

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

EDICIJA
IZBORNO PRAVO U PRAKSI - OPĆI IZBORI 2022. GODINE

2 RJEŠAVANJE IZBORNIH
SPOROVA, SUDSKA
PRAKSA - OPĆI IZBORI
U BIH 2022.

Sarajevo, 2023.

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

MA iur. Amila Delić

RJEŠAVANJE IZBORNIH SPOROVA, SUDSKA PRAKSA – OPĆI IZBORI U BiH 2022.

Sarajevo, 2023. godina

EDICIJA - IZBORNO PRAVO U PRAKSI - OPĆI IZBORI 2022. GODINE

Urednik edicije: Prof. dr. Suad Arnautović

RJEŠAVANJE IZBORNIH SPOROVA, SUDSKA PRAKSA – OPĆI IZBORI U BiH 2022.

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo, tel.: 033 /251 300, faks: 033 / 251 329, e-mail: kontakt@izbori.ba ; web-stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: Dr. Suad Arnautović, predsjednik

Autor: MA iur. Amila Delić, stručna saradnica za pravne poslove

Saradnici: Čigdem Tekelioglu-Mavrić, Aida Mešić, dr. Vesna Pavičić, mr. sc. Jasminka Joldić, Dejan Ćurić

Recenzenti: dr. Ahmet Šantić, Željko Bakalar, Vanja Bjelica-Prutina, dr. Irena Hadžiabdić, Jovan Kalaba, Vlado Rogić, članovi Centralne izborne komisije BiH

Lektura i grafički dizajn: Centralna izborna komisija BiH

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.8:347.924(497.6)"2022"

DELIĆ, Amila

Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. [Elektronski izvor] / Amila Delić. - El. knjiga. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, 2023

Način pristupa (URL): <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=928>. - Nasl. sa nasl. ekrana. - Opis izvora dana: 5. 5. 2023. - O autoru: str. 130. - Bibliografske bilješke u tekst.

ISBN 978-9958-555-86-2

COBISS.BH-ID 54680582

Na osnovu zaključka Kolegija Centralne izborne komisije BiH broj 06/2023 od 16.01.2023. godine ova publikacija je odobrena za objavljivanje i korištenje od strane izbornih učesnika i svih zainteresiranih strana .

“Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola”

Centralna izborna komisija BiH zadržava sva prava na informacije i podatke navedene u ovoj publikaciji i pri navođenju istih molimo da obavezno navedete izvor.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	8
UVOD	9
GLAVA I	11
1. Donošenje odluke o raspisivanju i održavanju Općih izbora 2022. godine	11
GLAVA II	11
2. Ovjera političkih subjekata	11
2.1. Odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkog subjekta	11
2.2. Odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidatskih listi	12
3. Podnošenje izjave o imovinskom stanju u smislu odredbe člana 15.8 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH	14
4. Odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi dodjele i prestanka mandata	17
5. Odluke Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe	19
GLAVA III	21
6. Rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje / ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisije	21
GLAVA IV	27
7. Odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju upisa u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine	27
GLAVA V	30
Postupci u vezi s povredom izbornog prava u periodu izborne kampanje političkih subjekata ...	30
8. Postupci u vezi sa kršenjem člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH	31
9. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.2a Izbornog zakona BiH	34
- Zloupotreba javnih sredstava i resursa –	34
10. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH	41
- Lažno predstavljanje -	41
11. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH	45
- Govor mržnje -	45
GLAVA VI	49
12. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.4 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH	49
- Izborna šutnja –	49
GLAVA VII	54

13.	Povrede biračkog prava na dan izbora	54
14.	Žalbe na prvostepene odluke izbornih komisija	54
	GLAVA VIII.....	61
15.	Zahtjevi izbornih komisija za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom	61
16.	Zahtjev za ocjenu zakonitosti i žalba na Naredbu o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske	63
17.	Naredba kojom se nalaže Glavnom centru za brojanje da izvrši brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta i utvrdi rezultate izbora a) u osnovnoj izbornoj jedinici Goražde.....	66
18.	Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića	67
	GLAVA IX	71
19.	Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine 71	
	19.1 Odluka o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine.....	77
	19.2 Dopunska odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine.....	80
	GLAVA X.....	88
20.	Zahtjevi za poništenje i ponavljanje izbora.....	88
	GLAVA XI	88
21.	Postupci potvrđivanja rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine.....	88
	GLAVA XII.....	89
22.	Postupci u vezi kršenja Zakona o finansiranju političkih stranaka.....	89
	GLAVA XIII.....	93
23.	POSREDNI IZBORI	93
	23.2 Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	111
	23.3 Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske	111
	23.4 Izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine	111
	23.5 Odluka o ovjeri kandidatske liste za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH 116	
	23.6 Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine.....	122
	23.7 Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine	122

PRILOZI	123
Prilog 1. Tabelarni prikaz žalbi i Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi	124
Prilog 2. Saopćenje za javnost	127

PREDGOVOR

Poštovani čitaoci,

Bosna i Hercegovina kao država potpisinica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine obavezna je osigurati ujednačenu primjenu zakona na cjelokupnoj državnoj teritoriji i pravnu sigurnost, što je sastavni element principa vladavine prava.

Iako sudska praksa nije neposredan izvor prava u Bosni i Hercegovini, moglo bi se reći da predstavlja značajan faktor u tumačenju pojedinih zakonskih odredbi, popunjavanju pravnih praznina i u uspostavljanju vladavine prava. Naime, sudovi primjenjuju pozitivno pravo i u svojim odlukama daju uputstva za praktičnu primjenu važećih propisa.

Kako bi se postigao visok stepen pravne sigurnosti, neophodno je raditi na usaglašavanju sudske prakse u okviru Bosne i Hercegovine, ali na način da ista bude dostupna, što je neophodan preduslov za harmonizaciju prakse.

Misija ove publikacije je da svi službenici Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, politički subjekti, analitičari, pravnici u nevladinim organizacijama, studenti prava kao i javnost koja se u svakodnevnom radu susreću sa praktičnom primjenom propisa koje donosi Centralna izborna komisija BiH, redovnim praćenjem aktuelne sudske prakse lakše shvate zakon i podzakonske akte koji se primjenjuju.

Cilj ove publikacije je da omogući široj i općoj pravnoj javnosti da steknu i prošire znanja o mogućim rješenjima Suda Bosne i Hercegovine u postupcima odlučivanja po žalbama u izbornim predmetima.

U nastavku možete saznati nešto više o sudskoj praksi Suda Bosne i Hercegovine iz 2022. i 2023. godine ustanovljenoj na osnovu odluka po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH koje je ova institucija donijela u različitim fazama izbornih aktivnosti tokom provođenja Općih izbora 2022. godine.

Nadamo se da ćete u ovoj publikaciji pronaći korisne informacije koje će vam pomoći da bolje razumijete izborne aktivnosti koje Centralna izborna komisija BiH izvršava po fazama u toku jednog izbornog perioda.

Posebno se zahvaljujem šefu Sektora za pravne poslove i upravno rješavanje u Sekretarijatu Centralne izborne komisije BiH Miši Krstoviću, Ani Jagar, šefici Odsjeka za pravne poslove, Amili Delić, stručnoj saradnici u Odsjeku za pravne poslove, kao i saradnicima na ovoj publikaciji Čigdem Tekelioglu-Mavrić, Aidi Mešić, Vesni Pavičić i Dejanu Ćuriću.

Predsjednik Centralne izborne komisije BiH

Dr. Suad Arnautović

UVOD

1. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je 04.05.2022. godine donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine¹ i Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine² koji će se održati 02.10.2022. godine.³ Izbori su raspisani za Predsjedništvo BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, Narodnu skupštinu Republike Srpske i kantonalne skupštine iz 10 kantona u Federaciji BiH (Član 2.9, tačka 13. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine⁴).
2. U skladu sa članom 2.9, tačka 6. Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine potvrđuje i ovjerava kandidatske liste i kandidate za sve nivoe neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom. Za učešće na Općim izborima 2022. godine ovjereno je 145 političkih subjekata (90 političkih stranaka, 17 nezavisnih kandidata i 38 koalicija). Ovjereno je i na glasačkim listićima su se nalazila imena 7.258 kandidata.
3. U skladu sa članom 3.6 stav (6) tačka a) Izbornog zakona BiH, te članom 3. Pravilnika o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska, Centralna izborna komisija BiH je 25.08.2022. godine donijela Odluku o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu sa stanjem na dan 18.08.2022. godine u 24:00 sata. Prema navedenoj Odluci 3.368.666 birača su upisana u izvode iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine.
4. U svim fazama izbornih aktivnosti koje je poduzela Centralna izborna komisija BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora, učesnici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava.
5. Na osnovu odredbi Izbornog zakona BiH, zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije (općinske/gradske izborne komisije, Izborna komisija Brčko distrikta BiH i Centralna izborna komisija BiH) i Apelacioni odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Centralna izborna komisija BiH. Izborna komisija u svojoj općini/gradu/distriktu ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Centralnoj izornoj komisiji BiH i Apelacionom odjelu Suda BiH. Centralna izborna komisija BiH ima drugostepenu nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih komisija.

¹ Odluka broj 05-1-07-613-1/22 od 04.05.2022. godine;

² Uputstvo broj: 06-1-07-1-636-1/22 od 04.05.2022. godine;

³ Centralna izborna komisija BiH također donosi odluku o održavanju neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, propisanih ovim Zakonom (Član 2.9., tačka 2.a Izbornog zakona BiH)

⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 i 67/22.

6. Centralna izborna komisija BiH ima i prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, učinjene od političkog subjekta. Apelacioni odjel Suda BiH nadležan je rješavati po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalbe se podnose Apelacionom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalba se podnosi putem Centralne izborne komisije BiH, a Apelacioni odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
7. **Tokom Općih izbora 2022. godine Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine ukupno je izjavljeno 478 žalbi od kojih je Sud BiH 396 žalbe odbio kao neosnovane; 21 odbacio kao neblagovremenu; 43 odbacio kao nedopuštene; 13 žalbi uvažio; 4 žalbe djelimično uvažio; utvrđen je jedan (1) odustanak od žalbe; te jednu (1) žalbu je Centralna izborna komisija BiH riješila kroz odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju rezultata Općih izbora 2022. godine, a jedan (1) zahtjev za poništenje naredbe Sud je odbio kao neosnovan.**
8. **Tokom provođenja posrednih izbora Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine ukupno je izjavljeno 21 žalba od kojih je Sud BiH 16 žalbi odbio kao neosnovane; 4 žalbe je uvažio; te je utvrđen jedan (1) odustanak od žalbe. Osim toga, na Rješenja Suda Bosne i Hercegovine uložene su četiri (4) Apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine.**
9. Najveći broj žalbi izjavljenih Sudu BiH se odnosio na registraciju birača za glasanje izvan Bosne i Hercegovine (294) zatim, imenovanje članova općinskih gradskih izbornih komisija (30); lažno predstavljanje (28); imovinske kartone (23); posredne izbore (21); kršenje Zakona o finansiranju političkih stranaka (16); izbornu šutnju (13); kampanju u medijima (11).
10. Žalbe koje je Apelacioni odjel Suda BiH uvažio (17) odnose se na: lažno predstavljanje (7); posredne izbore (4); korištenje javnih sredstava i resursa (2); govor mržnje (1); imenovanje članova općinskih/gradskih izbornih komisija (2); i pravo korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe (1).
11. U nastavku je dat pregled odluka Centralne izborne komisije BiH i relevantne sudske prakse u skladu sa fazama iz Vremenskog plana Općih izbora 2022. godine.

GLAVA I

1. Donošenje odluke o raspisivanju i održavanju Općih izbora 2022. godine

Centralna izborna komisija BiH je u skladu sa članom 1.14 i 2.9 stav (1) tačka 2a, a u vezi s članom 1.2a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, na 17. sjedinici održanoj 04.05.2022. godine, sa 6 glasova za i jednim glasom protiv, donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine⁵ i Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine koji će se održati 02.10.2022. godine⁶.

Na Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini u 2022. godini nije bilo žalbi Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine.

GLAVA II

2. Ovjera političkih subjekata

2.1. Odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkog subjekta

Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere prijave političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine ukupno su izjavljene 3 žalbe Apelacionom odjelu Suda BiH. Od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 2 žalbe odbio kao neosnovane, a jednu (1) odbacio kao neblagovremenu. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Mirsad Hadžiahmetović je dana 30.05.2022. godine je podnio žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH na odluke Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-1175/22 i broj: 06-1-07-3-1159/22 od 27.05.2022. godine kojim se ovjeravaju prijave političkih stranaka Savez nezavisnih socijaldemokrata – SNSD- Milorad Dodik i HDZ BiH- Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine za sudjelovanje na Općim izborima 2022. godine. Podnositelj žalbe navodi da je za ovjeru političkog subjekta obavezno potpisivanje izjave da će se isti pridržavati odredbi Daytonskog mirovnog sporazuma, o čemu postoje izjave OHR-a, te traži da Centralna izborna

⁵ Odluka o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj. 05-1-07-1-613-1/22 od 04.05.2022. ("Službeni glasnik BiH", broj: 27/22)

⁶ Akt broj 06-1-07-1-636-1/22 ("Službeni glasnik BiH", broj: 27/22)

komisija BiH BiH poništi ovjeru političkim subjektima SNSD i HDZ koji su blokirali finansiranje izbora.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: *SI 3 Iž 042977 22 Iž od 06.06.2022. godine kojim se žalba odbija kao neblagovremena budući da je podnositelj žalbe istu uložio 30.05.2022. godine, nakon isteka roka od dva dana od dana prijema odluke, te da je krajnji rok žalbe bio 29.05.2022. godine. Također se u Rješenju Apelacionog odjela Suda BiH navodi da se nisu posebno cijenili ostali žalbeni navodi, s obzirom da nisu od utjecaja na drukčije rješavanje.*

Slučaj 2.

Nezavisni kandidat Mahir Žiško je podnio žalbu Apelacionom odjelu Suda BiH na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-3-1212/22 od 27.05.2022. godine kojim je odbijena njegova prijava za učešće na Općim izborima 2022. godine kao nezavisnog kandidata za člana Predsjedništva BiH. Naime, kandidat Mahir Žiško je naveo da je „na propisanom obrascu priložio listu od 3050 potpisa“, te mu „prilikom kontrole istog 49 potpisa nije prihvaćeno usljed nečitkosti ili drugih podataka“. Ujedno, kandidat je mišljenja da mu je „komisija trebala u skladu sa članom 4.10 stav 4 Izbornog zakona BiH izdati obavijest o uočenoj nepravilnosti i omogućiti da u pripisanom roku od dva dana otkloni taj nedostatak u prijavi i dostavi odgovarajući broj potpisa podrške...“. Nakon izjašnjenja Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-3-1212/22 od 27.05.2022. godine, u kojem se navodi da je žalba neosnovana iz razloga što uz prijavu za ovjeru nezavisnog kandidata nije priložen dovoljan broj potpisa podrške u smislu člana 4.11 Izbornog zakona BiH i člana 9. stav (2) Pravilnika o prijavi i uslovima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje kojim je žalba odbijena kao neosnovana. Naime, odredba člana 4.4. stav 5. tačka 1. Izbornog zakona BiH propisuje da političke stranke ili nezavisni kandidati moraju podnijeti Centralnoj izbornoj komisiji BiH prijavu za učešće na izborima koja sadrži namjane 5.000 potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore za članove Predsjedništva BiH, te da bi bio ovjeren dužan je priložiti svu potrebnu dokumentaciju i podatke predviđene Zakonom. Žalitelj je izgubio iz vida da je u prijavi dostavio 3001 potpis potpore birača, što je ispod zakonskom minimuma, te na taj način njegova prijava sadrži takve nedostatke koju su neotklonjivi, jer nije ispunjen uslov iz člana 4.4 stav 5. tačka 1. Izbornog zakona BiH.

2.2. Odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidatskih listi

Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidatskih listi političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine ukupno su podnesene 2 žalbe, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Politički subjekt NES-ZA EVROPSKU BiH je dana, 10.08.2022. godine, putem Centralne izborne komisija BiH, blagovremeno uložio žalbu Apelacionom odjelu Suda BiH na Odluku CIK BiH broj 06-01-07-03-1329/22 od 08.08.2022. godine kojom se ovjeravaju kandidatske liste i kandidati političkog subjekta pod tačkom a) dispozitiva (Mirza Batalović), a odbijaju se kandidati političkog subjekta navedeni pod tačkom b) dispozitiva (od 2-14) ove odluke za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2022. godine zbog narušene spolne strukture za sljedeće izborne jedinice: Zastupnički/Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine -400. Podnosilac žalbe ističe da je pobijana odluka CIK-a u suprotnosti sa odredbom člana 4.21. stav (2) Izbornog zakona BiH jer političkom subjektu NES-ZA EVROPSKU BIH po načelu transparentnosti nije ostavljen rok od 5 dana od dana prijema obavještenja o nepravilnostima liste, kako bi žalitelj istu uskladio po osnovu datih smjernica. Dalje, predlaže da se žalba usvoji i ukine odluka Centralne izborne komisija BiH te predmet vrati CIK BiH na ponovni postupak sa datim smjernicama.

Sud Bosne i Hercegovine je dana, 18.08.2022. godine donio *Rješenje broj SI 3IŽ 043723 18 Iž kojim se odbija žalba političkog subjekta NES-ZA EVROPSKU BiH kao neosnovana. Prema zaključku vijeća Apelacionog odjela Suda BiH Odluka je donesena pravilnom primjenom odredbe 4.24. stav 2 Izbornog zakona BiH jer kandidati navedeni u kandidatskoj listi za kompenzacijske mandate nisu pravilno zastupljeni kandidati muškog i ženskog spola u procentu koji navedena odredba propisuje.* Nadalje, Sud BiH konstatira : *“Na zakonitost ožalbene odluke ne utiče navod žalitelja da mu nije ostavljen rok od 5 dana da izvrši ispravku nedostataka zbog kojeg je odbijena kandidatska lista za kandidate od 2 – 14.”* Naime, odredba člana 4.21 stav 2 Izbornog zakona BiH propisuje da *Centralna izborna komisija BiH obavještava političku stranku, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata o kandidatima koji su odbijeni. Politička stranka, koalicija ili lista nezavisnih kandidata dužna je u roku od pet dana od dana prijema obavještenja otkloniti nedostatke na kandidacijskoj listi, zamjenjivanjem kandidata ili osiguravanjem dodatne dokumentacije, ako Centralna izborna komisija BiH uputi takav zahtjev. Iz navedenog proizilazi da je danom prijema ožalbene odluke žalitelj obaviješten o tome koji kandidati za kompenzacijske liste nisu ovjereni te od tog dana žalitelju teče zakonom propisani rok da iskoristi pravo otklanjanja nepravilnosti na kandidacijskoj listi, a koje pravo bi mu Centralna izborna komisija BiH morala omogućiti. Žalitelj nije dokazao da je u zakonom propisanom roku podnio novu kandidatsku listu za kompenzacijske mandate, a ukoliko je propustio ovo pravo da iskoristi i dalje mu ostaje mogućnost da u smislu člana 9.7. a stav 1 ostvari pravo da dopunskom listom proširi listu kandidata za kompenzacijske mandate.*

Iz navedenih razloga Apelaciono upravno vijeće Suda BiH nalazi da je pobijana odluka Centralne izborne komisija BiH pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredbe člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima BiH (“Sl. glasnik BiH” broj 19/02 do 74/10) valjalo odbiti.”

Slučaj 2.

Politički subjekt NES –ZA NOVE GENERACIJE -03073 podnio je Apelacionom odjelu Suda BiH žalbu na Odluku Centralne izborne komisija BiH broj 06-01-07-03-1327/22 od 08.08.2022. godine kojom se ovjeravaju kandidatske liste i kandidati političkog subjekta navedenim pod tačkom a) dispozitiva, a odbijaju se kandidati političkog subjekta navedeni pod tačkom b) dispozitiva ove odluke za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2022. godine za izbornu jedinicu Zastupnički/Predstavnički dom Parlamenatrne skupštine Bosne i Hercegovine -511. Navedenom odlukom ovjeren je kandidat Zlatko Miletić, a kandidati pod tačkom b) dispozitiva od rednog broja 2 do 10 su odbijeni zbog narušene spolne strukture. Žalilac pobija odluku Centralne izborne komisija BiH pod tačkom b) dispozitiva i navodi da je Centralna izborna komisija BiH kod obrasca za dostavljanje kandidatskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata izdala i uputstvo u kojem pod tačkom 7. navodi da je predlagač kandidatske liste dužan voditi računa o ravnopravnoj zastupljenosti kandidata muškog i ženskog spola koja postoji u slučajukada je jedan od spolova zastupljen s namanje 40% od ukupnog broja kandidata na listi.

Apelacioni odjel Suda BiH je *donijelo Rješenje broj: S1 3 Iž 043717 18 Iž kojom je žalbu odbio kao neosnovanu jer je pobijana Odluka donesena pravilnom primjenom odredbe 4.24 stav (2) Izbornog zakona BiH jer kandidati navedeni u kandidatskoj listi za kompenzacijske mandate nisu pravilno zastupljeni kandidati muškog i ženskog spola u procentu koji navedena odredba propisuje.*⁷

3. Podnošenje izjave o imovinskom stanju u smislu odredbe člana 15.8 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH

Na odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi kršenja odredbi člana 15.8 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH, odnosno odluke o sankcionisanju radi nepodnošenja izjave o ukupnom imovinskom stanju Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata/prestanka mandata na koji je kandidat izabran podneseno je 23 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. U postupku odlučivanja Apelacioni odjel Suda BiH je 2 žalbe odbacio kao neblagovremene, 19 žalbi odbio kao neosnovane i jednu (1) žalbu odbacio kao nedopuštenu. U dva postupka Centralna izborna komisija BiH je 2 žalbe uvažila i poništila svoje Odluke, a postupke u tim predmetima obustavila.

⁷ Ovo pravo iz slučaja 1. i 2. je konzumirano Odlukom Centralne izborne komisije BiH od 04.03.2023. godine kada je konstatiran prestanak mandata Zlatku Miletiću, te donesena odluka da se ovaj politički subjekt obavijesti da u smislu člana 9.7a stav (1) Izbornog zakona BiH u roku 48 sati dostavi dopunsku listu za kompenzacijske mandate. To je stranka (koalicija) i učinila, pa je Centralna izborna komisija BiH dana 06.03.2023. godine dodjelila zamjenski mandat.

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je na 24. sjednici održanoj 02.06.2022. godine donijela Odluku kojom je izrekla novčanu kaznu H.O. što u 2020. godini nije Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnio izjavu o imovinskom stanju u roku od 30 dana od dana prestanka mandata, čime je prekršio odredbu člana 15.8 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

H.O. je dana 05.08.2022. godine, podnio žalbu, Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-1054/21 od 02.06.2022. godine. Podnositelj žalbe u žalbi navodi da nije zaprimio nikakav poziv vezano za izjašnjavaње o razlozima nepodnošenja izjave o imovinskom stanju. Navodi, da isti nikad lično nije zaprimio, te da se isto može potvrditi usporedbom njegovog potpisa na ličnim dokumentima i na dostavnici. Nadalje, navodi da građani imaju pravo biti informisani o imovinskom stanju svih izabranih dužnosnika, ali misli da bi zbog značajnih promjena svog imovinskog stanja u 2021. godine, drugi politički dužnosnici zloupotrijebili njegovu izjavu. Od Suda traži da se oslobodi plaćanja kazne obzirom da poziv za dostavu izjašnjenja nije zaprimio, razloge nedostavljanja izjave o imovinskom stanju, te trenutnih kreditnih obaveza ili da mu se kazna umanja na minimalnu uz mogućnost plaćanja na rate.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je predložila da Sud BiH odbaci žalbu H.O. kao neblagovremenu shodno činjenici da je podnositelj žalbe osporenu odluku zaprimio 02.08.2022. godine, a da je žalbu uložio dana 05.08.2022. godine, što je nakon isteka zakonom utvrđenog roka od dva dana. Osim toga, u suprotnom, ukoliko Sud Bosne i Hercegovine žalbu ne bi odbacio na način kako je Centralna izborna komisija BiH naprijed predložila, Centralna izborna komisija BiH je predložila da Sud Bosne i Hercegovine istu odbije kao neosnovanu.

Apelacioni odjel Suda BiH je dana 19.09.2022. godine Rješenjem broj: S1 3 Iž 043907 22 Iž žalbu H.O. odbacio kao neblagovremenu. U obrazloženju navodi sljedeće: „*Odredbom člana 6.9 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH je propisano da se žalba na odluke Centralne izborne komisije BiH podnosi Apelacionom odjeljenju Suda BiH putem Centralne izborne komisije BiH u roku od dva dana, od dana prijema odluke. U konkretnom slučaju, uvidom u spis predmeta, Apelaciono vijeće ovog suda je utvrdilo da je gore navedena odluka CIK BiH zaprimljena od strane žalitelja dana 02.08.2022. godine, a da je žalba uložena dana 05.08.2022. godine, dakle, nakon isteka roka za podnošenje žalbi. Kod ovakvog utvrđenja, ovo vijeće nije posebno cijenilo ostale žalbene navode, obzirom da nisu od uticaja na drugačije rješavanje. Iz navedenih razloga, vijeće Apelacionog odjeljenja ovog suda nalazi da je žalba neblagovremena, pa je istu, analognom primjenom člana 52. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbaciti.*“

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je Odlukom broj: 06-1-07-3-885/21 od 02.06.2022. godine, Z.H. izrekla novčanu kaznu u iznosu od 500,00 KM zbog nepodnošenja izjave o imovinskom stanju u roku od 30 dana od dana prestanka mandata na koji je izabran.

Z.H. je na naprijed navedenu Odluku CIK BiH dana 04.08.2022. godine, izjavio žalbu Apelacionom odjelu Suda BiH. U žalbi navodi da je CIK morala postupiti shodno načelu zakonitosti iz člana 4. ZUP-a vodeći brigu da njegovo neznanje i neukost ne budu na štetu njegovih prava. Ističe, da mu je u postupku uskraćeno pravo da učestvuje, te da Poziv za dostavu izjašnjenja nikada lično nije zaprimio. Nadalje, ističe da je nastupila zastara vođenja postupka u smislu odredbe člana 22. Zakona o prekršajima BiH. Isto tako, posebno ističe da je Sekretar Gradskog vijeća Grada Čapljine bio u obavezi da izabrane vijećnike upozoriti i poučiti o obavezi da po isteku mandata dostave izjavu o imovinskom stanju, iz kojih razloga smatra da se dostavljanje sporne izjave ne može staviti njemu na teret.

Centralna izborna komisija BiH je dostavila izjašnjenje na žalbu u kojem predlaže da Sud BiH žalbu Z.H. odbije kao neosnovanu. Ističe, utvrđeno je da je Centralna izborna komisija BiH dostavljanje Zaključka i Poziva za dostavu izjašnjenja izvršila putem pošte dana 31.12.2021. godine na adresu podnositelja, koja je dostavljena Centralnoj izbornoj komisiji BiH kao adresa podnositelja žalbe, a što je i vidljivo na dostavnici o uručanju pismena. Osim toga, navodi činjenicu da je Z.H., koji ima status izabranog člana organa vlasti, bio dužan upoznati se sa imperativnom odredbom Izbornog zakona BiH, koja reguliše obaveze kandidata izabranih na svim nivoima vlasti kao i odgovarajuće rokove u kojima se iste moraju izvršiti, te da imenovani nije ostvario saradnju sa CIK BiH slijedom dostavljenog poziva za izjašnjenje.

Apelacioni odjel Suda BiH je 18.08.2022. godine donio Rješenje broj: *SI 3 IŽ 043689 22 Iž kojim je žalbu Z.H. odbio kao neosnovanu. U obrazloženju istog citira odredbu člana 15.8 stav (2) Izbornog zakona BiH. Ističe, da navodi žalbe osporavaju da je žalitelj bio izabrani zvaničnik koje je istekao mandate, niti pružaju dokaze da je po isteku mandata podnio finansijski izvještaj i stoga se neosnovano ukazuje da je ožalbena odluka zasnovana na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju. Naglašava, da povratnica o prijemu pošiljke potvrđuje da je Zaključak broj: 06-07-3-885/21 od 15.12.2021. godine, preporučenom pošiljkom, upućen žalitelju stanovanja sa koje je žalba upućena, te da je na povratnici konstatovano da je uručena dana 31.12.2021. godine. Stoga je neosnovan žalbeni navod da je žalitelju onemogućeno učešće u postupku koji je prethodio donošenju odluke koja se žalbom osporava. Žalitelj nije iskoristio svoje pravo da učestvuje u postupku i da se izjasni o činjenicama koje su mu stavljene na teret, te ovaj propust neuspješno koristi za pobijane zakonitosti odluke. Obzirom na navedeno, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je primjenom odredbi člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.*

Slučaj 3.

Centralna izborna komisija BiH je postupajući po žalbi V.V. donijela Odluku broj: 05-1-07-3-655/21 od 14.07.2022. godine kojom je uvažila žalbu i poništila Odluku broj: 06-1-07-3-655/21 od 02.06.2022. godine i obustavila protiv njega postupak utvrđivanja odgovornosti zbog nepodnošenja izjave o imovinskom stanju u roku od 30 dana od prestanka mandata na koji je izabran.

Žalitelj je blagovremeno uložio žalbu na Odluku CIK BiH broj: 06-1-07-3-655/21 od 02.06.2022. godine navodeći da je na vrijeme dostavio izjavu o imovinskom stanju, pa je predložio da se ista uvaži i cjelosti ukine novčana kazna od 500,00 KM. Obzirom da je žalba dostavljena direktno na adresu Apelacionog odjela Suda BiH, Sud je istu dostavio CIK BiH na izjašnjenje.

Dana 14.07.2022. godine CIK BiH je u izjašnjenju na žalbu istakla da su prihvatili navode žalbe kao osnovane, te primjenom odredbe člana 223. Zakona o upravnom postupku BiH poništili Odluku na koju je žalitelj izjavio žalbu i obustavili postupak utvrđivanja odgovornosti i izricanja novčane kazne za učinjeni prekršaj novom Odlukom broj: 05-1-07-3-655/21 od 14.07.2022. godine.

U Rješenju Suda BiH broj: S1 3 Iž 043080 22 Iž od 04.08.2022. godine pored gore navedenog ističe se i sljedeće: „*Cijeneći stanje spisa i posebno činjenicu da je CIK BiH Odlukom od 14.07.2022. godine koja je dostavljena i žalitelju, poništena Odluka od 02.06.2022. godine na koju je žalitelj izjavio žalbu i postupak obustavljen, to je prema shvatanju Apelacionog vijeća žalba nedopuštena jer žalitelj nema pravnog interesa za podnošenje iste obzirom da je njegovom zahtjevu udovoljeno od strane donosioca pobijane odluke. Radi gore izloženog, odlučeno je kao u izreci rješenja primjenom odredbe člana 52. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH.“*

4. Odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi dodjele i prestanka mandata

Na odluke CIK BiH kojima se odlučuje o prestanku mandata izjavljene su 3 žalbe koje je Sud BiH odbio kao neosnovane. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj

Skupština općine Šipovo je dana 30.06.2022. godine dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH, obrazac za utvrđivanje prestanka mandata izabranom članu organa vlasti, propisno ispunjen od strane podnosioca žalbe, te potpisan i od strane predsjednika Skupštine općine Šipovo, a kojim je podnositelj žalbe podnio zahtjev za utvrđivanje prestanka mandata odbornika u Skupštini općine

Šipovo, iz razloga neslaganja sa odlukom stranke, kako je navedeno u obrascu. Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je dana 06.07.2022. godine zaprimila pisanu izjavu od strane podnosioca žalbe kojom imenovani izjavljuje da povlači ostavku na mandat odbornika u Skupštini općine Šipovo iz razloga jer je navedenu ostavku podnio zbog pritiska i fizičkog napada.

Postupajući u predmetu, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na svojoj 32. sjednici, održanoj 07.07.2022. godine donijela ožalbenu odluku o prestanku mandata sa danom 29.06.2022. godine D.Š., odborniku u Skupštini općine Šipovo izabranom na Lokalnim izborima 2020. godine, i dodjeli mandata sljedećem kvalifikovanom kandidatu sa liste političkog subjekta PDP-Partija demokrataskog progresa jer podnositelj žalbe je nesporno podnio zahtjev za utvrđivanje prestanka mandata odbornika u Skupštini općine Šipovo iz razloga neslaganja sa odlukom stranke, a u skladu sa odredbom člana 1.10 stav (1) tačka 1) Izbornog zakona BiH. Takođe, na osnovu člana 13.6 stav (1) Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je istom odlukom mandat odbornika u Skupštini općine Šipovo, dodjela P.M., sljedećem kvalifikovanom kandidatu sa liste istog političkog subjekta.

Apelacioni odjel Suda BiH je dana 19.07.2022. godine dostavio Centralnoj izornoj komisiji BiH žalbu Š.D. na odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-1399/22 od 07.07.2022. godine. Podnositelj žalbe u žalbi navodi da se nepotpuno činjenično stanje ogleda u činjenici da obrazac za utvrđivanje prestanka mandata nije potpisao predsjednik Skupštine općine Šipovo, kako se to navodi u Odluci nego potpredsjednik. Navodi da je od njega i njegovog kolege N.T. najprije prinudno traženo da podnesu ostavke na mjestu odbornika od samog vrha njegove stranke, Partije demokratskog progresa, na sjednici općinskog odbora iste, ta da nakon što su to odbili i nakon što su glasali za smjenu predsjednika Skupštine općine Šipovo na sjednici općine, a što je bilo suprotno instrukcijama stranke, dobili su prijetnje zbog kojih su strahujući po svoj život ipak morali da podnesu ostavke. Dalje navodi da, međutim, prije nego je kolegij CIK-a raspravljao o njegovoj ostavci, dana 04.07.2022. godine putem fax-a obavjestio CIK BiH da povlači ostavku, te da izjavu nije dao svojevrijedno nego pod prinudom i zbog straha po sopstveni život.

Centralna izborna komisija BiH u datom izjašnjenju na žalbu navodi da iz odredbe čl. 1.10 stav (1) tačka 1) Izbornog zakona BiH proizilazi da je pravilna i zakonita odluka Centralne izborne komisije BiH obzirom da mandat prestaje danom podnošenja ostavke. Omogućavanje podnošenja ostavke na mandat i povlačenja iste bi dovelo do pravne nesigurnosti i ugrozilo bi rad organa vlasti čiji predstavnici se biraju na izborima iz razloga pravne sigurnosti i sprečavanja manipulacije i kalkulisanja sa osvojenim mandatom. Posebno ističe da je Obrazac za utvrđivanje prestanka mandata izabranom članu organa vlasti potpisao i samim tim potvrdio vjerodostojnost ostavke upravo podnositelj žalbe, a ne neko drugi u njegovo ime, što podnositelj žalbe u svojoj žalbi i ne osporava.

Odlučujući po žalbi, Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje br. S1 3 Iž 043243 22 Iž od 27.07.2022. godine kojim je žalbu D.Š. odbio kao neosnovanu. U obrazloženju navodi da nije relevantan da je Obrazac za utvrđivanje prestanka mandata izabranom organu vlasti kojem mandat dodjeljuje CIK BiH potpisan od strane potpredsjednika Skupštine jer je na sjednici održanoj prije podnošenja istog smjenjen predsjednik skupštine, iz kojih razloga Obrazac nije ni mogao potpisati predsjednik. Ističe, da iz odredbe člana 1.10 sttstav (1) tačka 1) Izbornog zakona

BiH proizilazi neosnovanost navoda podnosioca žalbe, imajući u vidu da je imenovani podnio ostavku na osvojeni mandat, iz kojih razloga je CIK BiH i donijela ožalbenu odluku i dodjelila mandat sljedećem kvalificiranom kandidatu. Nadalje, navodi da s obzirom na zakonsku regulativu, Centralna izborna komisija BiH nije ni mogla uzeti u razmatranje naknadno dostavljenu pisanu izjavu od strane podnosioca žalbe izjavljujući da povlači ostavku. Takođe, ističe, da je Obrazac za utvrđivanje prestanka mandata izabranom članu organa vlasti potpisao i samim tim potvrdio vjerodostojnost ostavke upravo podnositelj žalbe, a ne neko drugi u njegovo ime, što sam podnositelj žalbe ne osporava u žalbi. Po ocjeni Apelacionog vijeća pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredbe člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.

5. Odluke Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe

Centralna izborna komisija BiH je donijela jednu (1) odluku o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe na Općim izborima 2022. godine. Na navedenu odluku Centralne izborne komisije BiH podnesena je 1 žalba, koju je Apelacioni odjel Suda BiH uvažio, poništio Odluku CIK BiH i predmet vratio na ponovno odlučivanje.

Slučaj

Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku 06-1-07-3-1122/22 od 27.05.2022. godine kojom je utvrđeno pravo Socijalističke partije da koristi taj naziv u izborne svrhe, dok politička stranka Socijalistička partija –SPS nema pravo koristiti taj naziv u izborne svrhe pod kojim je podnijela prijavu kao ni dostavljeni naziv SPS-Socijalistička partija Srpske – Goran Selak da ne bi zbunila birače ili ih dovela u zabludu pa je dužna izmijenjeni naziv dostaviti CIK BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke.

Protiv ove odluke CIK BiH Socijalistička partija Srpske - SPS je blagovremeno uložila žalbu Apelacionom odjelu Suda BiH zbog kako navode „bitne povrede odredaba upravnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava“. Žalilac navodi da je pobijana Odluka donesena bez iznošenja razloga na kojima je zasnovala svoju tvrdnju, pa je propustila da utvrdi pravno relevantne činjenice za primjenu norme iz odredbe člana 4.7 Izbornog zakona BiH. Zato je pobijana odluka proizvoljna jer ne sadrži u obrazloženju zaključak o „pretjeranoj sličnosti“ naziva koje u izborne svrhe namjeravaju da koriste političke stranke, a ovo se posebno odnosi na činjenicu da je žalitelj dostavio i alternativni naziv koji pored odrednice „Srpske“ i „SPS“ sadrži ime „Goran Selak“ koji naziv sadrži još više odrednica koje ju jasno određuju kao posebnu stranku i sasvim različitu od „Socijalističke partije“ tako da ni osnovni ni alternativni naziv ne može dovesti u zabludu glasače stranke Socijalističke partije. Za pravilnu primjenu odredbe člana 4.7 Izbornog zakona BiH bilo je potrebno utvrditi razloge zbog kojih su nazivi dvije političke stranke slični u tolikoj mjeri da bi mogli zbuniti birače ili ih dovesti u

zabludu, a što u konkretnom nije bio slučaj te nije bilo dovoljno utvrditi koja politička stranka ima pravo korištenja naziva samo obzirom na datum kada se registrovala kod nadležnog organa, zbog čega je i činjenično stanje nepravilno utvrđeno. Nadlajše, žalilac predlaže da se žalba uvaži i pobijana Odluka CIK BiH poništi te sa jasnim uputama vrati CIK BiH na ponovni postupak i odlučivanje.

Centralna izborna komisija BiH je dostavila Apelacionom odjelu Suda BiH odgovor na žalbu u kojem je predložila da se izjavljena žalba odbije kao neosnovana.

Odlučujući po žalbi Sud BiH, u Apelacionom upravnom vijeću, smatrao je da je žalba osnovana i ista je uvažena te je donio Rješenje broj SI 3 Iž 042949 22 Iž od 01.06.2022. godine i kojim se odluka CIK BiH poništava u cjelosti i predmet vraća CIK BiH na ponovno odlučivanje. Nadalje navodi: „Uvidom u stanje spisa u koje je Apelacioni odjel Suda BiH imao uvid proizilazi da je CIK BiH utvrdila pravo korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe i to tako što je prednost data „Socijalističkoj partiji“ koja je registrovana 06.02.2006. godine za razliku od Socijalističke partije Srpske-SPS, odnosno SPS –Socijalistička partija Srpske – Goran Selak kojoj nije dato pravo da koristi taj naziv u izborne svrhe imajući u vidu da je registrovana kod nadležnog suda poslije tj. 26.02.2020. godine, primjenom odredbe člana 4.7 Izbornog zakona BiH, te je, zbog toga istoj naložila da u roku od dva dana izmijeni naziv koji će koristiti u izborne svrhe.

Sud BiH navodi da je tačno da je odredbom člana 4.7 Izbornog zakona BiH propisano da CIK BiH utvrđuje koja politička stranka ima pravo koristiti taj naziv u izborne svrhe uzimajući u obzir datum kada se i registrovala kod nadležnog organa. Međutim, ta činjenica je odlučujuća samo u slučaju kada CIK BiH utvrdi da su nazivi dvije političke stranke slični u tolikoj mjeri da bi mogle zbuniti birače ili ih dovesti u zabludu, zbog čega u konkretnom slučaju nije pravilno utvrđeno činjenično stanje. Sama činjenica kada je koja stranka registrovana bez argumenata koji osnovano dovode u sumnju da birače može dovesti u zabludu ili ih zbuniti nije dovoljna za pravilnu primjenu odredbe člana 4.7 Izbornog zakona BiH, na što žalba osnovano ukazuje. Činjenica da je tužena u izjašnjenju na žalbu žalitelja dala određene razloge zbog kojih smatra da bi naziv žalitelja mogao dovesti do zabune birača nije od uticaja na drugačije donošenje odluke u ovoj pravnoj stvari jer je predmet preispitivanja pobijana odluka i razlozi u kojoj su dati u istoj, da ih ovo vijeće nije posebno ni cijenilo. Stoga, je Apelaciono vijeće žalbu uvažilo i pobijanu odluku poništio u cjelosti i vratilo na ponovni postupak primjenom odredbe člana 81 stav 1. zakona o upravnim sporovima BiH 8Sl. Glasnik BiH broj 19/02 do 74/10). U ponovljenom postupku CIK BiH je dužna ponovno razmotriti navedene prijave, postupajući po uputama ovog suda, te nakon toga tj. nakon pravilnog provedenog postupka ponovo odlučiti u ovom predmetu.“

Centralna izborna komisija BiH je na 25. sjednici održanoj 03.06.2022. godine donijela Odluku broj: 06-1-07-3-1122/22 od 03.06.2022. godine kojom se ovjerava prijava političke stranke, Socijalistička partija Srpske –SPS, sa nazivom koji će se koristiti na glasačkom listiću Socijalistička partija Srpske –SPS- Goran Selak, sa šifrom stranke (02447) za učesće na Općim izborima 2022. godine.

GLAVA III

6. Rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje / ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisije

Žalbe na rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje / ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisije – Na rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje / ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisije je podneseno 30 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Apelacioni odjel Suda BiH je u postupku odlučivanja 10 žalbi odbacio kao nedopuštene, 18 žalbi odbio kao neosnovane (s tim da je 2 žalbe je odbio kao neosnovane i odbacio kao nedopuštene u dijelu u kojem se poništava rješenje CIK BiH), te je 2 žalbe uvažio i predmet vratio Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje.

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 38. sjednici donijela Rješenje broj 06-1-07-1-1324/22 od 08.08.2022. godine kojim se nalaže da se do potvrđivanja rezultata Općih izbora 2022. godine na dužnost zamjenskog člana Gradske komisije Zenica imenuje A.B., imajući u vidu da gradsko vijeće Zenice nije izvršilo imenovanje člana Gradske komisije u roku propisanom članom 2.15 stav (2) Izbornog zakona BiH.

Gradsko vijeće Zenice, protiv ovog Rješenja, ponijelo je žalbu na Rješenje Centralne izborne komisije broj 06-1-07-1-1324/22 od 08.08.2022. godine zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. U žalbi navode da se pogrešno ili nepotpuno utvrđeno stanje ogleda u činjenici da je CIK BiH kod donošenja ožalbenog rješenja nije uzela u okolnosti koje su u procedurama imenovanja tri zamjenska člana GIK Zenica, jer nije uzela u obzir sve akte i korespondencije na relaciji Gradsko vijeće Zenica – CIK BiH, i to da CIK BiH nije dala saglasnost na rješenje broj:01-45-12568/22 od 09.06.2022. godine u dijelu kojim se na dužnost u članstvu GIK Zenica imenuje D.P., zamjenski član. Navodi i da je GIK Zenica rješenjem broj: 01-45-16231/22 od 01.08.2022. godine imenovalo zamjensku članicu S.A. koja ispunjava sve propisane uslove. Nadalje navodi da je izjava A.B. koja se odnosi na izjašnjenje o nacionalnoj pripadnosti u istoj mjeri neprecizna kao i izjava D.P.

Centralna izborna komisija BiH u svom izjašnjenju na žalbu navodi da je u postupku ispitivanja formalno pravne strane žalbe utvrdila da je žalba izjavljena od neovlaštenog lica, kako to proizilazi iz odredbe člana 6.2 stav (1), a u vezi sa članom 6.6 stav (4) Izbornog zakona BiH. Naime, iz stanja spisa proizilazi da je žalbu podnio predsjedavajući Gradskog vijeća Zenica na memorandu Gradskog vijeća Zenica i da je ista ovjerena pečatom Gradskog vijeća Zenica, te uz žalbu nije priložen akt Gradskog vijeća Zenica iz kojeg bi se moglo utvrditi da je na sjednici odlučivano o pokretanju žalbenog postupka protiv pobijanog rješenja CIK BiH, niti da se Gradsko

vijeće Zenica na bilo koji drugi način izjašnjavala o predmetnoj žalbi. Ukoliko Sud BiH žalbu ne odbaci na način kako je CIK BiH naprijed predložila, predlaže da Sud BiH žalbu odbije kao neosnovanu.

Sud Bosne i Hercegovine donosi Rješenje broj: S1 3 lž 043747 22 lž od 19.08.2022. godine kojim se žalba odbacuje kao nedopuštena. U obrazloženju Sud navodi kao je odredbom člana 213 stav 1 Zakona o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 29/02 do 93/09) propisano da je protiv rješenja donesenog u prvom stepenu stranka ima pravo žalbe. U ovom slučaju, žalba protiv odluke je izjavljena od neovlaštene lica, kako to proizilazi iz odredbe člana 6.2 stav (1) u vezi sa članom 6.6 stav (4) Izbornog zakona Bosne i Hercegovini („ Službeni glasnik BiH“ od br. 7/02, do 51/22). Iz navedenog zaključuje se da je žalbu podnio predsjedavajući Gradskog vijeća Zenica koji je prema članu 26. stav 1 Statuta grada Zenica ovlašten samo da predstavlja Gradsko vijeće pa je zbog toga ovlašten samo da predstavlja Gradsko vijeće, a ne zastupa jer je za to potrebna posebna odluka, a podnošenjem žalbe na odluku Centralne izborne komisije BiH poduzeo je radnju izvan djelokruga svog djelovanja.

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH postupajući po zahtjevu Gradskog vijeća Gradačac za davanje saglasnosti na razrješenja dva člana Gradske izborne komisije Gradačac je na 20. sjednici koja je održana 19.05.2022 donijela Rješenje kojim se daje saglasnost na Rješenje Gradskog vijeća Gradačac broj: 01-04-57/22 od 03.03.2022. godine, a kojim se dužnosti u članstvu GIK Gradačac, zbog isteka mandata razješavaju L.A. i K.Dž. Na istoj sjednici CIK BiH donosi Rješenje broj 06-1-07-720/22 od 19.05.2022. godine gdje se na dužnost u članstvu Gradske izborne komisije imenuju N.P. i N.S.

Žalbu na naprijed navedeno rješenje, podnio je S.I. Podnositelj žalbe navodi da je direktno oštećeni na provedenom konkursu za izbor člana Gradske izborne komisije Gradačac te moli Apelacioni odjela Suda BiH da poništi predmetno Rješenje CIK BiH, naloži odbijanje saglasnosti i isto uputi Gradskom vijeću da otkloni nedostatke i imenuje najbolje rangiranog kandidata.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da je ista dopuštena, blagovremena i da je izjavljena od strane ovlaštene osobe. Sudu BiH je predložila da istu odbije kao neosnovanu, jer je nakon uvida u kompletnu dokumentaciju provedene procedure, u okviru svojih nadležnosti utvrdila da je ispoštovana procedura za imenovanje članova Gradske izborne komisije Gradačac i da N.P. i N.S. ispunjavaju sve opće i posebne uslove za člana izborne komisije, propisane Izbornim zakonom BiH i Uputstvom, te da je Gradsko vijeće Gradačac postupilo u skladu sa odredbom člana 2.12 stav (5) Izbornog zakona BiH. Takođe, utvrđeno je da bi, imenovanjem podnosioca žalbe, koji se prilikom prijave na javni oglas za imenovanje člana Gradske izborne komisije Gradačac izjasnio kao pripadnik bošnjačkog naroda, te uključujući još dva člana Gradske izborne komisije Gradačac koji su pripadnici bošnjačkog naroda također, sastav Gradske izborne komisije Gradačac imao tri člana bošnjačkog naroda, jednog iz reda hrvatskog naroda i jednog iz reda srpskog naroda, odnosno u istom ne bi bili zastupljeni pripadnici iz reda

Ostalih, što nije u skladu sa odredbom člana 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH u dijelu nacionalnog sastava Gradske izborne komisije Gradačac.

Sud BiH je Rješenjem broj: S1 3 lž 043000 22 lž od 10.06.2022. godine žalbu S.I. odbio kao neosnovanu. U svom obrazloženju navodi da iz obrazloženja ožalbenog rješenja proizilazi da prije davanja saglasnosti, navodi žalbe i odgovora na žalbu, saglasno potvrđuju da je na teritoriji općine Gradačac prema posljednjem popisu stanovništva 94,35 % se izjasnili kao Bošnjaci, 2,34% kao Hrvati, 0,88% kao Srbi i 1,86 kao Ostali. Prema shvatanju Apelacionog vijeća, CIK BiH je pravilno utvrdila da imenovanina dužnost u članstvu Gradske izborne komisije Gradačac i to N.P.B., članica i N.S., član, ispunjavaju uslove propisane odredbama Izbornog zakona BiH i da je ispoštovana procedura iz člana 7,8,9,10 i 13 stav (1) Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju i razrješenju i obuci članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini. Imenovanjem kandidata za članove Gradske izborne komisije Gradačac, koji su se izjasnili na način da je jedan član iz reda srpskog naroda i jedan član iz reda ostalih, postupljeno je u skladu sa odredbom člana 2.14 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer ovakav sastav Gradske izborne komisije Gradačac odražava zastupljenost konstitutivnih naroda, uključujući i ostale, prema posljednjem popisu stanovništva provedenom na državnom nivou. Posebno kad se ima u vidu da Gradska izborna komisija Gradačac broji pet članova i to dva iz reda Bošnjaka (H.H. i A.A.), jedan iz reda Hrvata (V.K.), jedan iz reda Srba (N.P.) i jedan iz reda Ostalih (N.S.) iz čega proizilazi da je sastav Gradske izborne komisije Gradačac multietničan, pa imenovanjem podnositelja žalbe koji se izjasnio kao pripadnik bošnjačkog naroda bi poremetilo tu zastupljenost na način da ne bi bili zastupljeni pripadnici iz reda Ostalih, što nije u skladu sa imperativnom odredbom člana 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH u dijelu nacionalnog sastava Gradske izborne komisije Gradačac. Po ocjeni ovog vijeća, pobijana Odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.

Slučaj 3.

Rješenjem Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-415/22 od 20.01.2022. godine nije data saglasnost i poništeno je rješenje Skupštine općine Teslić broj: 01-111-229-21 od 25.01.2021. godine u dijelu kojim se zbog isteka mandata razrješavaju u članstvu Općinske izborne komisije Teslić V.V, predsjednik i članovi M.Đ. i A.O., te zamjenska članica S.Z.

Rješenjem CIK BiH broj: 06-1-07-1-415/21 od 20.01.2022. godine nije data saglasnost i poništeno je rješenje Skupštine općine Teslić broj: 01-111-230/21 od 25.10.2021. godin ekojim su na dužnost u članstvu Općinske izborne komisije Teslić imenovani članovi B.B., M.G., M.Đ. i A.D. Rješenjem CIK BiH broj: 06-1-07-1-4/22 od 20.01.2022. godine nije data saglasnost na rješenje Skupštine općine Teslić broj: 1-111-262/21 od 28.12.2021. godine kojim je na dužnost predsjednika Općinske izborne komisije Teslić imenovana B.B.

Protiv navedenih rješenja žalbu je blagovremeno podnio M.G., koji navodi da su rješenja neosnovana, da nisu dovoljno obrazložena i da su zasnovana na zakonskim propisima koji se odnose na samu nadležnost komisije. Rješenje o nedavanju saglasnosti na imenovanje novih

članova Općinske izborne komisije predstavlja kršenje Izbornog zakona i izlazi iz okvira nadležnosti. Komisija za sprovođenje oglasa u potpunosti je vodila računa o multietničnom sastavu izborne komisije koju je zadovoljavalo poništeno rješenje. CIK BiH je prethodno dala saglasnost na imenovanja novih članova koji su već održali tri sastanka, završili su obuku od strane CIK BiH pa je neekonomično, neopravdano i nelogično poništiti rješenje o njihovom imenovanju bez konkretnih razloga. Žalitelj navodi da je rješenje o nedavanju saglasnosti i poništenju rješenja o imenovanju predsjednika Općinske izborne komisije Teslić, B.B. zasnovano samo na uputama iz sudskih odluka.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je ukazala da je osporene odluke donijela u ponovnom postupku imajući u vidu upute iz odluka Suda Bosne i Hercegovine, te je predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Apelacioni odjel Suda BiH je žalbu M.G. *Rješenjem broj: SI 3 Iž 042174 22 Iž od 03.02.2022. godine odbio kao neosnovanu izjavljenju protiv rješenja Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-415/21 od 20.01.2022. godine, te istu odbacio kao nedopuštenu u dijelu kojim se poništava rješenje Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-4/22 od 20.01.2022. godine. U obrazloženju navedenog Rješenja ističe sljedeće: „ Skupština općine Teslić je rješenjem broj: 01-111-187/21 od 29.07.2021. godine imenovala na dužnost u članstvo Općinske izborne komisije B.B., M.G., A.D. i M.Đ. CIK BiH je rješenjem od 12.08.2021. godine dala saglasnost za imenovanje 3 člana komisije, dok nije dala saglasnost za imenovanje A.D. Na navedeno rješenje M.L. je uložio žalbu, čiju žalbu je Sud BiH uvažio i predmet je vraćen Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak. Cijeneći upute iz sudske odluke, CIK BiH nije dala saglasnost za imenovanje navedenih članova, poništila je rješenje Skupštine općine Teslić o njihovom imenovanju sa obrazloženim razlozima. Nakon toga, Skupština općine Teslić je rješenjem broj: 01-11-230/21 od 25.10.2021. godine ponovo imenovala Općinsku izbornu komisiju u istom sastavu, pa je CIK BiH novom odlukom od 02.12.2021. godine dala saglasnost za imenovanje članova B.B., M.G. i M.Đ., a nije dala saglasnost na imenovanje A.D. Protiv ove odluke žalbu je izjavila B.B. koja žalba je uvažena odlukom Apelacionog odjela Suda BiH broj: SI 3 Iž 041996 22 Iž od 10.01.2022. godine iz razloga što je nedavanjem saglasnosti na imenovanje A.D. narušen multietnički sastav komisije. Imajući u vidu upute iz obje navedene odluke Apelacionog odjeljenja Suda BiH, Centralna izborna komisija BiH je donijela rješenja koja se žalbom osporavaju.*

Osporavane odluke o nedavanju saglasnosti za imenovanje članova i predsjednika Općinske izborne komisije Teslić, te nedavanju saglasnosti za razrješenje članova čiji je mandate istekao, Centralna izborna komisija BiH donijela je pravilnom primjenom relevantnih odredbi materijalnog prava i na osnovu potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nadalje, citira se odredba člana 2.12 stav (5) i (8) Izbornog zakona BiH, te odredna člana 2.9 stav (1) tačka 1., te se ističe da su neosnovani navodi da je CIK BiH donoseći rješenje o nedavanju saglasnosti za imenovanje novih članova Općinske izborne komisije Teslić postupala suprotno Izbornom zakonu i van okvira svoje nadležnosti.

U konkretnom slučaju, postupak imenovanja članova Općinske izborne komisije Teslić provoden je u dva navrata kako pred komisijom za imenovanje, tako i pred Centralnom izbornom

komisijom BiH jer je Apelaciono odjeljenje Suda BiH poništio konačne odluke, ukazujući na nezakonitosti preispitivanih odluka.

Zakon o upravnom sporu u članu 82. propisuje da je odluka Apelacionog odjeljenja po žalbi uloženoj za povredu izbornog prava konačna i obavezujuća. Shodno tome, ukoliko općinsko izabrano vijeće nije otklonilo nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo, a na koje je ukazano u sudskim odlukama koje su donesene u konkretnom imenovanju članova općinske izborne komisije, Centralna izborna komisija BiH zakonito je postupila kada na takve odluke nije dala saglasnost.

Budući da Centralna izborna komisija BiH nije dala saglasnost na izbor članova općinske izborne komisije u novom sastavu, bila je ovlaštena odredbom člana 2.15 stav (3) Izbornog zakona BiH, da donesen osporavano rješenje kojim ne daje saglasnost na razrješenje članovima komisije kojima je mandat istekao. Time je raniji saziv Općinske izborne komisije dobio status zamjenskih članova do izbora novih članova, na koji način je obezbjeđen kontinuirani rad komisije, a za što je CIK imala zakonsko ovlaštenje.

Žalitelj nema pravni interes da pobija odluku o nedavanju saglasnosti na imenovanje predsjednice Općinske izborne komisije u novom sazivu. Ovo iz razloga jer žalbu je izjavio kao član Općinske izborne komisije u novom sazivu, nije bio preteđent na mjesto predsjednika Komisije, niti na to žalba ukazuje, pa tom odlukom nije povrijeđeno njegovo pravo koje štiti Izborni zakon. Time žalitelj nije ovlašten za pobijanje ove odluke čime je žalba, u ovom dijelu, izjavljena od neovlaštenog lica, te je primjenom člana 6.6 stav (4) Izbornog zakona, odbačena kao nedopuštena.

U preostalom dijelu žalba je neosnovana, što je vijeće zaključilo na osnovu razloga navedenih u obrazloženju ove odluke, te je primjenom člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, u tom dijelu žalbu odbilo.“

Slučaj 4.

Rješenjem Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-61/22 od 14.04.2022. godine data je saglasnost na rješenje Općinskog vijeća Vogošća broj: 01-04-552/22 od 31.03.2022. godine, kojom su na dužnost u članstvo Općinske izborne komisije Vogošća imenovani članovi S.Z., A.M. i S.A.

Protiv ove odluke S.Š. iz Vogošće je blagovremeno izjavila žalbu navodeći da su odlukom imenovana dva člana bošnjačke nacionalnosti i jedan član srpske nacionalnosti. Nadalje, navodi da je ovakvim izborom, uz dva postojeća člana koja su Bošnjaci, Općinska izborna komisija Vogošća ne ispunjava multietničku strukturu propisanu članom 2.14. stav (1) Izbornog zakona BiH. Takođe, navodi da prema posljednjem popisu na teritoriji općine Vogošća 3,42 % stanovnika se izjasnilo kao Ostali, te ukazujući na procenat stanovnika iz reda konstitutivnih naroda i činjenicu da se izjasnila iz reda Ostalih, smatra da ispunjava uslove za imenovanje u Općinskoj izbornoj komisiji.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je predložila da se žalba imenovane odbije kao neosnovana. Nadalje, ističe da čini nespornim da nacionalni sastav Općinske izborne komisije Vogošća nije u skladu sa imperativnom normom, članom 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH. Imenovana su tri prvorangirana kandidata, dok je žaliteljica na 4 mjestu rang liste i njenim izborom bi se izgubila svrha provođenja intervjua i testiranja, na što ukazuje i odluka Suda u predmetu broj: S1 3 Iž 041617 21 Iž od 11.11.2021. godine.

Postupajući po naprijed navedenoj žalbi, Apelacioni odjel Suda BiH je *Rješenjem broj: S1 3 Iž 042771 22 Iž od 28.04.2022. godine žalbu imenovane uvažio, poništio Rješenje broj: 06-1-07-1-61/22 od 14.04.2022. godine i predmet vratio Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak. U obrazloženju navodi sljedeće: „U obrazloženju ožalbene odluke je navedeno da je Centralna izborna komisija BiH razmotrila dokumentaciju koju je dostavilo Općinsko vijeće Vogošća i utvrdila da svi imenovani članovi ispunjavaju uslove i da je ispoštovana procedura iz člana 7,8, 9,10 i 13 stav (1) Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju, obuci i razrješenju članova izborne komisije. Stoga je primjenom člana 2.9 stav (1) tačka 17. i člana 2.12 stav (5) Izbornog zakona BiH i člana 13. stav (2) Uputstva, data saglasnost na rješenje Općinskog vijeća Vogošća. Nadalje, ističe da zakon u članu 2.14 stav (1) propisuje da izborne komisije moraju održavati zastupljenost konstitutivnih naroda, uključujući i ostale, to je Centralna izborna komisija BiH bila dužna prilikom davanja konkretne saglasnosti ispitati da li imenovanjem konkretnih članova Općinska izborna komisija Vogošća po svom sastavu ispunjava zakonom propisanu obaveznu multietičnost. Iz obrazloženja ožalbenog rješenja ne proizilazi da je prije davanja saglasnosti ispitano da li sastav Općinske izborne komisije Vogošća ispunjava uslove iz člana 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH, nego je obrazloženo samo da svaki imenovani član ispunjava propisane uslove i da je procedura pravilno provedena. Međutim, navodi žalbe i odgovora na žalbu, saglasno potvrđuju da su se na teritoriji općine Vogošća prema posljednjem popisu stanovništva 92,44 % izjasnili kao Bošnjaci, 1,22% kao Hrvati, 2,06% kao Srbi i 3,42% kao Ostali. Iz predmeta spisa proizilazi da su izrabana tri prvorangirana kandidata od čega su dva Bošnjaka i jedna Srпкиnja, a žaliteljica koja je iz reda Ostalih, kao četvrtorangirana, nije izabrana. U nedostatku obrazloženja ožalbenog rješenja o sastavu Općinske izborne komisije Vogošća u pogledu multietičnosti, Apelaciono vijeće ne može ispitati pravilnost i zakonitost odluke o imenovanju tri člana. Iz predmeta spisa ne proizilazi tvrdanja žalbe da se Općinska izborna komisija sastoji od 5 članova, u kom slučaju je rješenje obavezno moralo cijeniti nacionalnu pripadnost novoizabranih članova u odnosu na cjelokupni sastav izborne komisije.*

Centralna izborna komisija u odgovoru na žalbu ne spori da sastav Općinske izborne komisije BiH ne zadovoljava imperativnu normu u pogledu multietičnosti. Međutim, ovo vijeće ne može prihvatiti da se takav sastav može pravdati isključivo položajem kandidata na rang listi kada je izabran kandidat sa treće pozicije nacionalne pripadnosti koja je već u sastavu komisije. Uz prihvatanje stavova o značaju ocjenjivanja i provođenja intervjua, te potrebi obezbjeđenja stručnosti članova, vijeće ukazuje da je smisao imperativne zakonske odredbe obezbjeđenje zakonitosti provođenja izbornog procesa kroz multietičnost.

Stoga je valjalo žalbu uvažiti, rješenje poništiti i predmet vratiti Centralnoj izbornoj komisiji BiH da u ponovnom postupku ispita da li su ispunjeni zakonom propisani uslovi za

davanje saglasnosti za imenovanje na dužnost u članstvu Općinske izborne komisije Vogošća u pogledu multietičnog sastava komisije, te da ocjeni da li neznatna razlika na rang listi može dati kandidatu prednost u odnosu na imperativnu zakonsku normu.

Na osnovu svega iznesenog ovo vijeće nalazi da pobijano rješenje Centralne izborne komisije BiH nije zakonito slijedom čega je žalba usvojena i predmet vraćen Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak.

Postupajući u ponovnom postupku, Centralna izborna komisija BiH je imala u vidu upute Suda BiH date u Rješenju broj: S1 3 Iž 042771 22 Iž od 28.04.2022. godine, te nakon utvrđenog činjeničnog stanja primjenila relevantne odredbe propisa i donijela Rješenje kojim se ne daje saglasnost na Rješenje Općinskog vijeća Vogošća broj: 01-04-554/22 od 31.03.2022. godine, kojim se na dužnost u članstvu Općinske izborne komisije, imenuju: S.Z., članica, A.M., članica i S.A., član. Centralna izborna komisija BiH je donijela navedeno Rješenje nakon utvrđenog činjeničnog stanja, na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 17. i člana 2.12 stav (5) Izbornog zakona BiH i člana 13. stav (2) Uputstva. U obrazloženju ističe da je imenovanjem dva Bošnjaka i jednog Srbina u sastav Općinske izborne komisije Vogošća nije osigurana multietičnost Općinske izborne komisije Vogošća u smislu odredbe člana 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH i to u odnosu na ukupan broj članova Općinske izborne komisije Vogošća.

GLAVA IV

Aktivnosti upisa birača u Centralni birački spisak za Opće izbore 2022. godine

Postupak vođenja i upisa birača u Centralni birački spisak propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački spisak, te Pravilnikom o vođenju Centralnog biračkog spiska. Spisak je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo u skladu s Izbornim zakonom BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provođenja izbora u skladu sa zakonom, za provođenje referenduma, za provođenje opoziva izabranog funkcionera i izbore organa lokalne samouprave u skladu sa zakonom. Centralni birački spisak je jedinstven, stalan i redovno se ažurira.

7. Odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju upisa u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine

Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inostranstvu u Centralni birački spisak vrši se sistemom aktivne registracije i za Opće izbore 2022. godine počeo je sa danom raspisivanja izbora (04.05.2022.) i trajao je do 19.07.2022. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP sa pratećom dokumentacijom Centralnoj izbornoj komisiji BiH mogla se vršiti putem online portala „e- izbori“ i putem faksa. Upis izbjeglih osoba iz BiH koji imaju biračko pravo je

kontinuirani proces koji se vrši tokom cijele godine. Članom 3.15 stav (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je izbjegla osoba koja se ne nalazi u Centralnom biračkom spisku, da bi bila upisana u Centralni birački spisak i time ostvarila biračko pravo u skladu sa ovim Zakonom, dužna podnijeti prijavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Uz prijavu koju potpisuje, podnositelj prijave prilaže i a) dokaz o identitetu podnositelja prijave, b) dokaz o državljanstvu Bosne i Hercegovine, c) dokaz o promjeni prebivališta u Bosni i Hercegovini u skladu sa članom 20.8 ovog Zakona, d) podatke o tačnoj adresi u inostranstvu.

Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku, broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022.godine, kojom je odbijen upis birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2022. godine i Odluku o izmjenama Odluke broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022.godine, sa 37. sjednice Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, za ukupno 10.720 birača po podnesenim prijavama do 19.07.2022. godine s obzirom na to da nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH i u kojoj su navedeni i razlozi odbijanja. Isto tako, Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku, broj: 06-1-07-1-608-2/22 od 04.08.2022. godine, o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2022. godine i Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine, kojom je utvrđeno da će se na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH naći ukupno 69.979 birač. Takođe, Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine kojom je za izbjegle osobe odbijen upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine, po podnesenim prijavama do 19.07.2022. godine, jer nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH i u kojoj su navedeni i razlozi odbijanja i Odluku o izmjeni odluke broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine, sa 37. sjednice Centralne izborne komisije BiH kojom je odbijen upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine 955 podnosica prijave.

Na Odluku broj: 06-1-07-1-608-2/22 od 04.08.2022. godine uloženo je ukupno 405 žalbi, od toga je Centralna izborna komisija BiH je, kao prvostepeni organ, uvažila ukupno 38 žalbi. Za ukupno 275 žalbi je otpremljeno izjašnjenje Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 240 žalbi odbio kao neosnovane, 16-žalbi odbacio kao neblagovremene, te 19-žalbi odbacio kao nedopuštene. Za ukupno 62 žalbe utvrđeno je da nema teksta žalbe, od kojih je za 24 žalbe utvrđeno da je podnositelj žalbe bio N.M. Nakon uvida u naprijed navedene žalbe utvrđeno je da su pojedinačne žalbe neosnovane, te imajući u vidu akt Suda BiH broj: S1 3 Iž 037085 20 Iž od 07.10.2020. godine u kojem je navedeno da “*Činjenica da je podnesak izjavljen u žalbenom roku istom ne može dati karakter žalbe jer ne sadrži ni jedan element propisan za pravni lijek*” po istim nije postupljeno. Takođe, bilo je 6 žalbi za koje je utvrđeno da u tim slučajevima nije obrađena prijava za glasanje izvan BiH iz razloga što prijava podnosioca kroz aplikaciju e-izbori nije završena do kraja, dok je za 24 žalbe utvrđeno da su podnosioci žalbi već registrovani za glasanje van BiH zbog čega im je upućena obavijest.

Na Odluku broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine uložena je 42 žalba. Centralna izborna komisija BiH je, kao prvostepeni organ, od toga, uvazila 4 žalbe. Za ukupno 19 žalbi je otpremljeno izjašnjenje Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 17 žalbi odbio kao neosnovane, jednu (1) odbacio kao nedopuštenu i jednu (1) odbacio kao neblagovremenu. Za 1 (jednu) žalbu je utvrđeno da nema tekst žalbe, dok je za 18 žalbi utvrđeno da nije obrađena prijava (podnosilac nije dovršio prijavu kroz aplikaciju e-izbori).

Slučaj 1.

S.B. je dana 25.08.2022. godine putem emaila dostavio podnesak koji je Centralna izborna komisija BiH ocijenila kao žalbu na Odluku broj 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine kojom se odbija upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine podnosioca prijava, po podnesenim prijavama do 19.07.2022 godine jer nisu ispunjeni uslovi propisani članom 3.15. stav 1, 2, i 3 Izbornog zakona BiH. U izjašnjenju Centralna izborna komisija BiH navodi da je žalba podnosioca neblagovremena jer je ista uložena nakon isteka zakonom utvrđenog roka od dva dana, kao i da je ista neosnovana. Naime, Centralna izborna komisija BiH jer odbila upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH po prijavi S.B., zbog neispunjavanja uslova iz člana 3.15 stav (2) Izbornog zakona BiH, jer uz prijavu, a ni u predviđenom roku za otklanjanje nedostataka prijave, nisu dostavljeni svi potrebni dokumenti koji se odnose na validan dokaz o identitetu, odnosno dokaz koji bi potvrdio da su ispunjeni uslovi da se u smislu člana 3.15 stav (6) Izbornog zakona BiH nađe na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van BiH.

Apelacioni odjel Suda BiH je žalbu odbacio kao neblagovremenu jer je utvrdio da je pobijana Odluka CIK BiH objavljena na službenoj stranici dana 04.08.2022. godine, a podnositelj žalbe je dana 25.08.2022. godine uložio žalbu, dakle nakon isteka utvrđenog roka za podnošenje žalbi. Ostale žalbene navode ovo vijeće nije posebno cijenilo jer isti nisu od utjecaja za drugačije rješavanje.

Slučaj 2.

M.A. je dostavio žalbu na Odluku broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine kojom se odbija upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine podnosioca prijava, po podnesenim prijavama do 19.07.2022 godine jer nisu ispunjeni uslovi propisani članom 3.15. stav 1, 2, i 3 Izbornog zakona BiH. U izjašnjenju CIK BiH navodi da je ova žalba podnijeta putem emaila SenadaE@accs.asn.au, bez punomoći M.A. za podnošenje žalbe na spornu odluku, a da email SenadaE@accs.asn.au odnosno email sa kojeg je upućena predmeta žalba nije naveden u Obrascu prijave birača za glasanje izvan BiH, te da Sud istu odbaci kao nedopuštenu jer je podnijeta od neovlaštenog lica. Također, CIK BiH je predložila da u suprotnom, Sud žalbu odbije kao neosnovanu s obzirom da je utvrđeno da je podnositelj žalbe uz prijavu priložio nečitak inostrani dokument iz kojeg se nije mogla utvrditi tačna adresa boravišta u inostranstvu.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: S1 3 Iž 043517 22 Iž od 11.08.2022. godine kojim je žalbu M.A. odbacio kao nedopuštenu i u obrazloženju naveo da žalitelj nije dostavio punomoć za izjavljivanje žalbe na pobijanju odluku CIK BiH, to se ista ne može tretirati kao dozvoljena i izjavljena od ovlaštenog lica.

Slučaj 3.

M.H. je dana 05.08.2022. godine dostavio Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnesak koji je ocijenila kao žalbu na Odluku broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine kojom se odbija upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine podnosioca prijava, po podnesenim prijavama do 19.07.2022.godine, jer nisu ispunjeni uslovi propisani članom 3.15. stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH. U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je predložila da Sud žalbu odbije kao neosnovanu. U konkretnom slučaju, ističe da podnositelj žalbe nije dostavio validan identifikacioni dokument izdat u Bosni i Hercegovini, odnosno nije priložio nijedan od tri identifikaciona dokumenta Bosne i Hercegovine koji bi bio validan dokaz o identitetu, iz kojih razloga je ožalbenom odlukom odbila upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH po prijavi M.H., zbog neispunjavanja uslova iz člana 3.15 stav (1) i člana 5.12 stav (4) Izbornog zakona BiH, jer uz prijavu nisu dostavljeni svi potrebni dokumenti koji se odnose na validan dokaz o identitetu, odnosno dokaz koji bi potvrdio da su ispunjeni uslovi da se u smislu člana 3.15 stav (6) Izbornog zakona BiH nađe na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van BiH.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: S1 3 Iž 043424 22 Iž od 10.08.2022. godine kojim se žalba odbija kao neosnovana. U obrazloženju Rješenja navodi “*vijeće konstatuje da je CIK BiH prije donošenja ožalbene odluke, a prilikom razmatranja prijave za glasanje izvan BiH dostavljene dana 17.06.2022. godine, elektronskim putem, u skladu sa Uputstvom o postupku slanja, prijema, obrade, arhiviranja i zaštite elektronskih prijava državljana BiH za glasanje izvan BiH elektronskim putem, pravilno uočila da podnositelj prijave nije dostavio validan dokaz o identitetu. Ističe, da je žalitelj obaviješten da njegova prijava sadrži nedostatke, koje nije otklonio u predviđenom roku, nego tek uz žalbu. S obzirom na navedeno, Sud zaključuje da je pobijana odluka CIK BiH pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredbe čl. 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.*”

GLAVA V

Postupci u vezi s povredom izbornog prava u periodu izborne kampanje političkih subjekata

Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za period izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i

kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja period od 30 dana prije dana održavanja izbora. Uputstvom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine, koji će se održati u nedjelju 02.10.2022. godine, utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje dana 02.09.2022. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u periodu izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektronskih medija propisano je u Poglavlju 16. Izbornog zakona BiH. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

8. Postupci u vezi sa kršenjem člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH

Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za period prije zvaničnog početka izborne kampanje. Članom 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i štampanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova organa i statutarnih tijela političkih subjekata, u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 95 predmeta u vezi sa preuranjenom izbornom kampanjom. U predmetima kršenja odredbi Izbornog zakona BiH donijela je ukupno 21 odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan, a izrekla 27 novčanih sankcija. Na samo jednu odluku uložena je žalba Apelacionom odjelu Suda BiH, koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu. Isto tako, Centralna izborna komisija BiH je donijela 10 zaključaka kojima se prigovor smatra da nije podnesen, 1 (jedan) zaključak kojim se prigovor odbacuje kao neblagovremen i 32 zaključka kojima se postupak obustavlja. Osim toga, u 2 predmeta je sačinjena službena zabilješka jer se radilo o prazničnoj čestitci, u 2 predmeta je Centralna izborna komisija BiH obavijestila podnosiocice da je već pokrenut postupak u vezi istih objava, u 1 (jednom) predmetu je obavijestila podnosica da ne može postupiti po dostavljenoj prijavi jer se nije moglo utvrditi da je objava plaćena od strane zvaničnika političke stranke, te je u (1) jednom predmetu uputila odgovor podnosiocu na upit u vezi oglašavanja skupova prije zvanične kampanje.

U (1) jednom predmetu Centralna izborna komisija BiH je donijela zaključak i prigovor odbacila kao neblagovremen, a u drugom dijelu donijela odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan, te je u (1) jednom predmetu donijela zaključak kojim se smatra da prijava nije ni podnesena, a zatim donijela zaključak kojim se postupak obustavlja jer nisu otklonjeni nedostaci u određenom roku.

Na Odluke Centralne izborne komisije BiH o izricanju novčane kazne u vezi sa kršenjem odredbe člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH ukupno je podneseno 11 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 8 žalbi odbio kao neosnovane, dok je 3 žalbe djelimično uvažio. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je dana 18.07.2022. godine zaprimila informaciju sa dokazima podnesenu od strane Transparency International BiH u kojoj se navodi da je Marko Kubatlija, kandidat političke stranke Demokratski Narodni Savez - DNS izvršio plaćanje sponzorisanе objave putem društvene mreže Facebook u zakonom zabranjenom periodu. Uvidom u kompletan spis predmeta i dostavljeni snimak objave sa društvene mreže Facebook, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da je politička stranka Demokratski narodni savez – DNS odgovorna za kršenje člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer je Marko Kubatlija, kandidat ove političke stranke, na svom Facebook profilu vodio plaćenu izbornu kampanju prije službenog početka izborne kampanje i donijela Odluku broj: 05-1-07-5-3875/22 od 11.08.2022. godine kojom je izrekla novčanu kaznu u iznosu od 3.000,00 KM političkoj stranci DNS-Demokratski narodni savez i stavom (3) naložila političkoj stranci Demokratski narodni savez –DNS da Marku Kubatliji kandidatu ove političke stranke za Narodnu skupštinu Republike Srpske naloži da sa društvenih mreža ukloni sporne objave za koje je Centralna izborna komisija BiH izrekla novčanu kaznu, te da sve kandidate ove političke stranke za predstojeće Opće izbore 2022. godine, obavijesti da su dužni da se suzdrže od plaćenog javnog oglašavanja i vođenja plaćene izborne kampanje prije zvaničnog početka izborne kampanje.

Politička stranka Demokratski narodni savez je dana 16.08.2022.godine, uložila žalbu na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-3875/22 od 11.08.2022. godine. U žalbi navodi da je nesporno da je Marko Kubatlija, kandidat DNS-a za Narodnu skupštinu RS objavio određeni sadržaj, što je pismeno i potvrdio u svom izjašnjenju, ali da je sporno to što je politički subjekt DNS oglašen odgovornim i sankcionisan za radnje koje je izvršio njen član, koji je kandidat navedene političke stranke. Navodi da stav (1) dispozitiva upućuje na zaključak da je politički subjekt odgovoran po principu objektivne odgovornosti, a što nije definisano Izbornim zakonom BiH. Navodi i da iz analize tačke (3) dispozitiva naloženo političkoj stranci da naloži Marku Kubatliji da sa društvene mreže ukloni sporne objave, te da s tim u vezi Izborni zakon BiH ne sadrži odredbu kojom se zabranjuje ovakva radnja, koju je prije početka izborne kampanje počinio Marko Kubatlija. Navodi da je voditelj postupka propustio sa pažnjom da utvrdi činjenicu da je prije donošenja ožalbene odluke Marko Kubatlija je uklonio spornu objavu dana 04.07.2022. godine, a koja je bila postavljena 29.06.2022. godine. Navodi i da je Marko Kubatlija lično platio sponzorisanе objave.

Centralna izborna komisija BiH je u izjašnjenju na žalbu predložila da Sud BiH istu odbije kao neosnovanu. Navodi, da u konkretnom slučaju, na spornoj objavi Facebook Ad Library od 29.06.2022. godine, je navedeno da je ista sponzorisanа i plaćena od Marka Kubatlije, kandidata političke stranke Demokratski narodni savez-DNS, što je nesporan dokaz vođenja plaćene izborne kampanje, te da je ista bila sponzorisanа do 04.07.2022. godine, dakle ukupno šest dana je bila dostupna javnosti i biračima. Nadalje, ističe, da obzirom da prethodno izrečene novčane kazne nisu imale odvratajući karakter za kandidate Demokratskog narodnog saveza, a u cilju sprječavanja kršenja odredbe Izbornog zakona BiH kojim se zabranjuje vođenje plaćene izborne

kampanje i plaćenog javnog oglašavanja, Centralna izborna komisija BiH je smatrala nužnim i opravdanim da izrekne i privremenu mjeru i naloži Demokratskom narodnom savezu- DNS, da Marku Kubatliji, kandidatu za Narodnu skupštinu Republike Srpske da sa društvenih mreža ukloni sporne objave za koju je, CIK BiH izrekla novčanu kaznu, te da obavjesti sve kandidate ove političke stranke za predstojeće Opće izbore 2022. godine, na obavezu suzdržavanja od plaćenog javnog oglašavanja i plaćene izborne kampanje prije zvaničnog početka izborne kampanje.

Apelacioni odjel Suda BiH donio je Rješenje broj: *SI 3 Iž 043758 22 Iž od 23.08.2022. godine kojim je žalbu političkog subjekta Demokratski narodni savez-DNS djelimično uvažio i pobijanu Odluku CIK BiH u stavu (3) poništio, dok je u preostalom dijelu (stav 1 i 2) žalbu odbio. U svom obrazloženju zaključuje da je pobijana odluka u stavu 1 i 2 donesena nakon pravilno provedenog postupka, te da je zasnovana na potpuno utvrđenom činjeničnom stanju i pravilno primjenjenim zakonskim odredbama. Ističe, da je CIK BiH stavom 3 pobijane odluke prekoračila svoja ovlaštenja jer je naložila mjeru koja kao takva nije ni predviđena odredbama Izbornog zakona i to kada je naložila političkom subjektu da ukloni sponzorisanu objavu s društvenih mreža, iz kojih razloga je u tom dijelu Sud žalbu uvažio kao osnovanu i poništio stav 3 pobijane odluke.*

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je dana 26.08.2022. godine zaprimila informaciju sa dokazima podnesenu od strane Transparency International BiH koja se odnosi na kršenje odredbe člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH od strane političke stranke Naša stranka koja je podijelila sponzorisanu objavu na društvenoj mreži Facebook gdje na profilnoj fotografiji stoji naslov „Kladuša je naša“, dok se u tekstu objave navodi sljedeće: „Pripremamo inovativnu kampanju, s jednakim entuzijazmom kao 2020. godine, ali bogatiji za to dragocijeno iskustvo i nove sjajne ljude. Ako i vi želite biti njen dio ovdje se možete (pri)javiti...“ Nadalje, CIK BiH je provjerom utvrdila da je „Kladuša je naša“ oficijelna stranica Općinskog odbora Velika Kladuša političke stranke Naša stranka, iz kojeg razloga je uvidom u kompletan spis predmeta i dostavljeni snimak objave sa društvene mreže Facebook, utvrdila da je u konkretnom slučaju, politička stranka Naša stranka odgovorna za kršenje člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer je Općinski odbor Velika Kladuša na svom Facebook profilu „Kladuša je naša“ vodio plaćenu izbornu kampanju u periodu od 10.08. do 11.08.2022. godine, odnosno prije službenog početka izborne kampanje i donijela Odluku broj: 05-1-07-5-3949/22 od 14.09.2022. godine kojom je političkoj stranci „Naša stranka“ izrekla novčanu kaznu od 3.000,00 KM.

Politička stranka Naša stranka je dana 16.09.2022. godine uložila žalbu na Odluku CIK BiH broj: 05-1-07-5-3949/22 od 14.09.2022. godine. U izjašnjenju CIK BiH predlaže da Sud žalbu odbije kao neosnovanu iz razloga što je utvrđeno da je Općinski odbor Velika Kladuša političke stranke Naša stranka na svom Facebook profilu „Kladuša je naša“ vodio plaćenu izbornu kampanju prije službenog početka izborne kampanje čime je ova politička stranka prekršila odredbu člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH.

Apelacioni odjel Suda BiH donio je Rješenje broj: S1 3 Iž 043935 22 Iž od 21.09.2022. godine kojim je žalbu odbio kao neosnovanu, te u obrazloženju naveo da je postupanjem opisanim u Odluci CIK BiH žalitelj prekršio odredbu člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH, pa mu je pravilnom primjedbom odredbi člana 6.7 stav (1) i stav (2) tačka 1) i člana 19.9 stav (1) tačka 20) Izbornog zakona BiH izrečena minimalno propisana novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM za navedeni prekršaj.

9. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.2a Izbornog zakona BiH

- Zloupotreba javnih sredstava i resursa –

Odredbom člana 7.2a stav (1) Izbornog zakona BiH je propisano da nosiocima izvršne funkcije utvrđenim u članu 1.8, stav (6) ovog zakona i nosiocima mandata zabranjena je zloupotreba javnih sredstava, dok je stavom (2) istog člana propisano da zloupotrebu javnih sredstava iz stava (1) ovog člana čine sljedeće radnje: a) uključivanje državnih službenika koji su podređeni kandidatu u obavljanju poslova u radnom vremenu u cilju promocije kandidata ili političkih subjekata; b) korištenje prostorija javnih ustanova i organa za obavljanje predizbornih aktivnosti ako korištenje istih prostorija nije zagarantovano drugim kandidatima i političkim subjektima pod istim uslovima; c) korištenje sredstava komunikacije, informacionih usluga, kancelarijske opreme javnih ustanova i organa za izbornu kampanju; d) korištenje sredstava prevoza u vlasništvu državnih, entitetskih, gradskih, kantonalnih ili općinskih organa i organizacija bez naknade ili po sniženim naknadama za aktivnosti kampanje. Ova odredba se ne odnosi na prevoz osoba koje se posebno štite u skladu sa zakonom koji se obavlja kao dio sigurnosnih mjera koje se primjenjuju u odnosu na visoke dužnosnike koji podliježu službenoj zaštiti koju pružaju nadležni organi prilikom obavljanja službene dužnosti ili postupanja po službenoj dužnosti; e) prikupljanje potpisa ili izborna kampanja koju provode lica koja obavljaju izabrane funkcije ili su državni službenici, tokom službenih aktivnosti ili događaja koje organizuje javna ustanova ili organ.

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 63 prigovora/prijave u vezi kršenja člana 7.2a Izbornog zakona BiH. U postupcima rješavanja po prigovorima/prijavama, CIK BiH je donijela 8 Odluka o izricanju novčane sankcije, 19 Odluka kojom se prigovor odbija kao neosnovan, 19 Zaključaka o obustavi postupka, 4 Zaključka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, 1 (jedan) Zaključak kojim se prigovor odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica, 2 Zaključka kojima se prigovor odbacuje kao neblagovremen, 2 Zaključka kojim se podnesak odbacuje jer je ranije riješeno, 2 Zaključka o spajanju predmeta, te 10 Obavijesti kojima se podnosilac prigovora/prijave obavještava da je predmet po istoj prijavi već riješen.

Na Odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi sa kršenjem odredbe člana 7.2a Izbornog zakona BiH podneseno je 8 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 6 žalbi odbio kao neosnovane, dok je 2 žalbe uvažio i to u jednom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku CIK BiH, a u drugom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku CIK BiH kao nezakonitu.

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je 29.09.2022. godine donijela Odluku broj 05-1-07-5-4121/22 kojom je utvrđeno da je politička stranka Bosanskohercegovačka inicijativa –Kasumović Fuad-Za BiH (kod 03083) odgovorna što je Fuad Kasumović, gradonačelnik Grada Zenica i kandidat ove političke stranke za Skupštinu Zeničko-dobojskog kantona zloupotrijebio javni resurs za vlastitu upotrebu i promociju političkog subjekta kojem pripada, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.2a stav 2 tačka e) Izbornog zakona BiH te mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 3000.00 KM.

Stavom 2 izreke utvrđeno je da je Fuad Kasumović, gradonačelnik Grada Zenica i kandidat političke stranke Bosanskohercegovačka inicijativa-Kasumović Fuad-Za BiH (kod 03083) za Skupštinu Zeničko-dobojskog kantona, zloupotrijebio javni resurs za vlastitu upotrebu i promociju političkog subjekta kojem pripada, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.2a stav 2 Izbornog zakona BiH pa mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM.

Naime, Centralna izborna komisija BiH je dana, 19.09.2022. godine zaprimila informaciju-prigovor sa dokazima podnesenu od strane Transparency International Bosna i Hercegovina (TI BiH) koja se odnosi na kršenje odredbe člana 7.2a stav 2 Izbornog zakona BiH. U informaciji je navedeno da je TI BiH prateći ponašanje političkih subjekata u izbornoj kampanji došao do informacija da je 12.09.2022. godine prilikom promocije autobuske linije i prve vožnje u naselju Varda u Zenici aktualni gradonačelnik Grada Zenica Fuad Kasumović koji je ujedno i kandidat ispred Bosanskohercegovačke inicijative za Skupštinu Kantona 4, koristio ovaj javni događaj za izbornu kampanju. U prilogu je dostavljen dokaz (audio-video snimak događaja). Centralna izborna komisija BiH je predmetni podnesak cijenila kao inicijativu za pokretanje postupka i isti vodila po službenoj dužnosti jer je podnesen od neovlaštenog lica. Zatraženo je izjašnjenje od Bosanskohercegovačke inicijative –Kasumović Fuad - Za BiH i od Fuada Kasumovića. U ostavljenom roku ni navedena politička stranka niti Fuad Kasumović nisu dostavili traženo izjašnjenje.

Uvidom u dokumentaciju i priložene dokaze CIK BiH je utvrdila sljedeće: odgovornost političke stranke Bosanskohercegovačka inicijativa –Kasumović Fuad-za BiH zasniva se na činjenici da je Fuad Kasumović kao kandidat predložen ispred ove političke stranke, a da je stranka ovjerena za učešće na Općim izborima 2022. godine dok odgovornost kandidata proizilazi iz činjenice da je u pitanju gradonačelnik, dakle nosilac mandata, koji je iskoristio javni događaj za vlastitu promociju kao kandidata na Općim izborima 2022. godine. CK BiH je smatrala da podnosilac žalbe uz istu nije dostavio dokaze koji potkrepljuju tvrdnje niti je dostavio izjašnjenje na zahtjev CIK BiH o navedenim tvrdnjama prije podnošenja ožalbene odluke. Nadalje, suprotno navodima žalbe da na predmetnom skupu nije slao političke poruke, iz citiranog audio snimka proizilazi suprotno.

Protiv navedene odluke žalbu su izjavili politička partija i kandidat Fuad Kasumović ističući da je odluka zasnovana na pogrešnoj primjeni člana 7.2a stav 2 tačka e) Izbornog zakona BiH jer nisu zloupotrijebljena javna sredstva niti se radilo o kampanji koju je provodilo lice koje

obavlja izbornu funkciju tokom službene aktivnosti ili događaja koji organizuje organ. Nadalje, žalioći ističu da se nije radilo o uvođenju nove autobuske linije nego linije na kojoj je uslugu prevoza vršilo Javno preduzeće Zenicatrans koje je prestalo da postoji, pa na trenutnoj relaciji saobraća Prevoz putnika d.o.o. Zavidovići. Time je izostala zloupotreba javnih sredstava pa nije ispunjen bitan element povrede za koju su žalitelji proglašeni odgovornim. Nadalje, predmetnom prilikom nije vršena kampanja u smislu člana 1.1a tačka 6 Izbornog zakona BiH jer iz obraćanja ne proizilazi promocija političke partije čija je odgovornost utvrđena. Navedeni događaj nije organiziran od strane Grada Zenica jer je na događaju Fuad Kasumović prisustvovao na poziv prevoznika. Žalitelj ukazuje na neusaglašenost izreke i obrazloženja ožalbene odluke u pogledu visine izrečene novčane kazne za Fuada Kasumovića, te predlaže da Sud BiH žalbu uvaži i poništi osporavano rješenje ili da vrati prvostepenom organu na ponovno odlučivanje.

U svom izjašnjenju na predmetnu žalbu CIK BiH je predložila da se izjavljena žalba odbije kao neosnovana.

Apelaciono upravno vijeće Suda BiH je zaključilo da je žalba osnovana iz sljedećih razloga: sama okolnost da je nosilac izvršne funkcije i kandidat političke partije vršio vlastitu promociju ili promociju stranke nije dovoljan osnov da se utvrdi povreda odredbi člana 7.2.a stav 2 tačka e) Izbornog zakona BiH za koju su žalitelji proglašeni odgovornim i sankcionisani. Naime, bitno obilježje povrede citirane odredbe je zloupotreba javnih sredstava, a koja je žalitelju stavljena na teret u vidu izborne kampanje koju provodi lice koje obavlja funkciju tokom službenih aktivnosti ili događaja koji organizuje javna ustanova ili organ.

Dopunjena odredba člana 1.1. stav 21 Izbornog zakona BiH zloupotrebu javnih sredstava i resursa definiše kao "nezakonito korištenje sredstava i resursa države BiH, entiteta kantona, Brčko distrikta BiH i drugih jedinica lokalne uprave i samouprave, kojim kandidati na izborima i izbornim listama, kao javni ili državni dužnosnici, ili neposredno izabrana lica, raspolažu za potrebe obavljanja službene dužnosti. Pod resursima se, u smislu ove definicije, podrazumijevaju pokretna i nepokretna imovina, kao i svi ljudski resursi javnih institucija koji se koriste u okviru radnog vremena.

Iz citirane odredbe proizilazi da za odgovornost žalitelja bilo je neophodno da izražavanje koje ima karakter promovisanja izrečeno na skupu koji je organizovan od strane državnih, entitetskih ili lokalnih organa. Ukoliko taj uslov nije ispunjen onda je nužno da je skup organizovan povodom događaja vezanog za imovinu nabrojanih organa. Kada se cijeni da odredba definiše, kao nematerijalnu imovinu, ljudske resurse javnih institucija u tom slučaju je nužno da su za pomoć korišteni zaposlenici javnih institucija u okviru radnog vremena.

U konkretnom slučaju žalitelj Fuad Kasumović prisustvovao je uspostavljanju autobuske linije u naselju Varda u Zenici koji obavlja privredno društvo koje ne predstavlja imovinu javnih institucija bilo kojeg nivoa vlasti. CIK BiH nije utvrdila da je skup otvaranja linije organizovao Grada Zenica i da je na skupu Fuad Kasumović prisustvovao u okviru poslova gradonačelnika, i konačno nije utvrđeno da se skup odnosi ili da su na skupu učestvovali zaposlenici javnih institucija.

Iz obrazloženja ožalbene odluke utvrđuje se da je CIK BiH utvrdila odgovornost žalitelja jer je Fuad Kasumović iskoristio javni događaj za vlastitu promociju kao kandidata na Općim izborima 2022. godine. Ova okolnost može biti osnov za odgovornost Fuada Kasumovića povodom predmetnog izražavanja za povrede odredbi Izbornog zakona BiH po drugim osnovama ali ne i za

povrede člana 7.2a stav 2 tačka e) Izbornog zakona BiH jer u predmetnom događaju nisu korištena javna sredstva i resursi pa nije moglo ni doći do njihove zloupotrebe.

Na onovu iznesenih zaključaka Apelaciono vijeće je utvrdilo da je pobijana odluka zasnovana na progrešnoj primjeni materijalnog prava jer je utvrdila odgovornost žalitelja protivno zakonskoj odredbi na kojoj je odluka zasnovana na što žalba osnovano ukazuje. Usljed ovih okolnosti bespredmetna je rasprava o nesaglasnosti izrečene novčane kazne za Fuada Kasumovića koja nije otklonjena ni nakon donošenja zaključka o Ispravci od 13.10.2022. godine budući da je obrazloženo izricanje minimalne novčane kazne, a izreka se odnosi na novčanu kaznu u većem iznosu.

S obzirom na navedeno vijeće je zaključilo da je pobijana odluka CIK BiH nezakonita, a žalba osnovana, pa je primjenom člana 8.1 stav 1 Zakona o upravnom sporu BiH ("Sl. glasnik BiH br. 19/02 sa izmjenama) žalba uvažena, a pobijana odluka poništena.

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je dana 13.09.2022. godine zaprimila prigovor sa dokazima (link objave na portalu BN) podnesen od političkog subjekta, Srpska demokratska stranka-SDS, koji se odnosi na kršenje odredbe člana 7.2a stav (2) Izbornog zakona BiH od strane kandidata političkog subjekta, Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD, za poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srpske na predstojećim Općim izborima, Vlade Đajića, jer je dana 11.09.2022. godine, iskoristio događaj otvaranja Klinike za kardiohirurgiju na Univerzitetском kliničkom centru Republike Srpske, za slanje predizbornih poruka, a što se može dovesti u vezu sa zloupotrebom javnih sredstava i resursa suprotno odredbama Izbornog zakona BiH. Uvidom u kompletan spis predmeta i dostupni snimak navedenog događaja koji je direktno dana 11.09.2022. godine, prenošen na Radio televiziji Republike Srpske, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da su politička stranka Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD i kandidat ove političke stranke za Narodnu skupštinu Republike Srpske, Vlado Đajić, odgovorni za kršenje odredbe člana 7.2a stav (2) tačka a) i b) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer je Vlado Đajić, kandidat ove političke stranke, zloupotrebio javno sredstvo i resurse na način da je zloupotrebljavajući svoju funkciju direktora UKC-a Republike Srpske na otvaranju Klinike za kardiohirurgiju na Univerzitetском kliničkom centru Republike Srpske predstavljao sebe kako kandidata i svoju političku stranku ispred koje je kandidovan, šaljući predizborna obećanja. Osim toga, sporni događaj je bio direktno prenošen na javnom servisu Radio televiziji Republike Srpske, te je samim tim pomenuti kandidat imao mogućnost da upozna birače i javnost o proteklim i budućim aktivnosti političke stranke kojoj pripada i njega kao kandidata. Imajući u vidu navedeno, Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku broj: 05-1-07-5-3985/22 od 23.09.2022. godine kojom je izrekla novčanu sankciju Vladi Đajiću, nosicu mandata narodnog poslanika u Narodnoj skupštini RS i kandidatu političke stranke Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik, u iznosu od 10.000,00 KM, a političkoj stranci Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik u iznosu od 5.000,00 KM, jer su prekršena pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.2a stav (2) tačka a) i b) Izbornog zakona BiH.

Kandidat Vlado Đajić je dana 23.09.2022. godine uložio žalbu na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 051-07-5-3985/22 od 23.09.2022. godine u kojoj navodi da je otvaranje Klinike za kardiohirurgiju na UKC-u dana 11.09.2022. godine bio redovan, planiran i svečan događaj u kojem je medicinska struka predstavila svoj uspjeh koji se ogleda u činjenici da je uspostavljena nova organizaciona jedinica UKC-a koja je namijenjena isključivo za spašavanje ljudskih života i prevenciju teških invaliditeta, te da je na čelu događaja bio kao domaćin, a ne kao trenutni narodni poslanik i/ili kandidat na predstojećim izborima, s ozbirom da je on generalni direktor UKC-a, redovni profesor Medicinskog fakulteta i specijalista neurohirurgije. Navodi da u svome obraćanju nije pomenuo politiku, izbore, SNSD niti bilo koji drugi politički subjekt, ili bilo kojeg političara i/ili kandidata na izborima. Navodi i da CIK BiH ničim nije dokazala navedene zloupotrebe, te da je prirodno da je promocija i otvaranje Klinike za kardiohirurgiju obavljena u sklopu kapaciteta i u krugu i unutar UKC-a, a da je okosnicu događaja činilo medicinsko i drugo osoblje zaposleno na UKC uz prisutne goste i zvanice. Isto tako, prema odredbi člana 1.8 stav (6) Izbornog zakona BiH, direktor javne ustanove UKC-a nije izvršna funkcija. Ističe, da je visina kazne neprimjerno visoka, te da CIK BiH prilikom odmjeravanja visine kazne nije uzela nijednu olakšavajuću okolnost.

Centralna izborna komisija BiH je Sudu dostavila odgovor na žalbu u kojem je predložila da se izjavljena žalba odbije kao neosnovana.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: S1 3 Iž 043987 22 Iž od 30.09.2022. godine kojim je žalbu Vlade Đajića, nosioca mandata i kandidata političke stranke Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik, usvojio i poništio u cjelosti Odluku CIK BiH broj: 051-07-5-3985/22 od 23.09.2022. godine kao nezakonitu. *U obrazloženju Rješenja Sud zaključuje „da žalitelj osnovano ističe da je prirodno da je promocija i otvaranje Klinike za kardiohirurgiju obavljena u sklopu kapaciteta i u krugu UKC-a, te da je da je okosnicu događaja činilo medicinsko i drugo osoblje zaposleno na UKC uz prisutne goste i zvanice. Nadalje, Sud navodi da je neosnovan zaključak CIK-a da je podnositelj žalbe zloupotrijebio resurs u smislu odredbe čl. 7.2a stav (2) tačka a) Izbornog zakona BiH promovišući sebe kao kandidata i stranku kojoj pripada i to slanjem predizbornih obećanja između ostalog i medicinskom osoblju. Iz govora žalitelja se može zaključiti da je žalitelj isticao zajednički uspjeh UKC-a, Vlade RS kao investitora, odnosno Republike Srpske, i nije bilo nespojivo da to učini u prisustvu medicinskog osoblja i svih zaposlenih u UKC-u. Takođe, Sud navodi da neosnovan je zaključak CIK-a da je to moglo imati utjecaja na izborni rezultat i osigurati podnositelju žalbe i političkoj stranci kojoj pripada glasove na predstojećim Općim izborima, a što je u konačnici i bio cilj. Navodi, da žalitelj nije spomenuo bilo koju političku stranku niti bilo kojeg kandidata na predstojećim izborima, niti je iznosio program bilo koje političke stranke, te da u svom govoru nije spomenuo SNSD, upravu Grada Banja Luka niti gradonačelnika Draška Stanivukovića, predstojeće izbore, izborna obećanja i slično. Po shvatanju Apelacionog vijeća nedostupivo je zasnivati nečiju odgovornost i izricati mu kazne samo na zaključcima Centralne izborne komisije BiH što je neko mislio, odnosno na nekoga je aludirao, a ne šta je i rekao. Takođe, Sud ističe da Sud nije uključivao državne službenike u cilju promocije kandidata ili političkih stranka, te da su zaposleni radnici i zdravstveno osoblje samo prisustvovali svečanosti povodom ostvarenih uspjeha UKC-a RS, i da CIK BiH pogrešno zaključuje da je otvaranje najsavremenih kapaciteta i opreme-prostor navedene javne ustanove-korišteno za obavljanje predizbornih aktivnosti. Sud, ističe, da je žalbu protiv navedene Odluke*

CIK BiH izjavio samo Vlado Đajić, a ne SNSD, i da je valjalo primjeniti institutu krivičnog i prekršajnog prava-beneficium cohaezionis- te spornu odluku CIK BiH poništiti u cjelosti, s obzirom da je žalba Vlade Đajića od koristi i za političku stranku SNSD koja nije uložila žalbu.

Slučaj 3.

Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku broj 05-1-07-5-4090/22 od 11.10.2022. godine kojom je odbijen kao neosnovan prigovor političke stranke Savez nezavisnih socijaldemokrata–SNSD Milorad Dodik od 27.09.2022. godine protiv Draška Stanivukovića kandidata ispred političke stranke Partija demokratskog progresa-PDP.

Protiv ove odluke politička stranka Savez nezavisnih socijaldemokrata–SNSD Milorad Dodik je izjavila žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog i procesnog prava. Navodi da je pobijana Odluka postupanje potpuno suprotno postupanju CIK BiH u predmetu Odluke broj 05-1-07-5-4445/22 od 11.10.2022. godine. Nadalje, navodi da je u konkretnom predmetu posebno sporno što se organ odlučivanja uopšte ne upušta u ocjenu dostavljenih dokaza i činjeničnog stanja, ističu da iz istih proizilazi da je Draško Stanivuković, gradonačelnik Banja Luke, kao neposredno izabrano lice, na svom profilu vršio zloupotrebu javnih sredstava i resursa u smislu odredbe člana 1.1a stav 21 Izbornog zakona BiH jer se spornom objavom predstavljao kao kandidat političke stranke PDP-a, naveo da se radi o 23. rođendanu političke partije PDP-, te da je u spornoj objavi projekte realizovane od strane jedinice lokalne samouprave odnosno Gradske uprave Banja Luka koji predstavljaju resurse-nepokretnu imovinu i sredstva jedinice lokalne samouprave predstavljao kao učinak i projekat političke partije PDP i njega kao kandidata. Nadalje, navode da se natpisom “..idemo snažno do pobjede” jasno pozivaju birači da daju podršku pomenutom političkom kandidatu i stranci PDP. Ističu da je došlo do kršenja odredbe člana 7.1a stav 1, a u vezi sa odredbom člana 1.1a stav 21 Izbornog zakona BiH. Navode da, činjenica da je Draško Stanivuković spornu objavu podijelio na privatnom profile ne umanjuje povredu citiranih odredbi Izbornog zakona BiH jer imenovani navedeni društveni profil koristi kako u cilju političke kandidature i partijskog subjekta ispred kojeg je kandidat, tako i u cilju promocije njega kao gradonačelnika Banja Luke.

U izjašnjenju na žalbu CIK BiH je predložila da Sud BiH predmetnu žalbu odbije kao neosnovanu jer je pobijana donesena na pravilan i potpun način u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH. Naime, u prigovoru zaprimljenom od strane CIK BiH dana, 27.09.2022. od strane političke partije Savez nezavisnih socijaldemokrata–SNSD Milorad Dodik navodi se da je Draško Stanivuković, predsjednik Gradskog odbora PDP Banja Luka, kandidat i nosilac liste za narodnog poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srpske na Općim izborima 2022. godine ispred političkog subjekta Partija demokratskog progresa na društvenoj mreži “Facebook” na stranici “Драшко Станивуковић-Драшко Stanivuković” i Instagram stranici draskostanivukovic dana, 27.09.2022. godine objavio fotografiju sa proslave 23. rođdana PDP-a, a u tekstu iznad slike je navedeno da su dodijelili 107 subvencija za samozapošljavanje, završili asfaltiranje ulica Drugog krajiškog korpusa u Motikama, započeli izgradnju vodovodne mreže u ulicama Martinovac i

Dalmatinska u Šargovcu, te da u tekstu poziva birače na glasanje “..idemo snažno do pobjede”. Nadalje, se navodi da je očigledno da je kandidat Draško Stanivuković aktivnost koju obavlja kao gradonačelnik poistovijetio sa kandidatskim tj. političkim aktivnostima i na taj način učinio povredu člana 7.2a Izbornog zakona BiH koja se odnosi na zloupotrebu javnih sredstava. Navode da realizovane projekte Grada Banja Luka imenovani koristi za svoju ličnu promociju-promociju sebe kao kandidata kao i promociju stranke ispred koje je kandidovan. Ističe, da je vidljivo da se imenovani na događaju pojavio kao član kandidata i aktivista ispred PDP-a, a ne kao gradonačelnik Banja Luke. Postupajući po navedenom prigovoru, CIK BiH je predmetni prigovor dostavila političkoj starnci PDP na izjašnjenje u roku od 24 sata od vremena obavijesti te da se posebno izjasni kandidat i nosilac liste izvršne funkcije Draško Stanivuković. CIK BiH nije zaprimila tražena izjašnjenja.

Uvidom u spis i raspoložive dokaze te tekst objava na društvenim mrežama Facebook i Instagram Apelacijsko vijeće Suda BiH konstatira da je CIK BiH utvrdila da se u konkretnom slučaju radi o promovisanju kandidata Draška Stanivukovića za vrijeme izborne kampanje ali na privatnom Instagram profilu draskostanivukovic i na Facebook stranici “Драшко Станивуковић-Драшко Stanivuković, te da nije utvrdila kršenje odredbe člana 7.2a Izbornog zakona BiH odnosno CIK BiH nije ocijenila da je nosilac izvršne funkcije Draško Stanivuković i kandidat na Općim izborima 2022. godine vršio izbornu kampanju na način da je zloupotrijebio neko javno sredstvo ili resurs u smislu odredbe člana 1.1a stav 21 Izbornog zakona BiH koje utvrđuje i ovo vijeće smatra pravilnim i na Zakonu zasnovanim jer su za isto suprotno navodima žalbe dati potpuni i pravilni razlozi i to nakon ocjene dostavljenih dokaza na osnovu kojih je i pravilno utvrđeno činjenično stanje.

Apelacijsko vijeće smatra da su neosnovani žalbeni navodi kojima se ukazuje da pobijana odluka predstavlja postupanje suprotno postupanju CIK BiH u predmetu Odluke broj 05-1-07-5-4445/22 od 11.10.2022. godine jer se radi o potpuno različitim predmetima. Uvidom u navedeni spis utvrđeno je da je navedenom odlukom CIK BiH utvrdila da je Politički subjekt Savez nezavisnih socijaldemokrata –SNSD-Milorad Dodik odgovoran što je Dražen Vrhovac v.d. direktora Investiciono-razvojne banke Republike Srpske i kandidat za Narodnu skupštinu Republike Srpske Izborna jedinica 1 zloupotrijebio javni resurs i sredstvo za vlastitu upotrebu i promociju političkog subjekta kojem pripada na način da je kao v.d. direktor i kandidat na Općim izborima 2022. godine vodio izbornu kampanju na društvenoj mreži Twitter objavivši fotografiju sminljenu ispred zvaničnog loga Investiciono razvojne banke Republike Srpske, te u opisu objave između ostalog naveo hastag zvanični slogan Saveza nezavisnih socijaldemokrata #JervolimoSrpsku i #SNSD čime je prekršio odredbu člana 7.2a tačka b) Izbornog zakona BiH. U ovom konkretnom slučaju utvrđeno je da je Dražen Vrhovac, kandidat političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata –SNSD-Milorad Dodik svoju fotografiju objavio na privatnom profilu, a li na fotografiji iza Dražena Vrhovca vidljiv je zvanični logo Investiciono-razvojne banke Republike Srpske, a da je u opisu objave naveden hastag zvaničnog slogana političke stranke kojoj pripada, iz kojih razloga je CIK BiH utvrdila da je kandidat Dražen Vrhovac nositelj mandata v.d. direktora Investiciono-razvojne banke Republike Srpske zloupotrijebio javni resurs i sredstvo za promociju sebe kao kandidata i promociju političkog subjekta kojem pripada, dok u predmetu

eventualnog kršenja Izbornog zakona BiH od strane Draška Stanivukovića je utvrđeno da je imenovani na privatnom profilu u vrijeme izborne kampanje sa proslave 23. Rođendana PDP-a objavio fotografiju Draška Stanivukovića iza kojeg se na fotografijama u pozadini vidi logo političke stranke kojoj pripada, a ne neko obilježje Grada banja Luka jer se na navedenom događaju pojavio kao član te stranke i kandidat, a ne kao aktuelni gradonačelnik Grada Banja Luka, iz kojih razloga je CIK BiH pravilno ocijenila da Draško Stanivuković nije vodio izbronu kampanju na način da je zloupotrijebio neko javno sredstvo ili resurs.

Dalje, Apelacijsko vijeće smatra da žalitelj pogrešno smatra da je “činjenica da je Draško Stanivuković spornu objavu podijelio na privatnom profilu ne umanjuje povredu citiranih odredbi Izbrong zakona jer imenovani navedeni duštveni profil koristi kako u cilju političke kandidature i političkog subjekta ispred kojeg je kandidat” iz razloga što odredba člana 7.2a propisuje zabranu zloupotrebe javnih sredstava i resursa od strane nosioca izvršne funkcije i nosioci mandata na način kako je to propisano u stavu (2) ove odredbe , a u konkrentom slučaju CIK BiH je utvrdila da je Draško Stanivuković spornu objavu objavio na privatnom profilu društvene mreže Facebook i instagram profilu u cilju svoje promocije kao kandidata na Općim izborima 2022. godine i političke stranke kojoj pripada u vrijeme izborne kampanje. Iz dostavljenog screenshota slike ne proizilazi da je promociju sebe kao kandidata i političke partije PDP vršio na zvaničnoj stranici Grada Banja Luka kao niti da je na fotografiji u pozadini vidljiv logo ili neko drugo obilježje Grada Banja Luka, već naprotiv na fotografiji sporne objave vidljiv je logo političke stranke kojoj pripada kao i promocija ovog kandidata na proslavi 23. Rođendana političke stranke kojoj pripada iz kojih razloga je CIK BiH pravilno utvrdila da Draško Stanivuković kao nosilac izvršne funkcije i kandidat na Općim izborima 2022. godine ispred PDP-a nije zloupotrijebio neko javno sredstvo ili resurs u smislu odredbe čl. 1.1a stav 21 Izbornog zakona BiH. Riječ je o objavama kandidata Draška Stanivukovića na privatnim profilima društvenih mreža i promociji njega kao kandidata i političke stranke kojoj pripada, a sve u periodu trajanja izborne kampanje.

Odlučujući po žalbi Sud BiH je smatrao da je pobijana odluka CIK BiH pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredaba člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima BiH (Sl. glasnik BiH broj 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10) valjalo odbiti.

10. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH

- Lažno predstavljanje -

Članom 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je zabranjeno je lažno predstavljanje u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao i zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora ispred jednog političkog subjekta protivno odredbi člana 2.19 ovog zakona i to fiktivnim predstavljanjem u ime političkog subjekta kojem je mjesto u biračkom odboru pripalo sa ciljem pogodavanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo. Ova zabrana primjenjuje se i na članove biračkog

odbora. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 37 prigovora/prijava koje se odnose na lažno predstavljanje. U postupanju po prigovorima/prijavama, CIK BiH je donijela 20 Odluka o izricanju novčane sankcije, 6 Odluka kojima se prigovor odbija kao neosnovan, 25 Zaključka o obustavi postupka, 4 Zaključka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, 3 Zaključka kojima se prijava/prigovor odbacuje kao neblagovremen, 1 (jedan) Zaključak o razdvajanju predmeta i 1 (jednu) Prijavu dostavljenu Kantonalnom tužilaštvu ZDK.

Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 28 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 21 žalbi odbio kao neosnovane, a 7 žalbi uvažio i poništio Odluku CIK BiH u pojedinim tačkama. Takođe, CIK BiH je zaprimila jednu nepotpisanu žalbu, podnositelju žalbe je poslana Obavijest o otklanjanju nedostatka, te kako nedostaci nisu otklonjeni donesen je Zaključak kojim se smatra da žalba nije ni podnesena.

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je dana 20.09.2022. godine zaprimila prigovor političke stranke PDP-Partija demokratskog progresa na Odluku Gradske izborne komisije Doboj o imenovanju članova biračkih odbora za Opće izbore 2022. godine. U prigovoru se navodi da je između ostalih i nezavisni kandidat Ćamil Duraković učinio povredu jer je niz lica kojima je Gradska izborna komisija Doboj povjerila dužnosti članova biračkih odbora zapravo članstvo političkog subjekta SNSD-a, koje je lažnim predstavljanjem u svojstvu predstavnika drugog političkog subjekta obezbijedilo sebi i SNSD-u zastupljenost u biračkim odborima čime je prekršena odredba člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH. Uvidom u kompletan spis predmeta i dostavljenu dokumentaciju, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da je nezavisni kandidat Ćamil Duraković, odgovoran za kršenje odredbe člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer je zloupotrijebio zakonsko pravo na učešće u radu biračkog odbora na način da je dao punomoć licu Nirmeli Janković, kandidatkinja političke stranke SDA-Stranka demokratske akcije za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, koja je u njegovo ime dostavila članove biračkog odbora, a da pritom nije znao, niti je provjerio da li su predloženi članovi biračkih odbora, članovi nekih drugih političkih subjekata, te je donijela Odluku broj: 05-1-07-5-4036/22 kojom je Ćamilu Durakoviću izrekla novčanu sankciju u iznosu od 3.000,00 KM jer je prekršio odredbu člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH.

Ćamil Duraković je dana 05.02.2023. godine uložio žalbu na Odluku CIK BiH broj: 05-1-07-5-4036/22 od 02.02. 2023. godine. U žalbi je navedeno da Ćamil Duraković kao nezavisni kandidat za predsjednika/potpredsjednika entiteta Republike Srpske nije imao resursne kapacitete niti mogućnost da lično dođe do svakog grada/općine u izbornoj jedinici u kojoj se kandidovao za navedenu poziciju, te da ni u jednom momentu nije svjesno niti s namjerom činio radnje koje bi mogle dovesti do kršenja Izbornog zakona BiH. Navodi da je tačno da je Ćamil Duraković CIK-u dostavio izjašnjenje dana 24.09.2022. godine u kojem je nepromišljeno naveo da je „ ovlaštenje ustupio Pokretu za državu sa čijim članicama ostvaruje političku saradnju tačnije Nirmeli Janković da u njegovo ime dostavi članove biračkih odbora. Navodi da je imao namjeru da pojasni CIK-u

da se konsultovao sa poznanicima iz Grada Doboja koji su splotom okolnosti dijelom Koalicije Pokret za državu, kako bi predložili osobu koja mu može pomoći prilikom predlaganja članova biračkih odbora u njegovo ime, a ne u ime niti za račun Koalicije Pokret za državu niti u ime i za račun bilo kojeg drugog političkog subjekta. Navedeno je da CIK zanemaruje činjenicu da je Ćamil Duraković svoje izjašnjenje dostavio dana 24.09.2022. godine dakle prije održavanja Općih izbora 2022. godine i izričito izjavio „ukoliko se na ovaj način krši Izborni zakon BiH, povlači ovlaštenje“. Ističe se da su politički subjekti SNSD, SDA i Koalicija Pokret za državu dostavili zvanična izjašnjenja da predloženi članovi biračkog odbora nisu članovi tih političkih subjekata iz čega proizilazi da nije došlo do povrede člana 7.3. stav (2) Izbornog zakona BiH. Navedeno je i da je tačno da je Ćamil Duraković dao ovlaštenje licu Nirmeli Janković da predloži članove biračkog odbora u njegovo ime, ali nije raspolagao informacijom da je Nirmela Janković članica SDA i kandidatkinja te političke stranke za Parlamentarnu skupštinu BiH.

Centralna izborna komisija BiH je u odgovoru na žalbu istekla da je upravo izjašnjenje nezavisnog kandidata Ćamila Durakovića u kojem je naveo da je ovlaštenje za regiju Doboju ustupio Koaliciji Pokret za državu sa čijim članicama ostvaruje političku saradnju, tačnije osobi Nirmeli Janković koja je u njegovo ime dostavila članove biračkih odbora cijenila kao njegovo priznanje, te da je u kontekstu pravilne primjene odredbe člana 7.3. stav (2) Izbornog zakona BiH manje bitno to što su politički subjekti izjavili da predloženi članovi biračkog odbora nisu njihovi članovi, nego je upravo smisao odredbe člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH mnogo širi.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044974 23 Iž od 08.02.2023. godine kojim je žalbu Ćamila Durakovića odbio kao neosnovanu. U svom obrazloženju Sud između ostalog navodi da iz postupanja žalitelja jasno proizilazi da je isti odgovoran za kršenje odredbe člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH jer je zloupotrijebio zakonsko pravo na učešće u radu biračkog odbora na način da je dao punomoć licu Nirmeli Janković koja je u njegovo ime dostavila članove biračkog odbora, a imenovana je bila kandidatkinja političke stranke SDA-Stranka demokratske akcije na Općim izborima 2022. godine. Ističe, da nije sporno što je žalitelj dao punomoć za predlaganje članova biračkog odbora drugom lici ali je sporno to što je lice koje je nezavisni kandidat Ćamil Duraković, opunomoćilo da između ostalog vrši ovjeru obrasca SG-1 ustvari lice koje je kandidat drugog političkog subjekta.

Obzirom, na navedeno, po ocjeni Suda BiH pobijana odluka CIK BiH je pravila i zakonita, a žalba neosnovana pa je istu primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je dana 16.09.2022. godine zaprimila podnesak od Koalicije za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“, a u vezi sa okolnostima popunjavanja biračkih odbora zbog zloupotrebe zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem kako je propisano članom 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH za političke subjekte i njihove predložene članove i zamjenike članova biračkih odbora. U podnesku je navedeno da je

lice Esad Garić imenovan u birački odbor ispred političkog subjekta BH Zeleni u Osnovnoj izbornoj jedinici Tešanj, dok istovremeno obnaša funkciju Predsjednika skupštine Mjesne zajednice Jelah ispred političkog subjekta SDP BiH. Takođe, navedeno je da lice Muharem Mudrov imenovan ispred političkog subjekta BH Zeleni u birački odbor u navedenoj izbornoj jedinici, dok istovremeno obavlja funkciju člana Savjeta mjesne zajednice Piljužići u koji je imenovan ispred političkog subjekta SDP BiH. Uvidom u kompletan spis predmeta i dostavljenu dokumentaciju, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je utvrdila da su politička stranka, Bosanskohercegovački BH Zeleni, politička stranka, Socijaldemokratska partija BiH-SDP BiH i lica Esad Garić i Muharem Mudrov, odgovorni za kršenje odredbe člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer su zloupotrijebili zakonsko pravo na učešće u radu biračkog odbora na način da je politički subjekat Bosanskohercegovački BH Zeleni predložio, a Općinska izborna komisija Tešanj imenovala za člana biračkog odbora lica Esad Garića i Muharema Mudrova, ispred političke stranke Bosanskohercegovački BH Zeleni kako bi pogodovala političkoj stranci Socijaldemokratska partija BiH-SDP BiH.

Uvidom na zvanični sajt Općine Tešanj utvrđena je nesporna činjenica da je lice Esad Garić imenovan na funkciju predsjednika Mjesne zajednice Jelah ispred političke stranke Socijaldemokratska partija BiH-SDP BiH, dok je lice Muharem Mudrov imenovan na funkciju člana Skupštine Mjesne zajednice Piljužići i to na još uvijek aktuelni mandatni period od 2020-2024. godine. Iz tog razloga su ova lica imenovanjem u članove biračkih odbora ispred drugog političkog subjekta, Bosanskohercegovački BH Zeleni, nesumnjivo se lažno predstavili i omogućili svom stvarnom političkom subjektu kojem pripadaju i u čije ime obavljaju određene imenovane funkcije, više od zakonom predviđenih članova biračkih odbora na biračkom mjestu.

Shodno navedenom, Centralna izborna komisija BiH je na 96. sjednici donijela Odluku broj: 05-1-07-5-4904/22 od 13.12.2022. godine kojom se između ostalog u stavu (4) utvrđuje da je Muharem Mudrov, predsjednik biračkog odbora na biračkom mjestu broj: 039A021B Područna škola Piljužići u Osnovnoj izbornoj jedinici Tešanj, odgovoran što je zloupotrijebio zakonsko pravo na učešće u radu biračkog odbora, čime je prekršio odredbu člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH, te mu izrekla novčanu sankciju u iznosu od 1.000,00 KM i zabranu angažovanja za rad na biračkom mjestu, odnosno u organima nadležnim za provođenje izbora na period od četiri (4) godine, računajući od dana pravosnažnosti odluke.

Muharem Mudrov, predsjednik biračkog odbora na biračkom mjestu broj: 039A021B Područna škola Piljužići u Osnovnoj izbornoj jedinici Tešanj je dana 19.12.2022. godine uložio žalbu na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-4904/22 od 13.12.2022. godine. U žalbi navodi da je član Socijaldemokratske partije BiH, da je na izborima predložen za člana biračkog odbora ispred političke stranke Bosanskohercegovački BH Zeleni, ali da je odbio navedeno mjesto, jer je bio svjestan da će se to tretirati kao lažno predstavljanje. Navodi da je o ovome obavjestio Općinsku izbornu komisiju Tešanj, da su oni uvažili njegov zahtjev, te na njegovo mjesto postavili drugo lice, te da se njegovo ime ne nalazi u Rješenju o imenovanju predsjednika i članova biračkih odbora, jer nije učestvovao u izbornom procesu ni kao član biračkog odbora ni kao posmatrač.

Centralna izborna komisija BiH je u izjašnjenju na žalbu navela da je iz Rješenja o imenovanju biračkih odbora za redovno glasanje i glasanje u odsustvu i lično na području općine Tešanj broj:01-08/22 od dana 05.09.2022. godine, koji je Općinska izborna komisija Tešanj dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH, nesporno utvrđeno, ne samo da je žalitelj prihvatio da bude predložen ispred političkog subjekta Bosanskohercegovački BH Zeleni za člana biračkog odbora, nego je i imenovan ispred tog političkog subjekta u birački odbor gore navedenim Rješenjem, i da se zbog toga potvrda izdata od strane Općinske izborne komisije Tešanj od 16.12.2022. godine ne može uzeti kao relevantna. Takođe, ističe, da je uvidom na zvanični sajt Općine Tešanj utvrđena nesporna činjenica da je lice Muharem Mudrov imenovan na funkciju člana Skupštine Mjesne zajednice Piljužići i to na još uvijek aktuelni mandatni period od 2020-2024. godine, ispred političkog subjekta SDP BiH i da senesumnjivo lažno predstavio i omogućio svom stvarnom političkom subjektu kojem pripada i u čije ime obavlja imenovanu funkciju, više od jednog zakonom predviđenog člana biračkog odbora na jednom biračkom mjestu.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044682 22 Iž od 26.12.2022. godine kojim se žalba Muharema Mudrova uvažava i poništava Odluka CIK BiH broj: 05-1-07-5-4904/22 od 13.12.2022. godine u tački 4. dispozitiva. U obrazloženju navodi: „Zaključci Centralne izborne komisije BiH nisu pravilni ni na provedenim dokazima zasnovani odnosno da se potvrda izdata od Općinske izborne komisije Tešanj od 16.12.2022. godine ne može uzeti kao relevantna jer je žalitelj ne samo prihvatio da bude predložen ispred političkog subjekta Bosanskohercegovački BH Zeleni za člana biračkog odbora, nego je i bio imenovan ispred tog političkog subjekta u birački odbor Rješenjem OIK Tešanj. Naime, navodi da iz svega proizilazi da žalitelj nije učestvovao u radu biračkog odbora na Općim izborima 2022. godine što je i jasno iz same potvrde OIK Tešanj broj: 01-68/22 od 16.12.2022. godine, a da zaključak CIK BiH koja je potvrdu cijenila irelevantnom je u potpunosti nepravilan, jer je učešće u radu biračkog odbora ispred jednog političkog subjekta protivno odredbi člana 2.19 Izbornog zakona BiH obilježje prekršaja koji je precizno regulisan odredbom člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH.“

11. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH

- Govor mržnje -

Odredba člana 7.3 stav (1) tačka 7) propisano je da kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izbornoj administraciji nije dozvoljeno između ostalog koristiti se govorom mržnje, i/ili objaviti ili upotrijebiti slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije, društvene mreže i mobilne aplikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 35 prigovora/prijava koje se odnose na kršenje odredbe člana 7.3 stav (1) tačka 7). Donijela je 2 Odluke o izricanju novčane kazne, 3 Odluke kojima se prigovor odbija

kao neosnovan, 3 Zaključka o obustavi postupka, 1 (jedan) Zaključak kojim se prigovor odbacuje kao preuranjen, 5 Zaključaka kojima se prigovor odbacuje kao neblagovremen, te 3 Zaključka kojim se podnesak odbacuje.⁸

Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 5 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 4 žalbe odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) uvažio, poništio Odluku CIK BiH i predmet vratio na ponovni postupak. *80% odluka CIK BiH je potvrđeno.*

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je dana 29.09.2022. godine donijela odluku broj 05-1-07-5-1625-12/22 kojom je Liberalna stranka –LS BiH odgovorna što je Dragoljub Milović zvani „Šurda“, pristalica ove političke stranke dana, 07.09.2022. godine u Goraždu, prema Nataši Todorović, kandidatkinji ispred političke stranke Bosanskohercegovački demokrati –Džebrail Bajramović za Skupštinu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na predstojećim Općim izborima 2022. godine koristio govor mržnje, a koji potiče na nasilje, u smislu člana 7.3. stav 1 tačka 7) Izbornog zakona BiH pa joj se na osnovu člana 6.7 stav (2) i primjenom člana 19.9 stav 81) tačka 11 Izbornog zakona izriče novčana kazna u iznosu od 16.000,00 KM.

Protiv ove odluke Liberalna stranka –LS BiH izjavila je žalbu Apelacijom odjelu Suda BiH i to iz razloga pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja zasnovanog na nezakonito pribavljenom dokazu te je predložila da se ista uvaži i pobijana odluka poništi kao nezakonita ili da se žalba uvaži i predmet vrati tuženom na ponovni postupak. U obrazloženju navodi da je pobijanom odlukom žalitelju kao političkoj stranci izrečena novčana kazna verifikujući žalitelja odgovornim i stavljajući istom na teret nešto što nije ni u kakvoj vezi sa politikom, političkim djelovanjem sudionika u vezi kojih se utvrđuje odgovornost žalitelja. Nadalje, se navodi da je tuženi u potpunosti ignorisao iskaz Dragoljuba Milovića koji veoma jasno ističe da dešavanja i odnos koji ima sa Natašom Todorović su ljubavnog i privatnog odnosa, a nikako političke prirode, slijedom čega je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno. Pravilnost ovakvog stava potvrđuje činjenica da je i Tužilaštvo BPK-a Goražde zauzelo isti stav nalazeći da u odnosu Dragoljuba Milovića prema Nataši Todorović nema elemenata krivičnog djela što dodatno ukazuje da je tužena donošenjem pobijane odluke propustila da činjenično stanje potpuno i tačno utvrdi budući da kvalifikacija navodnog govora mržnje „koju utvrđuje tuženi“ nadležno tužilaštvo ne utvrđuje.

U odgovor na žalbu CIK BiH je predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Apelacioni odjel Suda BiH postupajući po žalbi donio je Rješenje broj: S1 3 Iž 044153 22 Iž od 20.10.2022. godine kojim se žalba Liberalne stranke-LS BiH uvažava, poništava odluka Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-1625-12/22 od 20.09.2022. godine i predmet vraća CIK BiH na ponovni postupak i donošenje odluke. U obrazloženju Rješenje Sud navodi sljedeće:

⁸ U trenutku sačinjavanja ovog dokumenta pripremljeno je 17 prijedloga odluka za sjednicu.

„ Iz obrazloženja pobijane odluke proizilazi da žalba osnovano ukazuje da pobijana odluka ne sadrži razloge kojim se CIK BiH prilikom njenog donošenja odnosno razloge koji su doveli do zaključka da sporni govor predstavlja „govor mržnje“ u smislu odredbe 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH. CIK BiH je samo interpretirao iskaz Nataše Todorović prihvatajući da je taj verbalni napad imao političku pozadinu, a da pritom nije doveo u vezu njen iskaz sa ostalim provedenim iskazima. Iz razloga pobijane odluke proizilazi da je nesporno da je Nataša Todorović verbalno i fizički napadnuta od strane Dragoljuba Milovića i da je isti sankcionisan zbog prekršaja javnog reda i mira. Međutim, upitni su zaključci CIK BiH koje utvrđuje da riječi koje je koristio Dragoljub Milović predstavljaju govor mržnje u smislu navedene odredbe člana 1.1a tačka 20) Izbornog zakona BiH, kao i zaključci o postojanju političke pozadine napada koji se desio pa samim tim i utvrđivanje odgovornosti žalitelja. U navedenom obrazloženju Rješenja Sud BiH navodi da CIK BiH u ponovnom postupku ponovo ocijeni navode sporne izjave kao i navode koje su u svom izjašnjenju dali Dragoljub Milović, Nataša Todorović kao i žalitelj, pa tek nakon cjelokupne analize spornog govora u kontekstu datog izjašnjenja, ponovo odlučiti da li je u konkretnom slučaju došlo do povrede pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH. Takođe, ističe, da je neophodno da CIK BiH da o učinjenoj povredi da jasne razloge koji su bili odlučujući pri donošenju takve ocjene i razloge zbog kojih nisu uvaženi navodi Dragoljuba Milovića kojima iste pobija, kao i navodi žalitelja. “

Odlučujući u ponovnom postupku, CIK BiH je po uputama Suda BiH iznesenim u Rješenju od 20.10.2022. godine ponovo cijnila sve sporne izjave Dragoljuba Milovića zvani „Šurda“ prilikom verbalnog i fizičkog napada na Natašu Todorović, navode napadnute Nataše Todorović, kao i navode Dragoljuba Milovića, te donijela Zaključak broj: 05-1-07-5-1625-16/22 od 29.12.2022. godine i u konkretnom slučaju obustavila postupak utvrđivanja odgovornosti za kršenje odredbi Izbornog zakona BiH pokrenut protiv Liberalne stranke-LS BiH. U obrazloženju navedenog Zaključka ističe se da je riječ o izlivu mržnje i vrijeđanju Nataše Todorović, ali da govor mržnje nije motivisan ni rasnom, ni nacionalnom ni vjerskom orijentacijom Nataše Todorović, niti je bio upućen direktno ili indirektno prema određenoj grupi ljudi po bilo kom osnovu, i da bez obzira što je snimak javno objavljen, ne može se govoriti o govoru mržnje u smislu člana 1.1a tačka 20), u vezi sa članom 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH.

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je dana 12.09.2022. godine, zaprimila prigovor sa dokazima, podnesen od strane, Općinskog odbora Stranke demokratske akcije Banovići-OO SDA Banovići, prosljeđen putem Općinske izborne komisije Banovići na nadležno postupanje koji se odnosi na kršenje odredbe člana 7.3 stav (1) tačka 7. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. U prigovoru je navedeno da je kandidat političke stranke, Pokret demokratske akcije-PDA, na predstojećim Općim izborima za Parlament FBiH, Elzina Pirić, prilikom svog govora, dana 09.09.2022. godine ispred prostorija MZ Aljkovići-Općina Banovići koristila jezik koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje. U postupku ispitivanja, a imajući u vidu dio spornog govora Elzine Pirić,“ *Fadil Novalić i njegovi sateliti gase općtinu sve*

po direktni, zna se koga, ovog što voli da nas pozdravlja, ko neki, nekad, 39. kako su pozdravljali Evropu. Dragi sugrađani, ono što ne smijemo zaboraviti je očuvanje odbrambeno-oslobodilačkog rata...“(na snimku u prijavi od 09:01-09:33, na snimku u izjašnjenju Elzine Pirić i PDA od 08:00-08:30), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je zaključila da se nesporno aludira na Bakira Izetbegovića. Isto je utvrđeno na osnovu zvaničnog bilborda ovog političkog subjekta, Stranka demokratske akcije-SDA, na kojem je Bakir Izetbegović sa podignutom rukom otvorene šake, iz kojeg razloga su navodi Elzine Pirić, da se ne odnose na Bakira Izetbegovića, neosnovani. Naime, dovodeći u kontekst 39. godinu, nesporno je da aludira na Hitlera i fašističku organizaciju, iz čega proizilazi činjenica da je u konkretnom slučaju Elzina Pirić, kandidat političke stranke Pokret demokratske akcije – PDA za, Predstavnički dom parlamenta Federacije BiH, na nedvosmislen način poslala poruku, dovodeći u vezu na taj način pozdrav Bakira Izetbegovića i sliku na njegovom zvaničnom bilbordu sa fašističkim pozdravom iz 1939. godine na čelu sa Hitlerom. Uvidom u kompletan spis predmeta i dostavljeni snimak spornog govora, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je utvrdila da su Elzina Pirić kandidatkinja ispred političke stranke Pokret demokratske akcije - PDA na Općim izborima 2022. godine i politička stranka Pokret demokratske akcije - PDA, odgovorni za kršenje člana 7.3 (1) tačka (7) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, jer je Elzina Pirić, kandidat ove političke stranke prilikom svog govora, dana 09.09.2022. godine ispred prostorija MZ Aljkovići-Općina Banovići koristila jezik koji bi mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, iz kojih razloga je Centralna izborna komisija BiH i donijela Odluku broj 05-1-07-5-3943/22 od 23.09.2022. godine kojom je izrekla novčanu sankciju Elzini Pirić, kandidatkinji, u iznosu od 5.000,00 KM, a političkoj stranci Pokret demokratske akcije – PDA sankciju u iznosu od 3.000,00 KM, a sve jer su prekršena pravila ponašanja u izornoj kampanji iz člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH.

Elzina Pirić, kandidatkinja političke stranke Pokret demokratske akcije-PDA i politička stranka Pokret demokratske akcije-PDA su dana 25.09. i 26.09.2022. godine, uložili žalbe na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-3943/22 od 23.09.2022. godine. Žalbe su skoro identičnog teksta, s tim da se, politička stranka Pokret demokratske akcije-PDA poziva još poziva i na neblagovremenost odluke i poziva za izjašnjenje.

Apelacioni odjel Suda BiH je donio Rješenje broj S1 3 Iž 044016 22 Iž i broj S1 3 Iž 044016 22 Iž od 06.10.2022. godine kojim je žalbu Elzine Pirić, kandidatkinje političke stranke Pokret demokratske akcije-PDA i žalbu političke stranke Pokret demokratske akcije-PDA odbio kao neosnovane. U svojim obrazloženjima skoro pa identičnog sadržaja navodi: „*Pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita jer je donesena na osnovu potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i uz pravilnu primjenu odredbi člana 7.3 stav (1) tačka 7), člana 6.7 stav (1) i člana 19.9 stav (1) tačka 11) Izbornog zakona BiH. Tačni su navodi žalbi da nigdje nije pomenut Bakir Izetbegović i bilbord sa podignutom rukom, međutim neosnovani su i proizvoljni žalbeni navodi da je CIK BiH odlučivala na osnovu indicija i nagađanja, iz razloga što se u navodima “ovoga što voli da nas pozdravlja, kao neki, nekad 39. kako su pozdravljali Evropu” očigledno da se aludira na bilbord na kojem je Bakir Izetbegović sa podignutom rukom, jer nije zabilježen nijedan*

drugi sličan bilbord, te pominjanje pozdrava iz 1939. godine jasno asocira na nacionalistički pozdrav. Opis iz literature o fašističkom pozdravu i razlika u odnosu na predmetni bilbord koji navodi žalba je irelevantan, jer prosječnog birača u najvećem broju slučajeva može direktno da asocira na fašistički pozdrav kojim se pozdravljalo u Njemačkoj za vrijeme drugog svjetskog rata, a ne kult ličnosti, te kod prosječnog birača može stvoriti mržnju prema ličnosti koja se dovodi u vezu sa fašistima, iz čega proizilazi činjenica da je u konkretnom slučaju Elzina Pirić, kandidat političke stranke Pokret demokratske akcije-PDA koristila govor mržnje. Apelaciono vijeće je pregledalo kompletan snimak događaja sa priloženom DVD-om, te je ovaj govor mržnje posmatralo u širem kontekstu, jer iz snimka proizilazi da su izgovorene i mnoge druge i teže riječi govora mržnje, koje Centralna izborna komisija BiH stavljanjem tri tačke ispustila iz citiranog teksta. Opisanim postupanjem je kandidatkinja žalitelja prekršila odredbe člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH, pa je pravilnom primjenom odredbi člana 6.7 stav (1) i člana 19.9 stav (1) tačka 11) Izbornog zakona BiH izrečena novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM. Iz predmeta spisa je utvrđeno da je prigovor izjavljen 10.09.2022. godine Općinskoj izbornoj komisiji Banovići koja je prigovor upitala nadležnoj CIK BiH. Kada se ima u vidu da se prigovor odnosi na povredu učinjenu dana 09.09.2022. godine, to je prigovor izjavljen nenadležnom tijelu 10.09.2022. godine blagovremen u smislu člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona BiH. Iz navedenog razloga Apelaciono vijeće Suda nalazi da je pobijana odluka CIK BiH pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredbe člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.”

GLAVA VI

12. Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.4 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH

- Izborna šutnja –

Članom 7.4 Izbornog zakona BiH definirano je da je u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja, političkim strankama, koalicijama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima i kandidatima na listama pripadnika nacionalnih manjina zabranjeno je učešće u javnim političkim aktivnostima što uključuje, ali se ne ograničava samo na sljedeće: korištenje domaćih i međunarodnih sredstava komunikacije s ciljem uticaja na birače. Dalje člankom 16.11 Izbornog zakona BiH je definirano da 24 sata prije otvaranja biračkim mjestima do momenta zatvaranja, neće biti nikakvog medijskog izvještavanja o bilo kakvoj aktivnosti koja se odnosi na političku i izbornu kampanju.

Uputstvom o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine, koji će se održati u nedjelju 02.10.2022. godine, utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje

dana 02.09.2022. godine, dok izborna šutnja traje od 01.10.2022. godine do 07.00 sati do zatvaranja biračkih mjesta.

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 61 prigovor/prijavu u vezi kršenja izborne šutnje. Postupajući po istim, CIK BiH je donijela 16 Odluka o izricanju novčane sankcije, 11 Odluka kojima se prigovor odbija kao neosnovan, 51 Zaključaka o obustavi postupka, 10 Zaključaka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, te dva (2) Zaključka kojim se prigovor odbacuje jer je CIK BiH utvrdila da je isti ili sl. činjenični osnov po kojem je već ranije riješeno. Osim toga, sačinjeno je 7 Obavijesti i dostavljeno podnosiocu prigovora/prijave (nije izborna šutnja, vodi se postupak po istoj prijavi, itd.), 3 prijave su proslijeđene na nadležnost Vijeću za štampu, dok je 1 (jedna) Agenciji za zaštitu ličnih podataka, te je sačinjeno 5 službenih zabilješki. U jednom predmetu zaprimljena je Obavijest OIK-a da su oni riješili prijavu.

Na Odluke CIK BiH koje se odnose na kršenje odredbi Izbornog zakona BiH u vezi izborne šutnje Sudu BiH je izjavljeno 13 žalbi od kojih je 12 odbijeno kao neosnovane, a jedna (1) žalba je odbačena kao nedopuštena. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija BiH je dana 07.10.2022. godine zaprimila informaciju sa dokazima podnesenu od udruženja Transparency International BiH koja se odnosi na kršenje izborne šutnje odnosno odredbe člana 7.4 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH od strane Općinskog odbora SDA Fojnica. Uvidom u kompletan spis predmeta i raspoložive dokaze, Centralna izborna komisija BiH je nesporno utvrdila da je politička stranka Stranka demokratske akcije odgovorna za kršenje odredbe člana 7.4 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH, jer se Općinski odbor SDA Fojnica na Facebook profilu „SDA Fojnica“ javno politički oglašavao u vrijeme trajanja izborne šutnje, tj. u vrijeme kada je zabranjeno vođenje izborne kampanje i javno oglašavanje, na način da je objavom teksta, u periodu 30.09.2022. godine do 02.10.2022. godine, na društvenoj mreži Facebook pozvao sugrađane na glasanje prezentujući kandidate ove političke stranke, te na taj način poslao poruku javnosti s ciljem dobijanja podrške i uticajem na birače, čime su prekršena pravila ponašanja u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja. Iz navedenih razloga donijela je Odluku broj 05-1-07-5-4897/22 od 13.12.2022. godine o izricanju novčane sankcije u iznosu od 4.000,00 KM političkoj stranci Stranka demokratske akcije-SDA jer se Općinski odbor SDA Fojnica na društvenoj mreži Facebook javno politički oglašavao u vrijeme trajanja izborne šutnje.

Politička stranka Stranka demokratske akcije-SDA je dana 16.12.2022. godine uložila žalbu na Odluku broj: 05-1-07-5-4897/22 od 13.12.2022. godine.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da Sud žalbu odbaci kao podnesenu od neovlaštenog lica jer je uvidom u Obrazac prijave za ovjeru za učešće na izborima Centralna izborna komisija BiH utvrdila da žalba nije potpisana od strane lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponovan kod Centralne izborne komisije BiH, kako je propisano odredbom čl. 4.25 stav (1) Izbornog zakona BiH. U suprotnom, predložila je da se ista odbije kao neosnovana.

Apelaciono vijeće Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044654 22 Iž od 22.12.2022. godine žalbu odbacilo kao nedozvoljenu. U obrazloženju navodi: „*Žalba je nedopuštena. Prema odredbi člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona BiH zaštita prava uspostavljena tim zakonom pripada političkom subjektu u čije ime, shodno članu 6.3 stav (1) prigovor potpisuje predsjednik ili ovlašteni predstavnik političke stranke. Zakonom o upravnom sporu BiH, čije se odredbe primjenjuju u postupku po izbornim žalbama, u članu 80. stav (1) propisuju da žalbu potpisuje predsjednik ili ovlašteni predstavnik političke stranke. Uputstvo o procedurama za rješavanje o prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama u članu 5. stav (1) propisuje da se potpis ovlaštenih predstavnika mora nalaziti na obrascu deponovanih potpisa za podnošenje prigovora i žalbi koji se predaje nadležnoj komisiji. U konkretnom slučaju žalbu je izjavila organizaciona jedinica političkog subjekta Stranke demokratske akcije-SDA, kojoj ne pripada pravo samostalne zaštite povrijeđenog izbornog prava. Izjavljeni lijek se ne može smatrati žalbom političkog subjekta, jer je nije potpisalo lice koje je ovlašteno za potpisivanje žalbe u ime političkog subjekta, niti potpisnik u skladu sa Uputstvom, nema deponovan potpis kao ovlašteni predstavnik političke stranke za izjavljivanje žalbi. Apelaciono vijeće zaključilo je da je žalba nedopuštena u smislu člana 180 stav (3) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, te je primjenom člana 191. stav (1) tačka 1) citiranog zakona žalba odbačena.*“

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je dana 07.10.2022. godine zaprimila informaciju MUP USK, Policijska stanica Bihać, koja se odnosi na kršenje odredbe člana 7.4 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH u kojoj je navedeno da je policijski službenik prilikom obezbjeđenja sprovođenja izbornog procesa dana 02.10.2022. godine u 14,38 sati na BM 003A051 zaprimio SMS poruku sa broja telefona 062 742 812 na ime Šuhret Fazlić sadržaja: „*Budi odgovoran, iskoristi svoje pravi i ujedno izvršiti svoju građansku dužnost. Hvala ti! Šuhret.*“. Uvidom u kompletan spis predmeta i raspoložive dokaze, a posebno informaciju dostavljenu od strane Kompanije Bh telecom u kojoj dostavljaju podatak da je broj mobilnog telefona: +38762 742 812 registrovan na pravno lice - Grad Bihać, adresa: Bosanska 4, Bihać, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da su politička stranka Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu i kandidat Šuhret Fazlić, odgovorni za kršenje odredbe člana 7.4 stav (1) tačka 3) i odredbe člana 7.2a stav (2) tačka c) Izbornog zakona BiH, jer je Šuhret Fazlić, aktuelni gradonačelnik Grada Bihać i kandidat političke stranke Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu sa broja telefona: +38762 742 812 koji je registrovan na pravno lice-Grad Bihać, slao SMS poruke s ciljem uticaja na birače, u vrijeme trajanja izborne šutnje, tj. u vrijeme kada je zabranjeno vođenje izborne kampanje i javno oglašavanje, čime je prekršio pravila ponašanja u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja, a istovremeno je i zloupotrijebio javno sredstvo i resurs jer je koristio sredstvo komunikacije javnog organa za izbornu kampanju, odnosno mobilni telefon Grada Bihaća u funkciji gradonačelnika, za promociju sebe kao kandidata na Općim izborima 2022. godine i promociju političkog subjekta kojem pripada. Shodno navedenom, Centralna izborna komisija BiH je na 97. sjednici donijela Odluku broj: 05-1-07-5-4928/22 od

14.12.2022. godine kojom je izrekla novčanu kaznu Šuhretu Fazliću, kandidatu političke stranke Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu i političkoj stranci Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu u iznosu od po 6.000,00 KM jer je uvrдила da su odgovorni za kršenje čl. 7.4 stav (1) tačka 3) i 7.2a stav (2) tačka 3) Izboronog zakona BiH.

Politički subjekt Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu i kandidat Šuhret Fazlić su dana 17.12.2022. godine uložili žalbe istog sadržaja na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-4928/22 od 14.12.2022. godine. U žalbama navode da je podnesak MUP USK-a neblagovremen i podnesen od strane neovlaštenog lica trebalo odbaciti. Nadalje, navodi da prema sadržaju sporne SMS poruke, niti u jednom dijelu teksta se ne promovira Šuhret Fazlić kao kandidat, niti politički subjekat Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu, a posebno se iz teksta ne može zaključiti da na bilo koji način utiče na birače, posebno da ne aludira niti sugerira da birači glasaju bilo za Šuhreta Fazlića, niti politički subjekat Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu. Nadalje navode, da je nesporno da je sa predmetnog broja mobilnog telefona registrovanog na Grad Bihać upućena SMS poruka u vrijeme trajanja izborne šutnje, ali je isto tako nesporno da se iz navedenog teksta apsolutno ne može zaključiti, niti predmetni tekst na bilo koji način tumačiti kao poziv biračima da svoj glas daju Šuhretu Fazliću ili političkom subjektu Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu. Shodno navedenom, podnosilac žalbe predlaže Apelacionom odjeljenju Suda BiH da donese Rješenje kojim se utvrđuje da politički subjekat Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu i Šuhret Fazlić kao kandidat ovog političkog subjekta nisu prekršili odredbe člana 7.2.a stav (1) i stav (2), te odredbe člana 7.4. stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH.

U izjašnjenju dostavljenom Sudu BiH, Centralna izborna komisija BiH ističe, da je podnesak zaprimljen od strane MUP USK, Policijska stanica Bihać cijnila kao inicijativu za pokretanje postupka i postupak vodila po službenoj dužnosti, a sve u smislu člana 6.2 stav (2) i (3) Izbornog zakona BiH kojim je propisano da izborne komisije mogu, po saznanju za učinjenu povredu iz svoje nadležnosti, pokrenuti postupak po službenoj dužnosti protiv političkog subjekta, kao i da inicijativu za pokretanje postupka u smislu stava (2) istog člana može podnijeti pravno ili fizičko lice. Takođe, navodi da je, uvidom u dokaze i dostavljeni odgovor Kompanje Bh Telecom, utvrdila da je Šuhret Fazlić kandidat političkog subjekta Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu na Općim izborima 2022. godine, dana 02.10.2022. godine u vrijeme trajanja izborne šutnje, slao SMS poruke s broja mobilnog telefona registrovanog na Grad Bihać, te imajući u vidu sam sadržaj SMS poruke: „*Budi odgovoran, iskoristi svoje pravo i ujedno izvršiti svoju građansku dužnost. Hvala ti! Šuhret*“ na nedvosmislen način pozivao javnost da izađu na izbore i u potpisu SMS poruke naveo svoje ime, a sve s ciljem pridobijanja podrške i uticajem na birače. Nesporna je činjenica da je ova SMS poruka u svom sadržaju i opisu izborna kampanja, poziv građanima da budu odgovorni i izađu na izbore, kao i da je u potpisu poruke ime „*Šuhret*“, odnosno da je sporna SMS poruka poslana s ciljem uticaja na birače i pridobijanja podrške, a sve u vrijeme trajanja izborne šutnje. Posebno ističe, da se radi o kandidatu ispred političkog subjekta Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu koji je kao takav ovjeren za učešće na Općim izborima 2022. godine i sam kandidat kao i politička stranka bi trebali biti upoznati sa pravilima izbornog procesa i uzdržati se od zabrana propisanih Izbornim zakonom BiH. Podnositelj žalbe ničim nije dokazao da se radi

o koincidenciji da je SMS poruka poslana upravo sa broja telefona registrovanog na Grad Bihać i da je u poruci navedeno baš identično ime kakvo je ime aktuelnog gradonačelnika Bihaća i kandidata na Općim izborima 2022. godine. Isto tako, navednim postupanjem, osim kršenja izborne šutnje, Šuhret Fazlić kandidat ispred političkog subjekta Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu, u statusu aktuelnog gradonačelnika Grada Bihać zloupotrijebio je javno sredstvo i resurs jer je koristio sredstvo komunikacije javnog organa za izbornu kampanju, odnosno, koristio mobilni telefon Grada Bihaća za slanje predizbornih SMS poruka s ciljem uticaja na birače, te je samim tim imao mogućnost koju drugi kandidati i politički subjekti nisu imali, čime je prekršio pored odredbe člana 7.4 stav (1) tačku 3) i odredbu člana 7.2a stav (2) tačku c) Izbornog zakona BiH.

Apelacioni odjel Suda BiH donio je Rješenja broj: S1 3 Iž 044683 22 Iž i S1 3 Iž 044684 22 Iž od 26.12.2022. godine kojima su žalbe odbijene kao neosnovane. U obrazloženjima Rješenja gotovo identičnog sadržaja, navodi se sljedeće: „Žalba neosnovano ukazuje da je CIK BiH postupala po neblagovremenoj informaciji dostavljenoj nakon isteka zakonom propisanih rokova. Centralna izborna komisija BiH nadležna je za provođenje izbora u smislu člana 2.1 Izbornog zakona BiH i nije vezana za rokove propisane za izjavljivanje prigovora nego je ovlaštena da pokreće postupak nakon sticanja saznanja o učinjenoj povredi protiv političkog subjekta i kandidata političkog subjekta kao što je postupila u konkretnom slučaju. Iz stanja spisa proizilazi da su utvrđenje odlučne činjenice koje upućuju na kršenje zakonski odbredbi za koje je žalitelj proglašen odgovornim. Svi dokazi koje je cijnila Centralna izborna komisija BiH, a što ne spore ni navodi žalbe, potvrđuje da je žalitelj gradonačelnik Grada Bihaća i kandidat političkog subjekta Pomak-Pokret za modernu i aktivnu Krajinu na Općim izborima 2022. godine, te da je žalitelj na dan izborne šutnje dana 02.10.2022. godine uputio SMS poruke sa mobilnog telefona registrovanog na Grad Bihać. Sadržaj SMS poruke: „Budi odgovoran, iskoristi svoje pravo i ujedno izvršiti svoju građansku dužnost. Hvala ti! Šuhret“ potvrđuje pravilnost zaključaka pobijane odluke da se radi o sadržaju koji utiče na birače. Naime, poruku je uputio aktuelni gradonačelnik Grada Bihaća sa telefona koji identifikuje Grad Bihać kao pošiljaoca, sa jasno imenovanim potpisnikom za koga je opšte poznato da je kandidat na listi određenog političkog subjekta. Sve ukazano jasno potvrđuje da je namjera bila uticaj na birače i dobijanje podrške i da se ne radi o izjavi zvaničnika nakon obavljenog glasanja kako to žalba neosnovano ukazuje. Naprijed utvrđena činjenica a koja je i nesporna, da je žalitelj SMS poruke uputio sa mobilnog telefona registrovanog na Grad Bihać jasno potvrđuje da je žalitelj kao nosilac izvršne funkcije i kandidat na Općim izborima 2022. godine zloupotrijebio javna sredstva koristeći sredstvo komunikacije za otpremanje tekstualnog sadržaja propisan članom 7.4 stav (2) Izbornog zakona BiH. Apelaciono vijeće zaključuje da je ožalbena odluka pravilna i zakonita jer je zasnovana na pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i pravilnoj primjeni citiranih zakonskih odredbi. Na ovaj način su utvrđene sve činjenice relevantne za utvrđivanje odgovornosti kandidata političkog subjekta za kršenje Izbornog zakona, a odnose se na to da je žalitelj u vrijeme izborne šutnje postupio protivno čl. 7.4 stav (1) tačka 3) sa ciljem uticaja na birače i da je protivno članu 7.2a stav (2) tačka c) Izbornog zakona zloupotrijebio javni resurs za vlastitu upotrebu, korištenjem

sredstva komunikacije lokalnog organa vlasti. Iz navedenih razloga Apelaciono odjeljenje Suda BiH je zaključilo da je pobijano rješenje pravilnom primjenom citiranih odredbi utvrdilo odgovornost političkog subjekta za kršenje zakonskih odredbi od strane njegovog kandidata, te je kandidatu kao i političkom subjektu izrekla novčanu kaznu u iznosu od po 6.000,00 KM. Po cijeni ovog vijeća, pobijana Odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti. “

GLAVA VII

13. Povrede biračkog prava na dan izbora

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila ukupno 149 prijava u vezi sa učinjenim povredama na biračkim mjestima na dan izbora, te iste u smislu odredbe člana 6.4 stav (1) Izbornog zakona BiH prosljedila OIK/GIK na nadležnost⁹.

14. Žalbe na prvostepene odluke izbornih komisija

U skladu sa odredbom člana 6.6 stav (2) Centralnoj izornoj komisiji BiH se može uložiti žalba na odluke izbornih komisija (drugostepena nadležnost CIK BiH). Na prvostepene odluke izbornih komisija, kojim je odlučeno po podnesenim prigovorima, uloženo je 76 žalbi Centralnoj izornoj komisiji BiH. Odlučujući po žalbama, Centralna izborna komisija BiH je donijela 36 Odluka kojom se žalba odbija kao neosnovana, 1 (jednu) Odluku kojom se žalba odbacuje kao neblagovremena, te 7 Odluka kojom se žalba odbacuje kao podnesena od neovlaštenog lica. Osim toga, CIK BiH je donijela 3 Odluke kojom se žalba uvažava, Odluka OIK preinačava, prigovor usvaja kao osnovan i izriče novčana kazna, 10 Odluke kojom se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i predmet se vraća na ponovni postupak, 1 (jednu) Odluku kojom se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i prigovor odbacuje kao preuranjen, 1 (jednu Odluku) kojom se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i postupak pokrenut po službenoj dužnosti se obustavlja, te 1 (jednu) Odluku kojom se žalba odbacuje kao neosnovana, a stav (2) Odluke preinačava. Takođe, OIK/GIK je dostavio 8 obavijesti, da su u 6 predmeta kao prvostepeni organ uvažili žalbu, u 2 predmeta da su odbacili žalbu kao neblagovremenu, te u 1 predmetu prigovor odbili kao neosnovan.

Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 14 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Apelacioni odjel Suda BiH 6 žalbi odbio kao neosnovane, dok je 8 žalbi odbio kao nedopuštene. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*¹⁰

⁹ Odredbom člana 6.4 stav (1) Izbornog zakona BiH propisano je da Općinska izborna komisija u svojoj općini ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povreda pravila ponašanja iz Poglavlja 7, osim u slučaju povrede iz člana 7.3 stav (1) tačka 3) i 7), člana 7.3 stav (2) i člana 7.4 stav (1) tačka 3) ovog Zakona, o čemu odlučuje Centralna izborna komisija BiH.

¹⁰ U trenutku sačinjavanja ovog dokumenta, u radu je još 7 (sedam) predmeta.

Slučaj 1.

Za primjer ćemo obraditi žalbu političkog subjekta Pokret demokratske akcije (PDA) Banovići na odluku Općinske izborne komisije Banovići (broj odluke: 12-10-254/22 od 20.09.2022. godine), dostavljenu Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Prema navodima, „*Pokret demokratske akcije je dana 11.09.2022. godine Općinskoj izbornoj komisiji podnio prigovor iz razloga što je Stranka demokratske akcije postavila zastave na parceli 453 K.O. Omazići – nekategorizirani put Omazići Omazići- Durakovići, a što je suprotno članu 7.2 Izbornog zakona BiH*“. Postupajući po prigovoru, Općinska izborna komisija Banovići je donijela Odluku broj: 12-10-198/22 od 13.09.2022. godine kojom se prigovor PDA usvaja kao osnovan, te se političkom subjektu Stranci demokratske akcije izriče novčana kazna u iznosu od 3.300,00 KM. Dalje, dana 20.09.2022. godine Pokretu demokratske akcije je dostavljena nova odluka Općinske izborne komisije Banovići (broj odluke: 12-10-254/22 od 20.09.2022. godine kojom se usvaja žalba političkog subjekta SDA BiH- OO SDA Banovići broj: 107/22 od 14.09.2022.godine izjavljena na Odluku Općinske izborne komisije Banovići broj: 12-10-198/22 od 13.09.2022.godine kao osnovana. Ovom Odlukom se preinačuje Odluka Općinske izborne komisije Banovići broj: 12-10-198/22 od 13.09.2022. godine kojom se političkom subjektu SDA BiH- OO SDA Banovići ukida novčana kazna, a prigovor političkog subjekta PDA BiH se odbacuje kao neosnovan. U obrazloženju Odluke Općinske izborne komisije Banovići od 20.09.2022. godine je navedeno da je Općinska izborna komisija Banovići prilikom tumačenja pravnih propisa Izbornog zakona BiH pogrešno tumačila propis vezan za član 7.2. Izbornog zakona u BiH, te je uvidom u spis predmeta i žalbu utvrđeno da član po kojem je izrečena kazna, nije propisao zabranu postavljanja zastava niti tražio odobrenje za postavljanje istih. Tumačeći odredbe Izbornog zakona BiH, član 7.2 stav (1) i (3), politički subjekt Pokret demokratske akcije je uložio žalbu Centralnoj izbornoj komisiji BiH navodeći da je Općinska izborna komisija Banovići donošenjem Odluke broj: 12-10-254/22 od 20.09.2022. godine postupila suprotno navedenim zakonskim odredbama, uz prijedlog da Centralna izborna komisija BiH uvaži žalbu Pokreta demokratske akcije BiH kao osnovane i da u skladu sa članom 6.7. stav 2. Izbornog zakona BiH izrekne odgovarajući sankciju političkom subjektu Stranka demokratske akcije.

U vezi sa navedenim, Centralna izborna komisija je 23.09.2022. godine, aktom broj: 05-1-07-5-21/22 tražila od Općinske izborne komisije Banovići dostavljanje kompletnog spisa predmeta ukoliko je u skladu sa članom 9. stav (1) Uputstva o procedurama za rješavanje po prigovorim i žalbama podnesenim izbornim komisijama („Službeni glasnik BiH“, broj: 27/22) navedena žalba pravodobna i izjavljena od službene osobe. Dana 26.09.2022. godine, Općinska izborna komisija Banovići je dostavila traženo izjašnjenje na zahtjev Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-075-21/22 od 23.09.2022. godine na postupanje, ostajući pri tome da se prigovor političkog subjekta Pokret demokratske akcije odbaci kao neosnovan.

Dalje, Centralna izborna komisija BiH je dana 06.10.2022. godine donijela Odluku broj: 05-1-07-5-21/22 kojom se žalba političkog subjekta Pokret demokratske akcije-PDA od 22.09.2022. godine uvažava i Odluka izborne komisije Banovići broj: 12-10-254/22 od

20.09.2022. godine preinačava: Prigovor političko subjekta Pokret demokratske akcije-PDA podnosjen dana 11.09.2022. godine usvaja kao osnovan, a u skladu sa članom 19.9 stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH izriče novčana sankcija političkom subjektu Stranka demokratske akcije-OO SDA Banovići u iznosu od 3.300, 00 KM koju treba uplatiti u roku od (8) osam dana od pravnosnažnosti odluke. U naprijed navedenoj odluci se citira odredba člana 7.2 stav (1) i (3) Izbornog zakona u BiH, te da Općinska izborna komisija Banovići nije pravilno primjenila materijalni propis, jer postavljanje zastava, bez odobrenja mjerodavnog tijela, na kojim je ispisan skraćeni naziv političke stranke SDA, nesporno predstavlja kršenje zakonskih odredbi, te postavljanjem zastava na navedeni način nije osiguran ravnopravan tretman svim političkim subjektima.

Protiv ove odluke, u skladu sa članom 6.9 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH, Stranka demokratske akcije je podnijela žalbu Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine uz zahtjev da se Odluka Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-21/22 od 06.10.2022. godine poništi, te da se ponovi postupak za ponovno utvrđivanje činjenica i donošenje odluke. U vezi s navedenim Centralna izborna komisija BiH je 15.10.2022. godine dostavila izjašnjenje, u kojem je citirana odredbu člana 7.2 stav (1) i stav (3), te navela da iz citiranih odredbi proizilazi da Općinska izborna komisija Banovići u svojoj odluci nije pravilno primjenila materijalni propis, jer postavljanje zastava, bez odobrenja nadležnog organa, na kojim je ispisano skraćeni naziv političke stranke SDA nesporno predstavlja kršenje odredbe člana 7.2 stav (3) Izbornog zakona BiH. Isto tako, navodi, da postavljanjem zastava na navedeni način nije osiguran ravnopravan tretman svim političkim subjektima, s obzirom da je samo podnositelj žalbe postavio svoje zastave. Osim toga, citira i odredbu člana 231. Zakona o upravnom postupku BiH gdje je propisano da ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom rješenju pogrešno ocijenili dokaz, da iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak u pogledu činjeničnog stanja, da je pogrešno primjenjen pravni propis na osnovu kojeg se rješava stvar, da u istoj upravnoj stvari već jednom poništeno prvostepeno rješenje, a posebno ako prvostepeni organ nije u svemu postupio po drugostepenom rješenju ili ako nađe da je na osnovu slobodne ocjene trebalo donijeti drugačije rješenje, on će svojim rješenjem poništiti prvostepeno rješenje i sam riješiti stvar. Imajući u vidu naprijed navedenu zakonsku odredbu i činjenicu da je Općinska izborna komisija BiH svojom odlukom uvažila žalbu podnositelja žalbe i poništila svoju odluku kojom je podnositelju žalbe izrečena novčana kazna zbog postavljanja zastava bez odobrenja nadležnog organa, proizilazi da je Centralna izborna komisija BiH sama riješila stvar kada je preinačila navedenu odluku i podnositelju žalbe izrekla novčanu kaznu.

Apelaciono vijeće Suda BiH dana 19.10.2022. godine donijelo *Rješenje broj: SI 3 IŽ 044142 22 IŽ kojim se žalba podnositelja (SDA) odbija, čime je usvojen prigovor političkog subjekta Pokret demokratske akcije (PDA).*

Naime, rješenjem Suda BiH je potvrđeno da je Općinska izborna komisija Banovići pogrešno primjenilo materijalni propis, jer postavljanje zastava, bez odobrenja nadležnog tijela, na kojim je ispisan skraćeni naziv poltičke stranke SDA nesporno predstavlja kršenje odredbe člana 7.2 stav (3) Izbornog zakona BiH, kao i da postavljanjem zastava na navedeni način nije osiguran ravnopravan tretman svim političkim subjektima, te se u konkretnom slučaju, a kako

proizlazi iz spisa predmeta, radi o postavljanju zastava sa skraćenim nazivom političkog subjekta na teško dostupnom mjestu, te isto tako zahtijeva angažman većeg broja osoba kao i potrebnu mehanizaciju. Dalje se obrazlaže da se u konkretnom slučaju ne radi o plakatu koje je netko zalijepio u prolazu kako bi nanio štetu podnositelju žalbe, nego o postavljanju zastava na teško dokučivom mjestu. Po ocjeni ovog vijeća, pobijana Odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, te je istu primjenom odredbe člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.

Na sljedećem primjeru ćemo objasniti sudsku praksu u slučaju rješavanja žalbi za imenovanje članova u birački odbor.

Slučaj 2.

I.M. je dana 27.09.2022. godine uložio prigovor Izornoj komisiji Brčko distrikta BiH iz razloga što nije imenovan za člana biračkog odbora. Izborna komisija Brčko distrikta BiH je nakon provedenog postupka donijela Odluku broj: 088-2-1/22 od 27.09.2022. godine kojom se prigovor odbija kao neosnovan, uz obrazloženje da je podnositelj žalbe, na Lokalnim izborima u BiH 2020. godine, bio na kandidatskoj listi za poslanika za Skupštinu Brčko distrikta BiH, a kako se dalje navodi, predstavlja smetnju u smislu člana 2.3 stav 1, tačka 4. Izbornog zakona BiH, a na koju je I.M. uložio žalbu Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Podnositelj žalbe u žalbi navodi gdje je za člana biračkog odbora imenovana S.P., koja je na Lokalnim izborima 2020. godine također bila kandidat za izbore za poslanika Skupštine Brčko distrikta BiH, na listi Socijalističke partije. Dalje podnositelj navodi da nije kandidat na Općim izborima 2022. godine ni za jedan nivo vlasti. Također navodi da ti tehnički problemi s kojima se susreće prvostepeno tijelo, nemogućnost da se unese u Aplikaciju CIK BiH birački odbori 2022. godine, je sasvim irelevantan za odlučivanje i isto ne može predstavljati prepreku za istvarivanje prava. S tim u vezi, podnositelj žalbe predlaže da Centralna izborna komisija BiH u okviru svojih zakonom propisanih ovlaštenja, usvoji njegovu žalbu, poništi pobijanu odluku Izborne komisije Brčko distrikta BiH i predmet vrati prvostepenom tijelu na ponovno odlučivanje ili da samo riješi predmet, pri čemu ističe da ispunjava uslove propisane odredbom člana 2.3 stav 1 Izbornog zakona, te da nema smetnji da bude imenovan za člana biračkog odbora.

Nakon uvida u kompletan spis predmeta, Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da se predmetna odluka Izborne komisije Brčko distrikta BiH zasniva na pravilno i poptuno utvrđenom činjeničnom stanju i pravilnoj primjeni materijalnog prava, te donijela Odluku broj: 05-1-07-5-41/22 dana 11.10.2022. godine kojom se žalba imenovanog odbija kao neosnovana. Naime, u obrazloženju odluke CIK BiH ističe da je Izborna komisija Brčko distrikta BiH donijela Rješenje o izmjeni rješenja o imenovanju biračkog odbora od 10.09.2022. godine kojim je u biračkom odboru na BM 200C050A umjesto S.P. imenovala M. M. s obzirom da je prilikom unosa podataka u Aplikaciju CIK BiH-birački odbori utvrđeno da je S. P. bila kandidat na Lokalnim izborima 2020. godine. Dana 13.10.2022. godine podnositelj žalbe je protiv Odluke Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-41/22, uložilo žalbu Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine.

U izjašnjenju na žalbu, Centralna izborna komisija BiH ističe da je uvidom u službene evidencije utvrdila da je podnositelj žalbe kandidat koji se nalazi na 24. mjestu ovjerene kandidatske liste kandidata političkog subjekta Srpska demokratska stranka za Skupštinu Brčko distrikta BiH za Lokalne izbore 2020. godine, što podnositelj žalbe i potvrđuje u svojoj žalbi. Isto tako, navodi, imajući u vidu da je mandat za Skupštinu Brčko distrikta BiH sa Lokalnih izbora 2020. godine još uvijek trajao proizilazi nesporna činjenica da je podnositelj žalbe još uvijek bio kandidat. S obzirom da je, odredbom člana 2.3 stav (1) tačka 4) Izbornog zakona BiH propisano je da za člana izborne komisije ili biračkog odbora ne može biti imenovano lice koje je kandidat za izbore za bilo koji nivo vlasti, proizilazi da je CIK BiH pravilno odlučila kada je žalbu I.M. odbila kao neosnovanu.

Apelaciono vijeće Suda BiH je 20.10.2022. godine donijelo Rješenje broj: *SI 3 IŽ 044154 22 IŽ* kojim se žalba odbija kao neosnovana. U obrazloženju rješenja Suda BiH se navodi odredba člana 2.3 stav (1) tačka 4) Izbornog zakona BiH kojom je propisano da za člana izborne komisije ili biračkog odbora ne može biti imenovana osoba koja je kandidat za izbore za bilo koji nivo vlasti, te da je nesporno da se I.M. nalazio na kandidatnoj listi Srpske demokratske stranke za Skupštinu Brčko distrikta BiH za Lokalne izbore 2020. godine, kao i da se nalazi na 24. mjestu ovjerene kandidatske liste. Dalje, u smislu odredbe člana 4.21 stav 4. Izbornog zakona BiH, politička stranka, koalicija ili lista nezavisnih kandidata ne mogu mijenjati kandidatsku listu sve do isteka mandata tijela. Takođe, članom 4.21 stav (3) Izbornog zakona BiH je propisano da nakon ovjere kandidatskih listi, sve do isteka mandata tijela, koalicija ili lista nezavisnih kandidata ima pravo zamijeniti kandidata na listi samo u slučaju smrti ili ukoliko su u tom periodu nastupili razlozi iz člana 1.10 stav (1) tačka 5. Izbornog zakona BiH. Dalje, imajući u vidu da mandat za Skupštinu Brčko distrikta BiH s Lokalnih izbora 2020. godine još uvijek traje, podnositelj žalbe je još uvijek kandidat, te nema osnova za žalbeni navod. Dalje, se navodi činjenica da je Izborna komisija Brčko distrikta BiH jednako postupila i prema S.P. koja je bila kandidatkinja na Lokalnim izborima 2020. godine. Iz navedenih razloga Apelaciono upravno vijeće Suda BiH nalazi da je pobijana odluka CIK BiH pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredbe člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH valjalo odbiti.

Slučaj 3.

Politički subjekat Stranka demokratske akcije je dana 30.09.2022.godine, uložila prigovor Gradskoj izornoj komisiji Visoko u kojem su naveli da je učinjena povreda člana 7.2 stav (3) Izbornog zakona BiH na način da je politički subjekat Narod i pravda postavio plakate na stubovima javne rasvjete koji se nalaze na putnom pravcu Arnautovići-Mulići i to plakate kandidata Amre Babić, Mirnesa Fatića i Emira Osmanbašića bez odobrenja nadležnog organa. Gradska izborna komisija Visoko je nakon provedenog postupka donijela Odluku broj: 02/1-222/22 od 11.10.2022. godine kojom je prigovor političkog subjekta Stranka demokratske akcije uvažen kao osnovan, te je političkom subjektu Narod i pravda i gore navedenim kandidatima izrečena novčana kazna u iznosu od po 1.000,00 KM zbog kršenja odredbe člana 7.2 stav (3) Izbornog zakona BiH.

Na navedenu prvostepenu Odluku Gradske izborne komisije Visoko politički subjekt Stranka demokratske akcije-SDA Visoko je dana 13.10.2022. godine Centralnoj izornoj komisiji

Bosne i Hercegovine uložio žalbu u kojoj navode da je razlog žalbe to što je Gradska izborna komisija Visoko na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primjenila Izborni zakon BiH, odnosno odredbe koje se odnose na novčanu kaznu, nastojeći blaže kazniti učinioce u odnosu na kaznu propisanu odredbom člana 19.9 Izbornog zakona BiH. Na istu Odluku Gradske izborne komisije Visoko, žalbu je uložio i politički subjekt Narod i pravda dana 14.10.2022. godine, u kojoj navodi da su im sporni plakati podmetnuti, te da prvostepeni organ ni na koji način nije utvrdio i dokazao da su isti postavljeni od strane ovog političkog subjekta kao ni od strane kandidata. U žalbi navode da čitajući ožalbenu Odluku se stiče utisak da je istu prvostepeni organ zasnovao isključivo na paušalnom uvjerenju, a ne na činjenicama koje su utvrđene u postupku, a da je prvostepeni organ propustio utvrditi činjenice saslušanjem kandidata, očevidaca ili na drugi pouzdan i zakonski način. Dalje, navode da je GIK Visoko morao postupati po Izbornom zakonu BiH, a ne po Odluci o komunalnom redu Grada Visoko. Ističu da su se istovremeno vodila dva postupka, jedan upravni, drugi prekršajni od strane istog nadležnog organa, a isto je upitno u odnosu na pravilo da niko ne može za istu stvar dva puta odgovarati.

Naime, nakon provedenog postupka, utvrđeno je da, Gradska izborna komisija Visoko od samog početka nije vodila postupak u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH, niti ih je pravilno primjenjivala. Gradska izborna komisija Visoko je nakon zaprimljenog prigovora od strane SDA Visoko, izašla na teren, ustanovila činjenično stanje i umjesto da sama odluči i donese Odluku po tom pitanju, ista je prigovor, zajedno sa uslikanim fotografijama spornih plakata, prosljedila na nadležnost Centralnoj izbornoj komisiji BiH i na taj način se indirektno našla u ulozi podnosioca prigovora, a ne nadležnog organa za rješavanje po istom. Isti prigovor je prosljedila i komunalno inspekcijskoj službi Grada Visoko.

Nadalje, nakon što joj je vraćen predmetni prigovor na nadležnost od strane Centralne izborne komisije BiH, Gradska izborna komisija Visoko se upušta u rješavanje istog i samo paušalno provjerava šta je po tom pitanju učinila komunalna inspekcija Grada Visoko, koja je već pokrenula prekršajni postupak i izdala Rješenje o uklanjanju bespravno postavljenih plakata i prekršajni nalog za određene lokacije, na šta joj je i ukazivano u samom izjašnjenju političke stranke Narod i pravda. Gradska izborna komisija Visoko je trebala dublje da se upusti u kojoj fazi se nalazi prekršajni postupak nadležne inspekcijske službe Grada Visoko za sve prigovore podnesene od strane SDA Visoko, obzirom da ih je bilo ukupno 8, da li su izdati određeni prekršajni nalozi i za ovu lokaciju i tek onda, uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze i pravilno primjenjujući odredbe Izbornog zakona BiH donese zakonitu i pravilnu Odluku.

Odlukom Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-69/22 od 02.02.2023. godine uvažene su žalbe političkih subjekata Stranka demokratske akcije-SDA i Narod i pravda, te je Odluka Gradske izborne komisije broj: 02/1-222/22 od 11.10.2022. godine poništena i predmet vraćen na ponovni postupak.

Prilikom utvrđivanja odgovornosti kandidata političke stranke Narod i pravda, Amre Babić, Mirnesa Fatića i Emira Osmanbašića, Centralna izborna komisija BiH konstatuje da zaključci Gradske izborne komisije Visoko nisu pravilni i na zakonu zasnovani, iz razloga što navedenim kandidatima, a ujedno i strankama u postupku nije omogućeno da se izjasne na navode

iz prigovora, na koji način je došlo do formalno pravne povrede postupka, odnosno povrede načela saslušanja stranaka. Gradska izborna komisija Visoko je morala predmetni prigovor proslijediti kandidatima i omogućiti im da se izjasne o svim činjenicama i okolnostima koje im se stavljaju na teret, te imajući u vidu da isto nije učinjeno i da je prekršena odredba člana 6.3. stav (2) Izbornog zakona BiH, to je Gradska izborna komisija Visoko u ovome dijelu nezakonito cijnila nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

Takođe, razlog zbog kojeg je Centralna izborna komisija BiH poništila Odluku Gradske izborne komisije Visoko i predmet vratila na ponovni postupak, jeste upravo to što je cijnila osnovanim navode podnosioca žalbe SDA Visoko uloženu na prvostepenu Odluku GiK Visoko, da su pogrešno primjenjene odredbe Izbornog zakona BiH i da je izrečena kazna ispod zakonskog propisanog minimuma političkoj stranci Narod i pravda i kandidatima te političke stranke.

Naime, Centralna izborna komisija BiH je kao drugostepeni organ vratila predmet na ponovno odlučivanje prvostepenom organu, dajući mu jasne upute o postupanju kako bi otklonio utvrđene nedostatke, a što je u konkretnom slučaju Odlukom Centralne izborne komisije BiH učinjeno. Iz tog razloga je Centralna izborna komisija BiH i donijela drugostepenu odluku u kojoj poništava prvostepenu Odluku Gradske izborne komisije Visoko i vraća predmet na ponovni postupak kako bi se na pravilan način utvrdilo činjenično stanje, pravilno primjenile odredbe Izbornog zakona BiH, bez bilo kakvog prejudiciranja Odluke GIK Visoko.

Ovu odluku pobija Gradski odbor Visoko političkog subjekta Stranka demokratske akcije-SDA sa prijedlogom da se ožalbena odluka preinači ili da odluke ukine i predmet uputi Centralnoj izbornoj jedinici BiH na ponovni postupak.

Centralna izborna komisija BiH dostavila je izjašnjenje Sudu BiH na žalbu u kojem je predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Apelacioni odjel Suda BiH je dana 13.02.2023. godine donio Rješenje broj: S1 3 Iž 045004 23 Iž kojim je žalbu političkog subjekta Stranka demokratske akcije Gradski odbor Visoko odbacio kao nedozvoljenu. U obrazloženju ističe sljedeće: „*Žalba je nedopuštena. Prema odredbi člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona BiH zaštita prava uspostavljenih tim zakonom pripada političkom subjektu u čije ime, shodno članu 6.3 stav (1), prigovor potpisuje predsjednik ili ovlašteni predstavnik političke stranke. Zakon o upravnom sporu BiH, čije se odredbe primjenjuju u postupku po izbornim žalbama, u članu 80. stav (1) propisuju da žalbu potpisuje predsjednik ili ovlašteni predstavnik političke stranke. Uputstvo o procedurama za rješavanje o prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama u članu 5. stav (1) propisuje da se potpis ovlaštenih predstavnika mora nalaziti na obrascu deponovanih potpisa za podnošenje prigovora i žalbi koji se predaje nadležnoj izbornoj komisiji.*

U konkretnom slučaju, žalba je potpisana od lica koje ima deponovani potpis ovlaštenog predstavnika Stranke demokratske akcije-SDA. Međutim, žalba nije izjavljena u ime političkog subjekta koji je dao ovlaštenje, nego u ime Gradskog odbora Visoko na što ukazuje memorandum na koje je žalba sačinjena i pečat kojim je ovjerena.

Proizilazi da je žalbu izjavila organizaciona jedinica političkog subjekta Stranka demokratske akcije, kojoj prema odredbi člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona, ne pripada pravo samostalne zaštite povrijeđenog izbornog prava, budući da ta zaštita pripada samo političkom subjektu. Time je žalba izjavljena od nedopuštenog lica.

Na osnovu iznesenih utvrđenja, Apelaciono vijeće je zaključilo da je žalba nedopuštena u smislu člana 180. stav (3) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, te je primjenom člana 191. stav (1) tačka 1. citiranog zakona, odbačena, a odredbe kojeg zakona se shodno primjenjuju kako je to propisano članom 60 a) Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine.“

GLAVA VIII

15. Zahtjevi izbornih komisija za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom

U cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata u osnovnim izbornim jedinicama izborne komisije su podnijele 59 zahtjeva Centralnoj izbornoj komisiji BiH za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom. Centralna izborna komisija BiH je donijela 76 naredbi kojim je odobrila izbornim komisijama otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na 432 biračka mjesta. Centralna izborna komisija BiH je po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-5-2093/22 od 03.10.2022. godine kojom se naređuje svim izbornim komisijama da izvrše ponovno otvaranje vreća i utvrde ispravne rezultate koje će unijeti u aplikaciju do srijede 05.10.2022. godine do 24 sata, te obavijest o urađenom dostave Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Naredba po službenoj dužnosti se odnosila na otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na 1.661 biračkom mjestu.

Centralna izborna komisija BiH je radi pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima u izbornoj jedinici Republika Srpska po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine i Naredbu o ispravci naredbe Centralne izborne komisije BiH broj 05-1-07-11-2195-2/22 od 10.10.2022. godine. Navedenim naredbama se naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa svih 2239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj, uključujući i biračka mjesta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, a o terminu početka ponovnog kontrolnog brojanja javnost će biti obavještena putem saopštenja Centralne izborne komisije BiH. Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-3/22 od 11.10.2022. godine kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje da se, u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje je broj glasova za kandidata veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt ispred koje je ovjeren za učešće na izborima, izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini

rezultate izbora sa 45 redovnih biračkih mjesta za nivo Parlamentarna skupština BiH (11 BM), Parlament FBiH (14 BM), Narodna skupština RS (3 BM) i Skupštine kantona (17 BM). U cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje birački odbor nije spakovao izborni materijal po shemi pakovanja, donijela je i Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-4/22 od 13.10.2022. godine po službenoj dužnosti kojom naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje svih vreća sa izbornim materijalom, a u cilju pronalaska obrazaca za zbirne rezultate, sa redovnim biračkih mjesta u osnovnoj izornoj jedinici Banja Luka, to na 4 BM. Takođe, Centralna izborna komisija BiH je u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji različit od zbira svih važećih i nevažećih glasačkih listića, po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-6/22 od 17.10.2022. godine, kojom naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 72 redovna biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (6 vreća), Parlamentarna skupština BiH (35 vreća), Parlament FBiH (25), Narodna skupština RS (3) i Skupštine kantona (27). Isto tako, cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje se razlikuje broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji na način da ima više glasačkih listića od broja potpisa, po službenoj dužnosti donijela je Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-8/22 od 19.10.2022. godine, kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje, da se izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 14 redovnih biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (4 vreća), Parlamentarna skupština BiH (3 vreća), Parlament FBiH (4), Narodna skupština RS (1) i Skupštine kantona (3). Donijela je i Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-8/22 od 19.10.2022. godine po službenoj dužnosti kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje, da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 22 redovna biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (45 vreća), Parlamentarna skupština BiH (5 vreća), Parlament FBiH (8), Narodna skupština RS (2) i Skupštine kantona (2), radi pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultatima na tim biračkim mjestima jer se razlikuje broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, na način da ima manje glasačkih listića od broja potpisa. Centralna izborna komisija BiH donijela je i Naredbu o uvidu u sadržaj vreća sa glasačkih listićima broj: 05-1-07-11-2195-11/22 od 22.10.2022. godine, u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje ima manje glasačkih listića u odnosu na broj potpisa, kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši uvid u vreće sa glasačkim listića za druge nivoe datog biračkog mjesta, kako bi se utvrdilo da li je birački odbor nedostajuće glasačke listiće upakovao u neku drugu vreću (Predsjedništvo BiH (1 BM), Parlamentarna skupština BiH (2 BM), Parlament FBiH (1 BM) i Skupštine kantona (4 BM).

16. Zahtjev za ocjenu zakonitosti i žalba na Naredbu o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila (1) jedan zahtjev za ocjenu zakonitosti Naredbe o ponovnom kontrolnom brojanju za predsjednika i potpredsjednika RS koje je Rješenjem Upravnog odjeljenja Suda BiH odbijen i donesena je Presuda kojom se odbija zahtjev za poništenje naredbe kao neosnovan. Zaprimljena je žalba na Naredbu od 10.10.2022. g. i Naredbu o ispravci naredbe od 11.10.2022. g. za ponovno brojanje po službenoj dužnosti na svim redovnim BM u RS za nivo predsjednika i potpredsjednike RS koja je Rješenjem Suda odbijena kao neosnovana.

Slučaj

Sud BiH i vijeće Upravnog odjeljenja je dana 26.10.2022. godine donijelo rješenje broj: S1 3 U 044105 22 U kojim je odbio zahtjev Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik za odgađanje izvršenja Naredbe Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine. *U obrazloženju citira odredbu člana 18. stav (2) i (3) Zakona o upravnim sporovima BiH, te navodi da iz citiranih odredbi proizilazi da sud može odgoditi izvršenje konačnog upravnog akta do donošenja konačne sudske odluke, ako tužilac u svom zahtjevu konkretno navede okolnosti i činjenice koje bi ukazivale da bi se izvršenjem osporenog akta njemu nanijela šteta koja bi se teško mogla popraviti, kao i ako priloži odgovarajuće dokaze o tim činjenicama i okolnostima. Takođe, ističe, da u konkretnom slučaju, navodi zahtjeva nisu ničim argumentovani, uz zahtjev nisu dostavljeni dokazi, niti su navedene okolnosti koje bi opravdavale odgađanje izvršenja, pa se na osnovu samog zahtjeva ne može zaključiti da bi izvršenjem rješenja za tužitelja nastala šteta, a posebno takva šteta koji se teško mogla popraviti. Navodi, da ne postaje zakonske pretpostavke za odgađanje izvršenja osporenog upravnog akta, iz kojih razloga je odlučeno kao u izreci, a na osnovu člana 18. stav (2), te 37. stav (7) Zakona o upravnim sporovima BiH.*

Sud BiH u vijeću Upravnog odjeljenja, je dana 01.11.2022. godine donio Presudu broj: S1 3 U 044105 22 U kojom se odbija zahtjev Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik za poništenje naredbe Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine. U obrazloženju Presude navodi sljedeće: *“Zahtjev za ocjenu zakonitosti predmetnog općeg akta nije osnovan. Osnovna dva pitanja su označena kao sporna u ovoj pravnoj stvari. Jedno je pitanje karaktera osporenog akta, a drugo se odnosi na pravni osnov za njegovo donošenje. Razmatrajući osnovanost prigovora tužene da osporeni akt nije opći upravni akt, nego da se radi o internom aktu tužene koji u biti predstavlja upravnu radnju, ovo vijeće nalazi da prigovor nije osnovan. Osporeni akt je naredba, ona u izreci sadrži naređenje za ponovno brojanje glasova u svrhu provođenja izbora u 2022. godini i upravo na osnovu te činjenice, da se odnosi na javnost, na građane i njihovo biračko, ima opći značaj. Stoga, karakter ovog akta, za postupajuće vijeće nije upitan, pa i okolnost koju navodi tužena, da se radi o internom aktu, da je to akt upravljanja ili poslovanja, ne utiče na osnovnu činjenicu da se radi o naredbi kao vrsti podzakonskog akta, te da i takvi akti, ako su doneseni za internu upotrebu, ne gube karakter*

podzanskog akta, o čemu govori i odredba člana 99. stav (6) Zakona o upravi. Zahtjev za ocjenu zakonitosti naredbe usmjeren je u biti, na prigovor da tužena nije imala pravni osnov za donošenje ovog upravnog akta, prije nego objedini, utvrdi i objavi rezultate izbora. Način provođenja izbora, što uključuje postupak brojanja glasačkih listića na biračkim mjestima, način objedinjavanja izbornih rezultata od strane nadležnih izbornih komisija, kao i postupak ponovnog brojanja glasačkih listića, uređen je u Poglavlju 5 Izbornog zakona BiH. Dakle, radi se o fazi izbornog procesa, koji se odnosi na obavezu brojanja glasačkih listića, odmah nakon završetka glasanja. Važno je konstatovati, da se ovlaštenja Centralne izborne komisije BiH odnose na kontrolu i nadzor nad vođenjem ukupnog izbornog procesa, od pripreme i rukovođenja izbornim procesom što se odnosi na koordinaciju rada izbornih komisija, nadgledanje i regulisanje zakonitosti rada izbornih komisija i biračkih odbora. Ovo vijeće je prije svega razmatralo i imalo u vidu ovlaštenja Centralne izborne komisije BiH u njihovoj ukupnosti, dakle, ne samo pojedine odredbe, nego cilj i smisao Izbornog zakona i provedbenih propisa. Treba imati u vidu da Izborni zakon a ni podzakonski akti, nisu ni regulisali upravo ovakvu situaciju koja je bila uzrok donošenja osporenog akta, pa kod takvog stanja stvari valja razmotriti preduzetu radnju u ukupnosti ovlaštenja Centralne izborne komisije BiH, prije svega odgovornosti ove komisije za cjelokupni izborni proces. Po nalazu ovog vijeća, pomjerenje prava na izdavanje naredbe prije zakonom propisanog uslova iz člana 5.30, izazvano je nedostatkom uslova da Centralna izborna komisija BiH obavi svoj zadatak, a to je konačno objedinjavanje svih glasova iz izbornih jedinica, utvrđivanje rezultata glasanja i njihovo objavljivanje. Bitna je činjenica da CIK BiH nije preduzeo radnju na koju uopšte nije ovlašten, nego je tu radnju preduzela u ranijoj fazi postupka. Centralna izborna komisija BiH je donijela osporenu naredbu u posebnim okolnostima, sprječavajući nastupanje posljedica koje bi nastale zbog nemogućnosti da objedi rezultate i objavi ih u zakonskom roku, a zbog nedostataka tačnih podataka o izbornim rezultatima sa pojedinih izbornih mjesta. Ovo vijeće je kod razmatranja predmetne situacije, imalo i u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava u primjeni člana 9. Protokola 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji reguliše prava na izbore. Vijeće smatra da je donošenjem osporenog akta Centralna izborna komisija BiH težila legitimnom cilju, da nije upotrijebila neproporcionalno sredstvo i da na naredbom o ponovnom brojanju glasova nije ugroženo pravo garantovano Izbornim zakonom, niti pravo na izjavljivanje žalbe na rezultate izbora. Dakle, preduzeta radnja izdavanja naredbe u već navedenim okolnostima u cjelosti je u funkciji ispunjavanja osnovnog zadatka Centralne izborne komisije BiH da utvrdi i objavi tačne i potpune rezultate izbora. Vijeće je presudom, primjenom člana 37. stav (1) i (2) Zakona o upravnim sporovima BiH odbilo zahtjev kao neosnovan.”

Centralna izborna komisija BiH je Naredbom broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. g. i Naredbu o ispravci naredbe broj: 05-1-07-11-2195-2/22 od 11.10.2022. g. za ponovno brojanje po službenoj dužnosti naredila Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa svih 2239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj uključujući biračka mjesta i u Brčko distriktu BiH sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednike RS.

Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik je 24.10.2022. godine uložio žalbu protiv navedene naredbe. U žalbi navodi da je postupanje Centralne izborne komisije BiH prilikom donošenja naredbe u suprotnosti sa svim pozitivnim propisima BiH, te da je sama naredba kao takva nezakonita i da se ista ima ukinuti jer se njena nezakonitost ogleda u tome što je u pouci o pravnom lijeku izričito određeno da se ista ne može pobijati u žalbenom postupku, a što je u suprotnosti sa odredbama člana 23. Zakona o sudu BiH. Da CIK BiH nema ni zakonsku ni poslovničku mogućnost da donese predmetnu naredbu. Navodi, da navedena odredba ne može biti osnov za donošenje predmetne naredbe jer ista ne predstavlja pojedinačan upravni akt, nego opći akt, te iz obrazloženja iste nije vidljivo da je prilikom donošenja naredbe na nesporan način utvrđeno da je došlo do nepravilnosti koje se predmetnom naredbom otklanjaju. Isto tako navodi da navedena odredba ne može poslužiti kao osnov za donošenje naredbe govori i činjenica da je u Poglavlju 5 Izbornog zakona BiH regulisan postupak sprovođenja izbora, samim tim i postupak otvaranja vreća kao između ostalog i ponovno brojanje glasačkih listića. Navodi i da Centralna izborna komisija BiH prvobitnom naredbom postupak brojanja glasačkih listića naziva „ponovnim“, a tehničkim izmjenama ga naziva „kontrolnim“, jer su i sami svjesni činjenice da je za određene radnje koje su naredili da se preduzimaju preuranjeno, odnosno da se za iste nisu stekli zakonski uslovi pa promjenom termina same naređene radnje potvrđuju da za isto postupanje nemaju zakonsko ovlaštenje u ovoj izbornoj fazi. Navodi i da imajući u vidu navedenu zakonsku odredbu kojom je propisan postupak ponovnog brojanja glasačkih listića, rokovi i razlozi za isti, nesporno je da u konkretnom slučaju nije ispunjen niti jedan zakonski uslov da Centralna izborna komisija BiH donese Naredbu i Glavnom centru za brojanje za otvaranje vreća i ponovno brojanje glasačkih listića, naročito što se ista donosi na objavljenim rezultatima glasova za nivo predsjednika RS na uzorku od 98,03%, što dalje znači da nisu objedinjeni i utvrđeni izborni rezultati za nivo predsjednika RS, a određeno je ponovno brojanje glasačkih listića za taj nivo, pa se u konkretnom slučaju postavlja pitanje blagovremenosti, osnovanosti i valjanosti samih eventualnih zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića, jer je ovakvim postupanjem Centralna izborna komisija BiH postupak utvrđivanja osnovanosti istih obesmislila. Navodi i da je ovakvim postupanjem Centralna izborna komisija BiH uskratila sve političke subjekte, izbornu administraciju i javnost o razlozima za donošenje takve odluke, te o samoj ocjeni dokaza kojim se utvrđuju činjenice o ispunjenosti zakonskih uslova za donošenje takve odluke. Isto tako navodi da je bitna činjenica koju je Centralna izborna komisija BiH bila dužna cijeniti u ovom slučaju, a što ista nije učinila, jeste da li se povredom zakona za koju smatra da je učinjena, a koja u Naredbi, nije obrazložena, može uticati na dodijelu mandata na razlici glasova, oko 30 000, između dva kandidata za predsjednika RS.

U izjašnjenju na žalbu, Centralna izborna komisija BiH je predložila da sud navedenu žalbu političkog subjekta SNSD – Milorad Dodik od 24.10.2022.godine odbaci kao nedopuštenu, jer ne postoji pravno sredstvo kojim se mogu pobijati interni nadzorni akti CIK BiH, kada ona vrši poslove upravnog nadzora svrsihodnosti nad podređenim i nižim organima za provedbu izbora (birački odbor, OIK/GIK, centri za brojanje). Takođe, ukoliko Sud Bosne i Hercegovine žalbu ne odbaci kao nedopuštenu, odnosno neblagovremenu iz prethodno navedenih razloga, Centralna izborna komisija BiH je predložila da se ista odbije kao neosnovana.

Postupajući po navedenoj žalbi, Apelacioni odjel Suda BiH je 28.10.2022. godine donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044224 22 Iž od 28.10.2022. godine kojim se žalba Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik protiv Naredbe CIK BiH od 10.10.2022. godine i Naredbe o ispravci naredbe CIK BiH od 11.10.2022. godine odbacuje. U obrazloženju citira odredbu člana 27. stav (3) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH kojom je propisano da dok parnica teče, ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta, Sud će tužbu odbacit. Ističe, da je, potpuno irelevantno što je podnesak u predmetu broj: S1 3 U 044105 22 U nazvan zahjev za ocjenu zakonitosti općeg akta-Naredbe Centralne izborne komisije BiH, a u ovom postupku je nazvan žalbom protiv Naredbe Centralne izborne komisije BiH, s obzirom da se radi o identičnim zahtjevima u oba postupka. Iz navedenih razloga, a kako postupak po istom zahtjevu već teče, navodi da je valjalo žalbu u ovom predmetu odbaciti i odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

17. Naredba kojom se nalaže Glavnom centru za brojanje da izvrši brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta i utvrdi rezultate izbora a) u osnovnoj izbornoj jedinici Goražde

Takođe, zaprimljena je i žalba na naredbu CIK BiH od 25.10.2022. godine u dijelu koji se odnosi na ponovno brojanje glasačkih listića u osnovnoj izbornoj jedinici Goražde na biračkom mjestu 167A003, 167A004, 167A008, 167A0009, 167A014 i 167A015, za nivo Skupštine kantona u FBiH-Skupština BPK po svim političkim subjektima, a po kandidatima političkog subjekta Narod i pravda kada su u pitanju preferencijalni glasovi, a koja je Rješenjem suda odbacuje kao nedozvoljena.

E.V. je dana 25.10.2022. godine dostavio podnesak kojim osporava Naredbu o brojanju glasačkih listića na biračkom mjestu 167A015. Istakao je da je Naredba donesena na osnovu izjave N.F. posmatrača ispred političke stranke Narod i pravda po kandidatima za Skupština BPK Goražde. Ukazuje da posmatrač N.F. nije prisustovala brojanju glasova političkog subjekta Narod i pravda, i da to tvrdi pod punom materijalnom i kriivčnoj odgovornosti kao član biračkog odbora na ovom biračkom mjestu, te da ga je imenovana kontaktirala telefonom da joj diktira glasove sa biračkog mjesta.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da se izjavljena žalba odbaci kao nedozvoljena jer žalitelj pobija Naredbu koja predstavlja akt poslovanja i protiv koje nije propisana žalba, niti su žalitelju povrijeđena izborna prava.

Apelacioni odjel Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044223 22 Iž od 27.10.2022. godine odbacilo žalbu kao nedozvoljenu. U obrazloženju ističe: “Zaštita izbornog prava članu 6.2 Izbornog zakona BiH obezbjeđena je biraču i političkom subjektu. Član biračkog odbora na biračkom mjestu, ne ulazi u krug lica kojima je propisano pravo na izjavljivanje žalbe, niti se predmetnom naredbom povrijeđuje bilo koje njegovo izborno pravo, pa stoga nije ni ovlašten za pobijane predmetne naredbe. Nadalje, Naredba da se izvrši brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta i utvrde rezultati izbora donesena je na osnovu propisane nadležnosti Centralne izborne komisije BiH. Osporena odluka predstavlja akt uprave koji je donesen u okviru poslovanja

i protiv kojeg nije moguće voditi upravni spor i na koju odluku se ne može izjaviti bilo koji pravni lijek, što je daljni razlog za nedopuštenost žalbe. Iz navedenih razloga, Apelaciono vijeće zaključilo je da žalba izjavljena od strane neovlaštenog lica i nedopuštena. Shodno primjeni odredbe člana 191. stav (1) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, žalba je odbačena.”

18. Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića

Prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, na prijedlog Glavnog kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasanja za Opće izbore 2022. godine, a zbog utvrđenih nepravilnosti prilikom objedinjavanja izbornih rezultata, Centralna izborna komisija BiH je Glavnom centru za brojanje naložila da izvrši brojanje glasačkih listića na više biračka mjesta.

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 89 preuranjenih zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića i donijela 76 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao preuranjeni (u ovom dijelu nisu obrađeni zahtjevi koji su se odnosili na Republiku Srpsku, a isti su obuhvaćeni kasnije Naredbom CIK BiH za kontrolno brojanje). Uložena je jedna žalba, koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu. Takođe, dostavljena su i 2 zahtjeva za kontrolno brojanje, koje je Centralna izborna komisija BiH zaključcima odbacila kao nedopuštene.

Nakon donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, Centralnoj izornoj komisiji BiH ukupno je podneseno 125 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Centralna izborna komisija BiH, odlučujući po zahtjevima, donijela je 5 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao nedopušteni, 44 Zaključaka kojima se zahtjevi odbijaju kao podneseni od neovlaštenog lica, 1 (jedan) Zaključak koji se odbija kao neosnovan, te 1 (jedan) kojim se Zahtjev odbacuje. Takođe, CIK BiH je donijela 24 Odluke kojima je usvojila zahtjev podnosioca, 35 Odluka kojima se odbija zahtjev kao neosnovan, te 13 Odluka kojima se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica. Osim toga, CIK BiH je donijela 2 Odluke kojima se zahtjev uvažava, te nalaže korekcija tehničke greške. Ponovno brojanje glasačkih listića vršeno je u Glavnom centru za brojanje u Sarajevu.

Na odluke i zaključke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 9 žalbi Sudu BiH. Naime, CIK BiH je donijela Odluku kojom se jedna žalba uvažava i poništava Odluka, a zahtjevi odbijaju kao neosnovani. Sud BiH je 7 žalbi odbio kao neosnovane, a jednu (1) odbacio kao neblagovremenu. Zaprimljeno je 17 zahtjeva za korekciju (za ispravku rezultata), a CIK BiH je donijela 17 Odluka kojima se usvaja zahtjev.

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila i 32 prigovora/zahtjeva za brojanje glasova. Rješavajući po istima, CIK BiH je donijela 4 Odluke kojima se usvaja zahtjev, 4 Odluke kojima se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica i CIK BiH će posebnom naredbom utvrditi vrijeme i datum kada će se izvršiti ponovno brojanje, 10 Odluka kojima se zahtjev odbija kao neosnovan, 1 (jednu) Odluku kojom se zahtjev odbija kao neblagovremen, 16 Zaključaka kojima

se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica, 2 Zaključka kojima se zahtjev odbacuje kao nedopušten. Na 3 Odluke je uložena žalba Apelacionom odjelu Suda BiH, koje je Sud BiH odbio kao neosnovane. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Politički subjekt Narodni evropski savez BiH podnio je zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića na biračkim mjestima 133A107, 133A010, 133A018, 133A041, 133A085, 133A105, 133A114, 133A131, 131A014, 135A002, 135A003, 135A006, 137A038, 137A039, 137A040, 137A041, 137A042 u izbornoj jedinici 209 za nivo Skupštinu kantona u FBiH – Skupština Kantona Sarajevo. Rješavajući isti, Centralna izborna komisija BiH je na 72. sjednici, održanoj 26.10.2022. godine donijela Odluku kojom se navedeni zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića političkog subjekta Narodni evropski savez BiH odbija kao neosnovan.

Na navedenu odluku politički subjekt Narodni evropski savez je dana 28.10.2022. godine, uložio žalbu Apelacionom odjeljenju Sud BiH. U žalbi navodi da su posmatračači imenovani ispred CIK-a po prijedlogu NES-a BiH na navedenim biračkim mjestima evidentirali veći broj glasova nego što je to upisano od strane CIK-a. Navode, da se kao dokaz mogu uzeti izjave od svih posmatračača. Nadalje, navodi, da je politički subjekt NES na području izborne jedinice 209 (Kanton 9) imao ukupno 6.401 glas što predstavlja 2,98%, a da je za dodjelu jednog mandata neophodno ostvariti 6.443 glasa (3%), te da političkom subjektu NES nisu upisana 134 glasa.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je predložila da Sud BiH žalbu odbije kao neosnovanu. Ističe, da su neosnovani i ničim dokazani navodi podnosioca žalbe odnosno isti nije dostavio dokaze kojim ukazuje na nepravilnosti koje navodi i zbog kojih bi se ponovno brojali glasački listići, Naime, u zahtjevu se navodi da se mogu uzeti izjave posmatračača, s tim da se radi o posmatračima koji su predloženi ispred političkog subjekta NES i da iste nisu dostavljene. Iz odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH proizilazi da Centralna izborna komisija BiH može poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu samo po službenoj dužnosti, a ne po zahtjevu stranke i pod uvjetom da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu uticati na rezultate izbora, pri čemu zahtjev političkog subjekta za poništenje sa priloženim dokazima, Centralna izborna komisija BiH može smatrati kao inicijativu za postupanje Centralne izborne komisije BiH po službenoj dužnosti. Međutim, Centralna izborna komisija BiH, u konkretnom slučaju, navode prigovora nije mogla cijeniti kao inicijativu i postupati po službenoj dužnosti jer se zahtjev bazira na subjektivnom mišljenju političkog subjekta kojem nedostaje određeni broj glasova da bi ostvarili povoljniji izborni rezultat.

Apelaciono vijeće Suda BiH je dana 31.10.2022. godine donijelo Rješenje broj: S1 3 Iž 044264 22 Iž kojim se žalba političke stranke Narodni evropski savez BiH odbija kao neosnovana, te u istom ističe: „*Pobijana odluka CIK BiH pravilna je i zakonita. Podnositelj žalbe nije dostavio dokaze kojim ukazuje na nepravilnosti zbog kojih bi se ponovo brojali glasački listići. Naime, u zahtjevu se navodi da se mogu uzeti izjave posmatračača s tim da se radi o posmatračima koji su predloženi ispred političkog subjekta NES i da iste nisu dostavljene. Takođe, citira odredbu člana*

2.10 Izbornog zakona BiH, kao i da su navodi zahtjeva zasnovani na subjektivnom mišljenju političkog subjekta kojem nedostaje određeni broj glasova da bi ostvarili povoljniji izborni rezultat. S obzirom na navedeno, po ocjeni Apelacionog vijeća, pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je dana 27.10.2022. godine donijela Odluku broj: 05-1-07-5-4561/22 kojom se zahtjev Zahtjev za ponovno brojanje glasački listića političke stranke Socijaldemokratska partija BiH – SDP BiH odbija kao neosnovan. Ožalbena odluka je podnositelju žalbe dostavljena dana 27.10.2022. godine.

Politička stranka Socijaldemokratska partija BiH je dana 30.10.2022. godine, uložila žalbu na naprijed navedenu odluku Centralne izborne komisije BiH.

U izjašnjenju na žalbu, Centralna izborna komisija BiH je predložila da Apelaiconi odjel Suda BiH žalbu političke stranke SDP BiH odbaci kao neblagovremenu jer je u postupku utvrdila da je žalba na naprijed navedenu odluku neblagovremena, odnosno ista nije podnesena u zakonom propisanom roku od dva dana od dana dostave ožalbene Odluke (rok za podnošenje žalbe istekao 29.10.2022. godine). U suprotnom, ukoliko Sud BiH predmetnu žalbu ne odbaci kao neblagovremenu predložila je da istu odbije kao neosnovanu.

Apelaciono vijeće Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044263 22 Iž od 31.10.2022. godine žalbu političkog subjekta Socijaldemokratska partija BiH-SDP BiH odbacila kao neblagovremenu. U obrazloženju navodi sljedeće: „Odredbom člana 6.9 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH je propisano da se žalba na odluke Centralne izborne komisije BiH podnosi Apelacionom odjeljenju Suda BiH putem Centralne izborne komisije BiH u roku od dva dana, od dana prijema odluke. U konkretnom slučaju, uvidom u spis predmeta, Apelaciono vijeće ovog suda je utvrdilo da je gore navedena odluka CIK BiH zaprimljena od strane žalitelja dana 27.10.2022. godine, a da je žalba uložena dana 30.10.2022. godine, dakle, nakon isteka roka za podnošenje žalbi. Kod ovakvog utvrđenja, ovo vijeće nije posebno cijenilo ostale žalbene navode, obzirom da nisu od uticaja na drugačije rješavanje. Iz navedenih razloga, vijeće Apelacionog odjeljenje ovog suda nalazi da je žalba neblagovremena, pa je istu, analognom primjenom člana 52. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbaciti.“

Slučaj 3.

Politička stranka BOSS-Bosanska stranka-Mirnes Ajanović je dana 24.10.2022. godine, podnijela prigovor na objavljene rezultate. Postupajući u predmetnom postupku, Centralna izborna komisija BiH je na 71. sjednici, održanoj 26.10.2022. godine donijela Odluku kojom se prigovor političke stranke BOSS-Bosanske stranke-Mirnes Ajanović odbija kao neosnovan. Na navedenu odluku politički subjekt BOSS-Bosanska stranka-Mirnes Ajanović je dana 27.10.2022. godine,

uložio žalbu Apelacionom odjeljenju Suda BiH. Podnositelj žalbe u žalbi navodi da je glasanje izvršeno na osnovu neažuriranog Centralnog biračkog spiska, da se na Centralnom biračkom spisku nalazi znatan broj umrlih lica, a u što u konačnom dokazuje postojanje systemske kompromitovanosti izbornog procesa, zbog čega je po njihovom mišljenju Odluka o potvrđivanju izbornih rezultata neosnovana. Osim toga, navodi da je javnost upoznata sa informacijom da su u Glavnom centru za brojanje pronađeni i falsifikovani listići što dodatno ukazuje na nevalidnost izbornih rezultata, što je još jedan razlog za poništenje Odluke. Navodi, da su birački odbori prekršili zakon jer na 16% biračkih mjesta nisu u roku od 24 dostavili rezultate. Takođe, navodi da je CIK BiH bi morala po službenoj dužnosti poništiti izbore na svim nivoima vlasti.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH je predložila Sudu BiH da žalbu odbije kao neosnovanu. Navodi, da nakon što od biračkih odbora preuzme svu dokumentaciju i materijale za izbore izborna komisija utvrđuje objedinjene izborne rezultate glasanja koje je provedeno na teritoriji te osnovne izborne jedinice za sve nivoe vlasti. Ukoliko izborna komisija nije u mogućnosti objединiti utvrđene izborne rezultate zbog toga što birački odbor nije pravilno izvršio brojanje glasačkih listića na biračkim mjestima, izborna komisija na osnovu naredbe Centralne izborne komisije BiH, vrši otvaranje vreća sa glasačkim materijalom i brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata. Originalne obrasce s rezultatima glasanja na biračkim mjestima na teritoriji osnovne izborne jedinice, zajedno s originalnim obrascima zbirnih rezultata glasanja na nivou osnovne izborne jedinice, izborna komisija dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije u roku od 24 sata po zatvaranju biračkih mjesta, u cilju kontrole i potvrđivanja izbornih rezultata. Nakon što otkloni uočene nepravilnosti, koje se otklanjaju na naprijed navedeni način u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 27/22 i 66/22), Centralna izborna komisija BiH utvrđuje i objavljuje rezultate izbora. Iz odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH proizilazi da Centralna izborna komisija BiH može poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu samo po službenoj dužnosti, a ne po zahtjevu stranke i pod uvjetom da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu uticati na rezultate izbora, pri čemu zahtjev političkog subjekta za poništenje sa priloženim dokazima, Centralna izborna komisija BiH može smatrati kao inicijativu za postupanje Centralne izborne komisije BiH po službenoj dužnosti. Međutim, Centralna izborna komisija BiH, u konkretnom slučaju, navode prigovora nije mogla cijeniti kao inicijativu i postupati po službenoj dužnosti jer se prigovor bazira na subjektivnom mišljenju političkog subjekta kojem nedostaje određeni broj glasova da bi ostvarili povoljniji izborni rezultat.

Apelacioni odjel Suda BiH donio je Rješenje broj: S1 3 Iž 044251 Iž od 31.10.2022. godine kojim je žalbu političke stranke BOSS-Bosanska stranka Mirnes Ajanović odbio kao neosnovanu. U obrazloženju navedenog Rješenja navodi da: „*Odredbe člana 5.29 Izbornog zakona BiH propisuju da CIK BiH utvrđuje rezultate svih posrednih i neposrednih izbora, te stoga žalba neosnovano ukazuje da nije postojao valjan zakonski osnov za donošenje odluke o utvrđivanju i objavljivanju izbornih rezultata. Razlozi na kojima je zasnovan prigovor raspravljani su i u ožalbenoj odluci budući da je prigovor žalitelja cijenjen kao inicijativa za postupanje jer prema čl.*

2.10 Izbornog zakona BiH samo CIK BiH može poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom izbornom mjestu. I prema zaključku Apelacionog vijeća iz žaliteljevih navoda ne proizilaze okolnosti koje ukazuju da su ostvareni zakonski uslovi za poništenje izbora. Prije svega žalitelj iznosi subjektivno mišljenje da je izborni proces kompromitovan i da izborni rezultati nisu validni. Navodi o neslaganju broja birača sa biračkog spiska sa popisom stanovništva i razlozi zašto su glasački listići nevažeći ne potvrđuje navode žalitelja. Ovo iz razloga jer se birački spisak shodno članu 3.3 Izbornog zakona BiH sačinjava i vodi na osnovu podataka iz službene evidencije o prebivalištu i boravištu građana BiH koji vode nadležni organi drugih javnih isprava i službenih evidencija o državljanima BiH i podataka koje dostavljaju sami građani. Kako se prema članu 3.2 stav (1) citiranog zakona birački spisak stalno i redovno ažurira, to poređenje broja stanovnika sa popisa iz 2013. godine i brojno stanje biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine, ne potvrđuje tvrdnju da ovi podaci ukazuju na kompromitovanost izbornog procesa. Po zaključku Apelacionog vijeća navodi žalitelja su uopšteni i paušalni. Žalitelj nije konkretizovao koja povreda i u kojoj izbornoj jedinici i kako je uticala na konkretni izborni rezultat, te kada se ima u vidu da nije iskoristio pravo iz člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona BiH da u prigovoru ukaže na nepravilnosti u izbornom procesu, proizilazi da je ožalbena odluka navode žalioaca pravilno ocijenila kao nedokazane i uopštene. Po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.

GLAVA IX

19. Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine

U skladu sa članom 2.9. stav (1) tačka 9 Izbornog zakona BiH Centralna izborna komisija BiH „utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom, ovjerava da su ti izbori provedeni u skladu sa ovim Zakonom i objavljuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom”.

Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine kojom se utvrđuju i objavljuju rezultati Općih izbora u BiH 2022. godine za nivo: Predsjedništvo BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske i Skupštine kantona u Federaciji BiH izjavljeno je 7 žalbi Sudu BiH¹¹ od kojih je Apelacioni odjel Suda BiH 6 žalbi odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) žalbu je CIK BiH

¹¹ Žalbe su izjavili politički subjekti: Naša priča RS, SDP BiH, BOSS - Bosanska stranka, Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) - Milorad Dodik, Platforma za progres, Pokret demokratke acije- PDA i Posavska stranka)

riješila kroz Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Za primjer ćemo obraditi, žalbe podnesene Apelacionom odjelu Suda BiH preko Centralne izborne komisije BiH, a koje se odnose na odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine.

Slučaj 1.

Politički subjekt Naša priča Republika Srpska kao podnositelj žalbe na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine (broj 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine, traži ponavljanje Općih izbora u Bosni i Hercegovini koji su održani 02.10.2022. godine navodeći da na biračkom mjestu gdje je Centralna izborna komisija BiH konstatiralo nula (0) glasova ili manji broj glasova u odnosu na realno stanje i iskazanu volju glasača za nivo Narodne skupštine Republike Srpske, stranka Naša priča Republika Srpska je oštećena, kao i glasači koji su svoje poverenje ukazali nama, čime je onemogućeno utvrđivanje stvarne izborne volje građana. Dalje se navodi da na temelju dokaza o falsificiranim listićima koji su pronađeni u Glavnom centru za brojanje prilikom kontrolnog brojanja listića za predsjednika Republike Srpske pronađenih na biračkim mjestima u Bratuncu i Šekovićima. Takođe, navodi da smatraju da je cjelokupan izborni proces u Bosni i Hercegovini kontanimiran, te da je neophodno ponoviti Opće izbore na nivou Republike Srpske.

Centralna izborna komisija BiH je dostavila izjašnjenje na žalbu političke strane Naša priča Republika Srpska, u kojem navodi da je utvrdila kako je ista dopuštena i blagovremena i izjavljena od ovlaštene osobe, ali nije osnovana. Iz odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH proizilazi da Centralna izborna komisija BiH može poništiti izbore u izornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu samo po službenoj dužnosti, a ne po zahtjevu stranke i pod uvjetom da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu uticati na rezultate izbora, pri čemu zahtjev političkog subjekta za poništenje sa priloženim dokazima, Centralna izborna komisija BiH može smatrati kao inicijativu za postupanje Centralne izborne komisije BiH po službenoj dužnosti. Međutim, Centralna izborna komisija BiH, u konkretnom slučaju, navode nije mogla cijeniti kao inicijativu za postupanje po službenoj dužnosti jer su navodi proizvoljni i paušalni, nisu su priloženi dokazi, nego se baziraju na mišljenju „sigurnim glasačima“ i istraživačkom novinarstvu, u odnosu na utvrđene rezultate.

Apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine je Rješenjem broj: SI 3 Iž 044200 22 Iž od 26.10.2022. godine odbilo žalbu kao neosnovanu, navodeći da Centralna izborna komisija BiH navode žalbe nije mogla cijeniti kao inicijativu za primjenu odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH, odnosno postupati po službenoj dužnosti jer su navodi paušalni i proizvoljni, nisu priloženi dokazi, već se navodi baziraju na mišljenju, „sigurnim glasačima“ i istraživačkom novinarstvu. Također, se navodi da odredbom člana 2.10 Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH može poništiti izbore u izornoj jedinici ili nekom biračkom mjestu, ako ustanovi da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na

rezultate izbora. Dalje, Sud BiH je ocijenio irelevantim žalbene navodi o falsificiranim glasačkim listićima koji su pronađeni u Glavnom centru za brojanje prilikom kontrolnog brojanja listića za Predsjednika Republike Srpske. Naime, Centralna izborna komisija BiH u pogledu falsificiranih glasačkih listića provodi postupak ispitivanja po službenoj dužnosti i to za nepravilnosti utvrđene na 4 biračka mjesta za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, a ne za nivo Narodna skupština Republike Srpske što je predmet žalbenih navoda. S obzirom na navedeno, po ocjeni Apelacionog vijeća Suda BiH, pobijana Odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, te je istu promjenom odredbi člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine¹² valjalo odbiti.

Slučaj 2.

Politički subjekt SDP- Socijaldemokratska partija BiH je 26.10.2022. godine izjavio je žalbu Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine, putem Centralne izborne komisije BiH na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine.

Politički subjekt navodi da je 24.10.2022. godine podnio žalbu¹³ radi grube greške koju je Centralna izborna komisija BiH učinila pri dodjeli kompenzacijskih mandata kandidatu Socijaldemokratske partije BiH. Centralna izborna komisija BiH je odlučujući po žalbi na 70. sjednici održanoj 25.10.2022. godine, donijela Odluku o I izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine kojom se uvažava žalba političkog subjekta SDP- Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine i od utvrđenih rezultata u Odluci broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine dio tabelarnog prikaza za Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (kompenzacijski mandat) se mijenja i glasi: „Za političkog subjekta SDP – Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine, 3. kompenzacijski mandat kandidatkinje Esmе Hasanbašić (Bošnjakinja) iz izborne jedincije 2-nivo 402 dodjeljuje se kandidatu istog političkog subjekta iz izborne jedincije 5- razina 405 Senad Subašić (Bošnjak).“ Nadalje, politički subjekt SDP- Socijaldemokratska partija BiH navodi da je Centralna izborna komisija BiH odlučujući po njihovoj žalbi navodno uvažila žalbu, ali je u stvari samo ispravila svoj propust. Nadalje, politički subjekt SDP- Socijaldemokratska partija BiH se žalio na preambulu ožalbene odluke da „Socijaldemokratska partija BiH nije uputila bilo kakvu žalbu za dodjelu kompenzacijskih mandata za Narodnu skupštinu RS, pa navode da je potpuno apsurdno da Centralna izborna komisija BiH u svojoj Odluci u tački 1. piše da se uvažava žalba političkog subjekta SDP- Socijaldemokratska partija BiH od 24.10.2022. godine, a u sljedećoj tački (2) dodjeljuje mandate za nivo Narodna skupština Republike Srpske“.

¹² Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10)

¹³ Broj predmeta 05-1-07-1-2317-3/22 od 24.10.2022. godine

Centralna izborna komisija BiH je uputila izjašnjenje istučući da podnositelj žalbe na pogrešan način tumači preambulu, jer je Centralna izborna komisija BiH ožalbenom odlukom odlučivala o preraspodjeli kompenzacijskih mandata za Narodnu skupštinu RS (član 11.1 stav (2), član 11.6 stav (2) i član 4.19 Izbornog zakona BiH), a da je ocijenila da je osnovana žalba broj 01-07-230/22 od 24.10.2022.godine političkog subjekta SDP – Socijaldemokratska partija BiH na Odluku o utvrđivanju i objavi rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine (uvažena po odredbama Zakona o upravnom postupku) rješavala je i dodjelu kompenzacijskih mandata za Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (član 10.1 stav (3), član 10.6 stav (2) i član 4.19 Izbornog zakona BiH). Ova očigledna činjenica proizilazi iz same preambule u kojoj je naglašeno „kao i člana 224. Zakona o upravnom postupku,¹⁴ odlučujući po žalbi broj: 01-07-230/22 od 24.10.2022. godine političkog subjekta SDP- Socijaldemokratska partija BiH na odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine“. Politički subjekt je i dalje navodio žalbe na odredbe Izbornog zakona, a koji su odbijeni rješenjem Suda BiH broj: S1 3 Iž 044258 22 Iž od 31.10.2022. godine.

U obrazloženju Rješenja broj S1 3 Iž 044258 22 Iž od 31.10.2022. godine se navodi sljedeće: „*Odredbom člana 10.6 stav (2) Izbornog zakona BiH je propisano da ukoliko svaki od konstitutivnih naroda ne osvoji minimalan broj od četiri mandata, naknadni kompenzacijski mandat se dodjeljuje kandidatu relevantnog naroda sa kompenzacijske liste političke stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja na listi ima još kvalificiranih kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda, dok je stavom (3) predviđeno da ukoliko politička stranka ili koalicija na svojoj kompenzacijskoj listi nema dovoljno kvalifikovanih kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda da popuni mjesta koja su joj dodijeljena, mandat se prenosi na listu stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja ima još takvih kandidata na svojoj kompenzacijskoj listi. Dakle, ukoliko na bilo kojoj kompenzacijskoj listi nema kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda, mjesto se prenosi na listu stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja ima još takvih kandidata na drugoj listi, u skladu sa članom 9.8 stav (2) ovog Zakona. Nakon uvida u rezultate jasno je utvrđeno da je politička stranka SDA-Stranka demokratske akcije osvojila najveći broj glasova, i to 238.111 glasova, ali na kompenzacijskoj listi nije imala kvalifikovanih kandidata iz nedostajućeg relevantnog konstitutivnog naroda (u konkretnom slučaju iz reda srpskog naroda), zbog čega nije bio moguće ni dodijeliti mandate kvalifikovanom kandidatu u smislu odredbe 10.6 stav (2) i (3) Izbornog zakona BiH. Imajući u vidu da je politička stranka Socijaldemokratska partija BiH osvojila 130.323 glasa i da je osvojila kompenzacijski mandat, a da je imala na kompenzacijskoj listi kvalifikovanih kandidata iz reda srpskog naroda, u postupku dodjele kompenzacijski mandata izvršena je preraspodjela kompenzacijski mandata unutar ove političke stranke u skladu sa članom 10.6 stav (2) Izbornog zakona BiH. Ovo vijeće smatra da je Centralna izborna komisija BiH pravilno postupila kada je popunu nedostajućeg kandidata izvršila sa kompenzacionih lista političkih subjekata koji su imali kvalifikovane kandidate bez umanjenja ili uvećanja osvojenih kompenzacionih mandata utvrđenih u Odluci o utvrđivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine. Oduzimanjem mandata, kako traži podnositelj žalbe, političkim strankama ne bi bio dodjeljen broj mandata prema osvojenim glasovima u skladu sa članom 9.6 Izbornog zakona BiH,*

¹⁴ Zakon o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13, 40/16 i 53/16)

što znači da je neosnovan zahtjev podnositelja žalbe, da mu se dodijele dva naknadna kompenzacijska mandata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda. S obzirom na navedeno, po ocjeni Apelacionog vijeća Suda BiH, pobijana Odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, te je istu promjenom odredbi člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine valjalo odbiti.“

Slučaj 3.

Dalje, osvrnut ćemo se na žalbene navode BOSS-Bosanske stranke koji su se odnosili na to da je „glasanje izvršeno na osnovu neažuriranog Centralnog biračkog spiska, da se na Centralnom biračkom spisku nalazi znatan broj umrlih osoba, a što u konačnici dokazuje postojanje sistemske kompromitiranosti izbornog procesa“, te je „Odluka o potvrđivanju neosnovana“. Odredbom člana 3.6 Izbornog zakona BiH, propisano je da se izrada Izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače vrši na osnovu podataka koje dostavljaju nadležna tijela i podataka koje dostavljaju građani u skladu sa Izbornim zakonom BiH. Nadležna tijela su odgovorna za tačnost, ažurnost i pravodobno dostavljanje podataka koji su potrebni za izradu izvoda iz Centralnog biračkog spiska. Žalbeni navodi BOSS- Bosanske stranke su proglašeni neosnovanim, budući da je Centralna izborna komisija BiH na 41. sjednici održanoj 25.08.2022. godine donijelo Odluku o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore u BiH i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu. Sastavni dio Odluke je Centralni birački spisak u elektronskom obliku utvrđen navedenom Odlukom. Dalje se žablom BOSS- Bosanske stranke zahtijevalo „omogućavanje javnog uvida u razloge proglašenja nevažećih glasačkih listića, odnosno prigovor na neregularnost izbora zbog 400.000 nevažećih glasačkih listića, a u cilju otklanjanja smetnji u regularnost procesa i zakonitost izbora“, te u konačnici bi prema navodu žalitelja „CIK BiH po službenoj dužnosti morao poništiti izbore na svim nivoima vlasti“, kako bi se „ispunili uslovi iz člana 2.10 Izbornog zakona BiH“.

Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine, je žalbu Rješenjem broj: SI 3 Iž 044208 22 Iž odbio kao neosnovanu. U svom obrazloženju ističe: „Centralna izborna komisija BiH je prigovore o nevažećim glasačkim listićima riješila po zahtjevima političke stranke BOSS- Bosanske stranke i to Zaključkom broj: 05-1-07-5-2152-5/22 od 20.10.2022. godine odbacila zahtjev za poništenje Općih izbora 2022. godine kao nedopušten, dok je Zaključkom broj: 05-1-07-5-2152-7/22 od 22.10.2022. godine, također, odbacila kao nedopušten zahtjev za ponavljanje Općih izbora 2022. godine za sve nivoe vlasti osim Predsjedništva BiH. Centralna izborna komisija BiH zahtjeve nije mogla ocijeniti kao inicijativu za primjenu odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH, budući da u vrijeme podnošenja zahtjeva rezultati nisu bili ni objavljeni, niti je donesena Odluka o utvrđivanju rezultata. Iz odredbe člana 2.10 Izbornog zakona BiH proizilazi da Centralna izborna komisija BiH može poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu samo po službenoj dužnosti, a ne po zahtjevu stranke i pod uvjetom da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu uticati na rezultate izbora, pri čemu zahtjev političkog subjekta za poništenje sa priloženim dokazima, Centralna izborna komisija BiH može smatrati kao inicijativu za postupanje Centralne izborne komisije BiH po službenoj dužnosti. Međutim, Centralna izborna komisija BiH, u konkretnom slučaju, navode žalbe nije mogla cijeliti kao

inicijativu i postupati po službenoj dužnosti jer su isti proizvoljni i paušalni, bez priloženih dokaza, te se baziraju na subjektivnom mišljenju političkog subjekta kojem nedostaje određeni broj glasova da bi ostvarili povoljniji izborni rezultat. S obzirom na navedeno, po ocjeni Apelacionog vijeća Suda BiH, pobijana Odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, te je istu promjenom odredbi člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine¹⁵ valjalo odbiti.“

Slučaj 4.

Žalbom političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata - SNSD- Milorad Dodik se pokušavala osporiti nadležnost Centralne izborne komisije BiH navodeći da „niti Izborni zakon BiH, niti Pravilnik o provođenju izbora ne daju ovlaštenja Centralnoj izbornoj komisiji BiH da postupaju na navedeni način, odnosno nisu mogli u ovoj fazi izbora prije donošenja odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata izbora u BiH donijeti naredbu o otvaranju vreća i ponovnom brojanju glasačkih listića za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske čime su direktno utjecali na donošenje nezakonite odluke“. Također, žalitelj je naveo da „nije propisana mogućnost djelomičnog utvrđivanja i objavljivanja izbornih rezultata, kako je to CIK BiH uradio pobijanom odlukom, nego je isti bio dužan pobijanom odlukom utvrditi i objaviti rezultate za sve nivoje vlasti za koje su izbori održani, odnosno i za nivo predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske“. Imajući u vidu situaciju da izborne komisije osnovnih izbornih jedinica nisu završile pravilno objedinjavanje izbornih rezultata ni nakon isteka zakonskog roka, prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, Centralna izborna komisija BiH je po službenoj dužnosti donijela naredbu o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednika Republike Srpske. Dakle, prije okončanja prethodno navedenog, nisu bili stečeni uslovi za donošenje odluke po pitanju utvrđivanja rezultata izbora za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Dalje, da bi Centralna izborna komisija BiH utvrdila rezultate izbora za nivo 600, tj predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske, bilo je potrebno okončati postupak brojanja glasačkih listića sa svih redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj i Brčko distrikta BiH s opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske. Upravo je ožalbena odluka o osporenom dijelu donesena s ciljem utvrđivanja zakonitosti i pravilnosti procesa utvrđivanja rezultata Općih izbora za nivo vlasti 600, tj. za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Naime, Centralna izborna komisija BiH je u naredbi i ispravci naredbe o ponovnom kontrolnom brojanju navela da je zaprimila niz primjedbi i prigovora na izborni proces za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, te je s obzirom na navedeno saslušala izvještaj kontrolora izbornih rezultata iz člana 69. stav (10) Pravilnika o provođenju izbora u BiH, a koji su postupajući po odredbi člana 69. stav (11) alineja 6 navedenog Pravilnika predložili mjere za ispravljanje uočenih nepravilnosti, a sve je učinjeno s ciljem zaštite integriteta izbornog procesa.

¹⁵ Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10)

Apelaciono vijeće Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044206 22 Iž od 27.10.2022. godine žalbu političke stranke Savez nezavisnih socijaldemokrata - SNSD- Milorad Dodik odbilo kao neosnovanu. U svom obrazloženju navodi: „*Budući da u vrijeme donošenja ožalbene odluke nije okončano ponovno brojanje glasačkih listića i objedinjavanje rezultata za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, ožalbena odluka nije utvrdila izborne rezultate za organe na svim nivoima vlasti kako je to propisano članom 5.29 i 5.29a Izbornog zakona BiH. Po mišljenju ovog vijeća činjenica da se ožalbena odluka ne odnosi na izborne rezultate za sve nivoe vlasti, ne podrazumijeva i njenu nezakornost kako to žalba neosnovano ukazuje. Ovo iz razloga jer će se nakon prebrojavanja glasova i utvrđivanja rezultata ožalbena odluka dopuniti i na taj način će se kompletirati rezultate za sve nivoe vlasti. Nadalje, notorna je činjenica da su Opći izbori 2022. godine bili popraćeni medijskim natpisima koji ukazuju na sumnju o neregularnosti izbornog procesa na pojedinim glasačkim mjestima. Ovo vijeće smatra da je u konkretnom slučaju interes javnosti zahtijevao da se objave rezultati za one nivoe vlasti za koje su i utvrđeni, te da CIK BiH objavljivanjem djelimičnih izbornih rezultata, nije povrijedila Izborni zakon BiH u mjeri koja ugrađava samu suštinu izbornog procesa. Evropski sud za ljudska prava u primjeni člana 3 Protokola 1 koji regulište prava na izbore u predmetu Gitonas i drugi protiv Grčke od 01.07.1997. godine navodi da se države ugovornice obavazuju da u vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore sa tajnim glasanjem, pod uslovima koji osiguravaju slobodno izraženo mišljenje naroda pri izboru zakonodavnog tijela, te da države imaju širok stepen slobodne procjene u ovoj sveri. Zaključuje da je donošenjem ožalbene odluke Centralna izborna komisija BiH težila legitimnom cilju, te nije upotrijebila neproporcionalno sredstvo i da utvrđivanje rezultata izbora za sve nivoe vlasti osim jednog nivoa nije ugroženo pravo garantirano Izbornim zakonom BiH, niti pravo na izjavljivanje žalbe na rezultate izbora koji će se utvrditi dopunskom odlukom. Također, Apelaciono vijeće Suda BiH zaključuje da je neosnovana žalba političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata - SNSD - Milorad Dodik koja pobija odluku zbog djelomičnog utvrđivanja izbornih rezultata, dok žalbeni razlozi koji se odnose na naredbu o ponovnom brojanju, nisu bile predmet raspravljanja, budući da su u konkretnom slučaju pravno irelevantni. Shodno navedenom, po ocjeni vijeća pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba je neosnovana, pa je istu, primjenom odredaba člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.*“

19.1 Odluka o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine

Na Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine podnesene su 3 žalbe od kojih je Sud BiH 2 odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) žalbu odbacio kao nedozvoljenu. Sve odluke CIK BiH su potvrđene.

U nastavku teksta ćemo prikazati primjere kada je Sud BiH odbio žalbu kao neosnovanu, te primjer kada je istu odbacio kao nedozvoljenu.

Slučaj 1.

Elaboritat ćemo žalbu političkog subjekta Demokratski savez - DEMOS koji smatra nezakonitom Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH kojom se „oduzima mandat kandidatu Boranu Bosančiću koji je po nacionalnosti Srbin iz izborne jedinice 3-nivo 303, i isti dodjeljuje kandidatkinji istog političkog subjekta iz izborne jedinice 1, nivo 301 Suzani Gašić koja je po nacionalnosti Hrvatica,“ te da je izvršena povreda Izbornog zakona BiH. Centralna izborna komisija BiH je u skladu sa članom 2.9 stav 1. tačka 9., člana 5.29. i člana 5.29a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine donijela Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine, a koja je objavljena na web stranici Centralne izborne komisije BiH. Ožalbenom odlukom broj 05-1-07-1-2317-13/22 od 25.10.2022. od 25.10.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je u stavu 2. odlučivala o preraspodjeli kompenzacijskih mandata za Narodnu skupštinu Republike Srpske, sve u skladu sa Izbornim zakonom BiH, zbog čega su neosnovani žabeni navodi da je Centralna izborna komisija BiH prilikom donošenja pobijane odluke prekršila navedeni zakon. Nakon objavljenih utvrđenih izbornih rezultata i uvidom u izjave kandidata o pripadnosti konstitutivnom narodu (član 4.19 Izbornog zakona BiH) Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da u smislu odredbe člana 11.1 stav 2. Izbornog zakona BiH nedostaju četiri kandidata iz reda konstitutivnog naroda (Hrvat) iz kojih razloga je na pravilan način izvršila preraspodjelu mandata političkim strankama prema broju osvojenih glasova, sve u skladu sa odredbom člana 11.6 stav 2. i stav 3. Izbornog zakona.

Sud Bosne i Hercegovine je u nejavnoj sjednici 31.10.2022. godine donio Rješenje broj: SI 3 IŽ 044252 22 IŽ kojim se žalba političkog subjekta DEMOS odbija kao neosnovana. Navodi da: „Odredbom člana 11. 6 stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je da ukoliko svaki od konstitutivnih naroda ne osvoji minimalan broj od četiri mandata, naknadni kompenzacijski mandat dodjeljuje se kandidatu relevantnog konstitutivnog naroda sa kompenzacijske liste političke stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja na listi ima još kvalificiranih kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda, dok je stavom (3) predviđeno da ukoliko politička stranka ili koalicija na svojoj kompenzacijskoj listi nema dovoljno kvalificiranih kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda da popuni mjesta koja su joj dodijeljena, tada se mandat prenosi na listu stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja ima još takvih kandidata na svojoj kompenzacijskoj listi. Dakle, ukoliko na bilo kojoj kompenzacijskoj listi nema kandidata iz reda relevantnog konstitutivnog naroda, mjesto se prenosi na listu stranke ili koalicije koja je osvojila najveći broj glasova i koja ima još takvih kandidata na drugoj listi, u skladu s članom 9.8 stav (2) ovog Zakona. Nakon objavljenih utvrđenih izbornih rezultata i uvidom u izjave kandidata o pripadnosti konstitutivnom narodu (član 4.19 Izbornog zakona BiH) Centralna izborna komisija BiH je utvrdila da u smislu odredbe člana 11.1 stav (2) Izbornog zakona BiH nedostaju četiri kandidata iz reda konstitutivnog naroda (Hrvat) iz kojih razloga je izvršila preraspodjelu mandata političkim strankama prema broju osvojenih

glasova u skladu sa prethodno citiranom odredbom člana 11.6 stav (2) i stav (3) Izbornog zakona BiH, koje su na svojim kompenzacionim listama imale kvalifikovane kandidate kako se ne bi ni u kojem slučaju povrijedila odredba člana 9.6 Izbornog zakona BiH o broju dodjeljenih kompenzacionih mandata. S tim u vezi, svim političkim strankama su dodjeljeni mandati prema osvojenim glasovima u skladu sa odredbom člana 9.6 Izbornog zakona BiH. Centralna izborna komisija BiH je daljnju popunu nedostajućeg kandidata izvršila sa kompenzacionih lista političkih subjekata koji su imali kvalifikovane kandidate bez umanjenja ili uvećanja osvojenih kompenzacionih mandata utvrđenih u Odluci o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine. U konkretnom slučaju, podnositelj žalbe koji je osvojio 34.898 glasova, jedan je od političkih subjekata koji je osvojio kompenzacijski mandat i da je imao na kompenzacijskoj listi kvalifikovanog kandidata iz reda hrvatskog naroda, u postupku dodjele kompenzacijskih mandata izvršena je preraspodjela kompenzacijskih mandata unutar ove političke stranke u skladu sa članom 11.6 stav (2) i (3) Izbornog zakona BiH. Suprotno navodima podnositelja žalbe, dodjelom mandata sa jedne kompenzacione liste jednog političkog subjekta ne bi bilo moguće dodijeliti sva četiri nedostajuća mandata kvalifikovanim kandidatima, te bi bio narušen princip jednakog i općeg biračkog prava utvrđen u članu 1.3 Izbornog zakona BiH bez jasno i precizno propisanog kriterija, odnosno sa jedne kompenzacione liste vršilo bi se preraspoređivanje dva mandata, dok sa druge kompenzacione liste po jedan mandat. Shodno navedenom, po ocjeni vijeća pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba je neosnovana, pa je istu, primjenom odredaba člana 81. stav 1 Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.“

Slučaj 2.

Takođe, Amina Kavazović, kandidatkinja političkog subjekta Pokret za državu izjavila je žalbu Apelacionom odjeljenju Suda BiH na Odluku Centralne izborne komisije BiH o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine broj: 05-1-07-1-2317-13/22 od 25.10.2022. godine koja navodi da je Centralna izborna komisija BiH za nivo Narodna skupština RS postupajući po odredbama koje se odnosi na kompenzacijske mandate ispravno dodijelila dva kompenzaciona mandata Pokretu za državu po redoslijedu na kompenzacionoj listi i to Saši Grbiću i Amini Kavazović. Nadalje, navodi da je Centralna izborna komisija BiH izmijenila svoju odluku 05-1-7-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine na način da je za izborni nivo Narodna skupština RS za politički subjekt Pokret za državu, kompenzacijski mandat Amine Kavazović (Bošnjakinja) dodijelila kandidatkinji ispod političkog subjekta iz izborne jedinice 4-nivo 304 Andrei Gajić (Hrvatica). Navodi da iz dispozitiva ožalbene odluke proizilazi da je mandat dodijeljen u skladu sa stavom (3) člana 11.6 Izbornog zakona BiH, iako je jasno da se naknadni kompenzacijski mandati dodjeljuju sa kompenzacione liste, a ne sa liste direktne izborne jedinice kako je to navedeno u tački c) stav (2) ožalbene Odluke da se mandat dodjeljuje kandidatu iz izborne jedinice 4-nivo 304. Navodi da se u konkretnom slučaju radi o pogrešnoj primjeni materijalnog prava jer mandat nije dodijeljen u skladu sa stavom (3) člana 11.6 Izbornog zakona BiH.

Centralna izborna komisija BiH je dostavila Sudu BiH odgovor na žalbu u kojem je istakla da žalba nije dopuštena jer je izjavljena od strane neovlaštenog lica.

Apelacioni odjel Suda BiH je 31.10.2022. godine donio Rješenje broj: S1 2 Iž 044259 22 Iž kojim je žalbu Amine Kavazović odbacio kao nedozvoljenu, te u obrazloženju rješenja ističe: „Odredbom čl. 78. Zakona o upravnim sporovima BiH da žalbe iz čl. 76. i 77. tog Zakona može uložiti svaka osoba, politička stranka ili koalicija čije je pravo, utemeljeno Izbornim zakonom i propisima koje donosi Izborna komisija BiH na temelju zakona, povrijeđeno ili koja ima određen pravni interes. Iste odredbe sadržane su i u članu 6.2 i 6.3 Izbornog zakona BiH kojim je propisano da radi zaštite izbornog zakona, svaka osoba, politička stranka ili koalicija koja ima pravni interes ili čije je pravo, ustanovljeno tim zakonom, povrijeđeno može uložiti prigovor (žalbu). Imajući u vidu, da podnositeljica žalbe, kao kandidatkinja koalicije Pokret za državu, nije priložila ovlaštenje za podnošenje žalbe, niti ovlaštenog predstavnika ove koalicije, ovo vijeće je odlučilo kao u izreci u smislu člana 180. stav (3) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH. Stoga je primjenom odredbe člana 191. stav (1) tačka 1. citiranog zakona, žalba odbačena.“

19.2 Dopunska odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni I Hercegovini 2022. godine

Na 73. sjednici održanoj 27.10.2022. godine CIK BiH je donijela Dopunsku odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine, kojom su utvrđeni i objavljeni rezultati za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Na Dopunsku odluku izjavljene su 3 žalbe, od kojih je Sud BiH 2 odbio kao neosnovane, a jednu (1) žalbu odbacio kao nedozvoljenu. *Sve odluke CIK BiH su potvrđene.*

Slučaj 1.

Za primjer ćemo obraditi žalbu Senada Bratića, kandidata političkog subjekta Pokret za državu koji ističe da je *Centralna izborna komisija BiH ožalbenom odlukom nezakonito utvrdila i objavila nepotpune i shodno tome netačne rezultate izbora za izbor predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske na Općim izborima 2022. godine. Dana 10.10.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je donijelo naredbu da se izvrši otvaranje vreća s glasačkim listićima i izvrši ponovno kontrolno brojanje te utvrde i objedine rezultati s redovnih biračkih mjesta. Smatra da se u konkretnom slučaju radi o povredi materijalnog prava, jer je utvrđivanje i objavljivanje rezultata izbora za izbor predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske izvršeno u suprotnosti s odredbama Izbornog zakona BiH...* dalje imenovani smatra da treba da se donese odluka o poništenju izbora na 253 biračka mjesta za izbor predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Imajući u vidu da podnositelj žalbe, kao kandidat koalicije Pokret za državu, nije predložio ovlaštenje za podnošenje žalbe, niti ovlaštenog predstavnika ove koalicije, kako je

propisano članom 6.3. stav (1) Izbornog zakona BiH, žalba je odbačena shodno članu 6.6 stav (4) Izbornog zakona BiH, jer je izjavljena od neovlaštene osobe.

Sud Bosne i Hercegovine je u drugostepenom vijeću u nejavnoj sjednici održanoj dana 31.10.2022. godine donio Rješenje broj S1 3 Iž 044266 22 Iž, kojim se žalba odbacuje kao nedozvoljena. U svom obrazloženju ističe: „*Odredbom čl. 78. Zakona o upravnim sporovima BiH da žalbe iz čl. 76. i 77. tog Zakona može uložiti svaka osoba, politička stranka ili koalicija čije je pravo, utemeljeno Izbornim zakonom i propisima koje donosi Izborna komisija BiH na temelju zakona, povrijeđeno ili koja ima određen pravni interes. Iste odredbe sadržane su i u članu 6.2 i 6.3 Izbornog zakona BiH kojim je propisano da radi zaštite izbornog zakona, svaka osoba, politička stranka ili koalicija koja ima pravni interes ili čije je pravo, ustanovljeno tim zakonom, povrijeđeno može uložiti prigovor (žalbu). Imajući u vidu, da podnositelj žalbe, kao kandidat koalicije Pokret za državu, nije priložio ovlaštenje za podnošenje žalbe, niti ovlaštenog predstavnika ove koalicije, ovo vijeće je odlučilo kao u izreci u smislu člana 180. stav (3) Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH. Stoga je primjenom odredbe člana 191. stav (1) tačka 1. citiranog zakona, žalba odbačena.*“

Slučaj 2.

Žalba Partije demokratskog progresa (PDP), zastupane po predsjedniku Branislavu Borenoviću, Srpske demokratske stranke (SDS), zastupane po predsjedniku Mirku Šaroviću i Liste za pravdu i red –liste Nebojše Vukanovića, zastupane po nositelju liste Nebojši Vukanoviću je izjavljena protiv Dopunske odluke *Centralne izborne komisije* BiH o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini, broj: 05-1-07-1-2317-22/22 od 27.10.2022. godine, s prijedlogom *Centralnoj izbornoj komisiji* BiH, da po „*službenoj dužnosti, u skladu sa članom 2.10 Izbornog zakona BiH donese sljedeću odluku kojom se utvrđuje da je za vrijeme glasanja i brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje su utjecale na rezultate općih izbora za predsjednika Republike Srpske, pa se poništavaju opći izbori za predsjednika Republike Srpske u svim izbornim jedinicama na teritoriju Republike Srpske, te da će Centralna izborna komisija ponoviti opće izbore za predsjednika Republike Srpske u roku od 14 dana, u svim izbornim jedinicama na teritoriju Republike Srpske.*“

Obrazloženje žalitelja navodi da „*predmetna žalba ima za cilj dokazati da su navedeni izbori bili toliko neregularni da su principi slobodnih, fer i demokratskih izbora narušeni u mjeri koja opravdava zaključak da je poništavanje rezultata i ponavljanje izbora za predsjednika Republike Srpske jedino ustavno, zakonito, fer i pravično rješenje ovog spora*“. Dalje se navodi da „*obujam i vrsta neregularnosti*“, „*nalažu Centralnoj izbornoj komisiji BiH primjenu člana 2.10 Izbornog zakona u smislu zaključivanja da neregularnosti ne samo da su mogle, već su itekako utjecale na rezultate izbora, jer izbori i rezultati nisu prihvatljivi s tačke gledišta pravnih standarda*“, te da zbog „*narušavanja kvaliteta izbora*“, žalitelj zahtijeva „primjenu člana 2.10 Izbornog zakona BiH“ itd. Žalitelj smatra upitnim „*kako prihvatiti formalne matematičke rezultate ako su u posjedu dokaza da su izbori bili obilježeni činejnicama fizičkih napada na političke*

neistomišljenike, ako su u neregularnostima svjesno i organizirano sudjelovale hiljade ljudi, ako na desetine vreća glasačkih listića nedostaje, ako su falsificirani na desetine zapisnika, ili ako, primera radi postoje na desetine drugih indicija koje, gledajući zajedno u sistemu jedne slike, bacaju osnovanu sumnju da je izbor u svojoj suštini kontaminiran, neprihvatljiv, pun sumnji i dilema.“

Centralna izborna komisija BiH je dostavila izjašnjenje na pomenutu žalbu u kojem je predložila da Sud žalbu odbije kao neosnovanu jer je pobijana odluka donesena na pravilan i potpun način, u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH, dok je Apelacijski odjel Suda BiH donio Rješenje broj: *SI 3 Iž 044253 22 Iž kojim se žalba podnosioca odbija kao neosnovana.* U obrazloženju je navedeno kako je Centralna izborna komisija BiH, obzirom da su postojale dokumentovane nepravilnosti, po službenoj dužnosti odlučila provesti ponovno kontrolno brojanje radi pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora za nivo 600 (predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske) što je preduslov za utvrđivanje rezultata, a u cilju zaštite integriteta izbornog procesa. Nakon završenog ponovnog kontrolnog brojanja, koje je bilo potrebno izvršiti s obzirom da su postojale dokumentirane nepravilnosti, te pravilno objedinili i utvrdili rezultati, a u cilju donošenja zakonite Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2022. godine, Centralna izborna komisija BiH je na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 9 i člana 5.29 i 5.29a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, a u vezi sa članom 1. stav (2) Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine, na 73. sjednici održanoj dana 27.10.2022. godine, donijela Dopunsku odluku o utvrđivanju i objavi rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-12317-22/22, čiji je sastavni dio detaljan tabelarni prikaz rezultata glasanja za izborni nivo predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske. Nakon objave odluke CIK BiH, podnositelj žalbe je u pravodobrom roku uložio žalbu na utvrđene rezultate za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.

Dalje, u vezi navodi žalitelja o neregularnostima, da su falsificirani na desetine zapisnika i desetinama drugih indicijama koje stvaraju sumnju da je izbor kontaminiran, neprihvatljiv, da se ne radi samo o brojkama već i o općem dojmu izbora itd., po ocjeni Apelacijskog vijeća Suda BiH ničim nije dokazano falsificiranje desetina zapisnika, a indicije nisu i ne mogu biti relevantan dokaz o neregularnosti izbornog procesa. Nadalje, pomenuti opći dojmovi provedenih izbora u suprotnosti su s preliminarnim izvještajem Međunarodne promatračke misije ispred OSCE-a, u kojem je ocijenjeno da su izbori bili dobro organizirani i konkurentni i da izborni pravni okvir općenito pogoduje demokratskim izborima, da je CIK BiH provela izbore učinkovito, transparentno i u zakonskim rokovima i da je dan izbora protekao uglavnom mirno, uz nekoliko incidenata koji su narušavali proces izbora na biračkim mjestima i oko njih i da su posmatrači ove Misije pozitivno ocijenili proces glasanja. Isto tako, Koalicija pod lupom je dostavila informaciju da su za ove opće izbore uočene nepravilnosti na 72 biračka mjesta na teritoriju BiH, od čega 26 na teritoriju Republike Srpske, što je znatno manje u odnosu na prethodno provedene lokalne i opće izbore.

Takođe, u vezi navoda podnosioca žalbe koji se odnose na objavu preliminarnih rezultata izbora „da se prvi zastoj desio u ukupnom objedinjavanju glasačkog materijala i njihovog dostavljanja CIK-u BiH, koji se desio u samoj izbornoj noći, kada je predsjednik CIK-a na

zvaničnoj press konferenciji na kojoj su se saopštavali prvi preliminarni rezultati izbora izjavio da zbog sporosti unošenja podataka u Jedinšteni izborni informacioni sistem od strane općinskih i gradskih izbornih komisija, CIK nije u prilici prezentovati rezultate, ali u izjavi se nije referisao na rezultate za nivo predsjednika i potpredsjednika RS, te da proces objedinjavanja rezultata nije tekao po planiranom redoslijedu, jer su prvi preliminarni rezultati za nivo predsjednika i potpredsjednika RS objavljeni 03.10.2022. godine u 09:00 časova što je jasna indikacija da proces objedinjavanja izbornog rezultata u najkritičnijim trenucima nije tekao po planiranom redoslijedu ističe se:

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je aktom „Vremenski Plan rada izbornih komisija za Opće izbore 2022. godine“ (Izborni dan) broj 06-1-07-1-1868-1/22 od 28.09.2022. godine propisala da izborne komisije:

- preuzimaju od biračkih odbora zelene kopije sa izbornim rezultatima za članove Predsjedništva BiH od 20.15 do 20.45 sati i unose izborne rezultate u aplikaciju do 21.00 sat,*
- preuzimaju od biračkih odbora zelene kopije sa izbornim rezultatima za Parlamentarnu skupštinu BiH od 22.30 do 23. sati i unose izborne rezultate u aplikaciju do 23.00 sata,*
- Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u 24.00 sati objavljuje prve preliminarne nezvanične izborne rezultate za članove Predsjedništva BiH i parlamentarnu skupštinu BiH sa onoliko biračkih mjesta koliko je uneseno u aplikaciju,*
- Birački odbori broje ostale nivoe na biračkim mjestima i predaju zelene kopije sa izbornim rezultatima izabrnoj komisiji koja je obavezna da izborne rezultate za sve nivoe unese u ponedjeljak 03.10.2022. godine do 17 sati.*
- Centralna izborna komisija BiH u skladu sa članom 5.29a Izbornog zakona BiH objavljuje izborne rezultate kako je propisano.*

Obzirom na kompleksnost brojanja glasačkih listića kao i veliki broj glasačkih listića koji je potrebno prebrojati (glasački listići 4 nivoa vlasti) birački odbori nisu mogli završiti svoje aktivnosti i predaju izbornog materijala izbornim komisija do 07.00 sati 03.10.2022. godine.

U vezi navoda koji se odnose na primjedbe unesene u Zapisnike o radu biračkih odbora, prema izvještaju Glavnog centra za brojanje može se zaključiti da su se iste odnose na povrede koje nemaju uticaja na izborni rezultata, jer se iste uglavnom odnose na manjkavosti tehničke prirode i nemaju uticaj na validnost izbornih rezultata.

U daljnjim navodima podnositelja žalbe „da u izvještaju u dijelu koji se tiče birača koji su koristili PDL (pomoć drugog lica), postoji nedostatak koji se sastoji u tome što su tabeli navedeni ukupni brojevi potpisa na biračkom spisku, ali nije naveden broj glasača koji su na tim biračkim mjestima glasali. Iz tog razloga navode da upoređivanjem ukupnog broja glasača izašlih na 77 spornih biračkih mjesta, sa brojem popunjenih potvrda, dolazi se do podatka da je čak 8,5% glasača glasalo uz pomoć drugog lica, što je apsolutno nemoguće“ ovo vijeće ističe da podnositelji žalbe ne navodi nepismene osobe samo navodi slijepi i fizički nesposobni, kako bi se stekao utisak da su vršene manipulacije, a da nije postojala stvarna potreba i opravdanost pomoći drugih lica- nije navedeno da li se u konkretnom slučaju radi o biračkim mjestima koja su u urbanom ili ruralnom dijelu navedenih opština. Centralna izborna komisija BiH je svjesna da u ruralnim dijelovima opština u cijeloj BiH žive pretežno birači starije životne dobi koji samostalno nisu u mogućnosti da obave

svoje glasanje što zbog slabijeg vida, što zbog nepismenosti, tako da činjenica da je veći broj birača glasao sa pomoću drugog lica nije argument kojim se može tvrditi da se radi o manipulaciji. U prethodnim izbornim ciklusima bilo dovoljno da birač izjavi da mu je potrebna pomoć drugog lica koja se nije provjeravala. Centralna izborna komisija BiH je Pravilnikom o provedbi izbora u BiH propisala pravilo evidencije slučajeva pomoći drugog lica sa PDL obrascem. Iz navedenog proizilazi da podnositelj žalbe nema podatke o korištenju pomoći drugog lica u prethodnim izbornim ciklusima, kako bi iste koristio kao argument da se zbog povećanog korištenja ovog instituta na Općim izborima 2022. godine radi o zloupotrebi istog.

Takođe, Sud BiH u obrazloženju rješenja citira odredbu člana 5.19 stav (1) Izbornog zakona BiH, te odredbu člana 2. stav (1) tačka 26) i člana 21. stav (3) i (4) Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ br. 27/22 i 66/22), te ističe: *Iz naprijed navedenog proizilazi da je pomoć drugog lica propisana odredbama Izbornog zakona BiH i Pravilnika o provođenju izbora u BiH, te da navedenim odredbama nije propisano ograničenje broja birača koju mogu koristiti pomoć drugog lica po biračkom mjestu. U izvještaju Glavnog centra za brojanje, koji je prezentovan na sjednici Centralne izborne komisije BiH je istaknuto 5 biračkih mjesta sa izuzetno velikim korištenjem pomoći drugog lica ne ulazeći u opravdanost korištenja pomoći drugog lica.*

Navodi, *neosnovanost navoda podnosioca žalbe „da su se sporne radnje sastojale u sljedećem: fizičkim uklanjanjem posmatrača sa biračkih mjesta upotrebom sile, fizičkim udaljavanjem posmatrača na udaljenost sa koje se ne može aktivno pratiti izborni proces, omogućavanjem glasanja licima koja nisu upisana u birački spisak, omogućavanjem drugim licima da glasaju umjesto lica koja se nalaze u inostranstvu ili koja nisu u mogućnosti da glasaju, pribavljanje potvrda za glasanje uz pomoć trećeg lica i postavljanje osoba bliskih SNSD-u za pružanje pomoći pri glasanju, izmjenom redoslijeda brojanja glasova, paljenje glasačkih listića, činjenje glasačkih listića nevažećim crtanjem, križanjem, dopisivanjem i slično, netačno brojanje podataka i njihovo netačno unošenje u zapisnike o brojanju glasova, nepropisno zatvaranje vreća i njihovo nepravovremeno dostavljanje ili nedostavljanje u Glavni centar za brojanje i mnoge druge, što je detaljno pobrojano na str.7-11 Krivične prijave koja je dostavljena u prilogu žalbe, kao i detaljno dokumentovano na pismenim prigovorima koje su pisali učesnici u izbornom procesu, a koji su sadržani na str. 194-225 i 228-231 Krivične prijave“ proizilazi iz činjenice da je odredbom člana 6.2 stav (1) Izbornog zakona BiH propisano da birač ili politički subjekt čije je pravo ustanovljeno ovom zakonom povrijeđeno može izornoj komisiji uložiti prigovor najkasnije u roku od 48 sata, odnosno u roku od 24 sata u izbornom periodu od učinjene povrede, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Iz citirane zakonske odredbe proizilazi da eventualno ako je i bilo nekih nepravilnosti na određenim biračkim mjestima, podnositelj žalbe ukoliko je imao saznanja o istima, trebao je uložiti prigovor nadležnoj izornoj komisiji osnovne izborne jedinice. Na odluke kojim izborne komisije osnovne izborne komisije odluče po prigovorima, žalba se ulaže Centralnoj izornoj komisiji BiH u skladu sa članom 6.6 stav (2) Izbornog zakona BiH.*

Vezano za navode kojima se ukazuje na izjave predsjednika i članova Centralne izborne komisije BiH i direktora Glavnog centra za brojanje navedenih u žalbi valja istaći da iz istih proizilazi da su izjave davane u različitim periodima sa podacima dostupnim u datom momentu,

koji su se činjenično svakodnevno mijenjali napomenom da su pojedine izjave date u okviru diskusija na javnim sjednicama, a kojima su prethodile mnogo šire rasprave na kolegiju CIK-a, iz čega proizilazi da se navedene izjave u žalbi ne mogu uzeti kao relevantan dokaz u ovoj pravnoj stvari.

Isto tako, irelevantno je za rješavanje ove pravne stvari sudska praksa drugih država koje navode podnosioci žalbe imajući u vidu da nadležnost Centralne izborne komisije BiH je utvrđena odredbama Izbornog zakona BiH i postupa isključivo po odredbama navedenog zakona, što između ostalog uključuju i odredbe o uslovima o poništenju izbora.

U vezi navoda podnosioca žalbe gdje se posebno osvrće na izbornu jedinicu Zvornik i ukazuje da „na biračkim mjestima u toj izbornoj jedinici postoji očigledan i nelogičan nesrazmjer u broju glasova koji su osvojili kandidati Milorad Dodik i Jelena Trivić, na način da je na određenim biračkim mjestima Milorad Dodik osvojio od 70-85% glasova što je po statističkim zakonima gotovo nemoguće, posebno ako se uzme u obzir broj kandidata za nivo vlasti predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske i na biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici Doboj da postoji još očigledniji nesrazmjer u broju glasova koji su osvojili navedeni kandidati, na način da je na pojedinim biračkim mjestima Milorad Dodik osvojio od 85-100%“ valja istaći da činjenica da je jedan kandidat osvojio procentualno veliki broj glasova, nije dokaz, a čak ne može biti ni indicija da je na tim biračkim mjestima bilo manipulacije jer i kandidat Jelena Trivić je imala glasove na tim biračkim mjestima iz čega proizilazi netačnost i nedokazivost ovih navoda (na biračkom mjestu: 083B019 Milorad Dodik je osvojio 194 glasa od ukupno 354 što iznosi 55% a ne navedeno 71%).

Nadalje, u vezi navoda podnosioca žalbe „da se analizom podataka iz predmetnog izvještaja nesumnjivo može zaključiti da sa 28 biračkih mjesta nisu dostavljene providne vreće u kojima se nalaze neiskorišćeni glasački listići, koji nikada nisu dostavljeni u GCB, za koje se osnovano može sumnjati da su naknadno popunjeni u korist organizatora izbornog inženjeringa i stavljeni u vreće zajedno sa iskorištenim glasačkim listićima“ i “da svakog građanina Bosne i Hercegovine treba da brine podatak da je Glavni centar za brojanje, od ukupno 2.239 biračkih mjesta, izvršio kontrolno brojanje za 2.177 biračkih mjesta, dok za preostalih 62 biračka mjesta, nije se ni moglo izvršiti kontrolno brojanje, jer u Glavni centar za brojanje nisu dostavljene kompletne vreće“ valja istaći da neosnovanost navoda podnosioca žalbe proizilazi iz činjenice da je, prema izvještaju Glavnog centra za brojanje, ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića izvršeno za 2.177 BM ili 97,23%, dok za 62 BM nije mogao izvršiti kompletno kontrolno brojanje jer u GCB nisu dostavljene kompletne vreće za BM i one je izvršeno za dio vreća koje su dostavljene.

Iz spisa proizilazi da je Glavni centar za brojanje izvršio 100% kontrolu svih vreća sa važećim i nevažećim glasačkim listićima. Naime, ponovno kontrolno brojanje iskorištenih glasačkih listića izvršeno je i za navedena 62 biračka mjesta, ali na istim nije bilo moguće sačiniti analizu neiskorištenih glasačkih listića, s obzirom da vreće sa neiskorištenim glasačkim materijalom nisu pronađene.

Dakle, glasački listići za kandidate su prebrojani i na osnovu istih su utvrđeni tačni rezultati izbora za ova biračka mjesta iz čega proizilazi i neosnovanost navoda podnosioca žalbe.

Nadalje, navod da su neiskorišteni glasački listići iz vreća sa 28 biračkih mjesta koje nisu dostavljene u Glavni centar za brojanje, iskorišteni na način da su naknadno popunjeni u korist organizatora inženjeringa je paušalan i ničim dokazan.

Na osnovu izjava predsjednika izbornih komisija, prilikom preuzimanja izbornog materijala od izbornih komisija, te vreće se nalaze upakovane u nekoj od drugih vreća sa tog biračkog mjesta.

Obzirom na količinu vreća koje je Skladište CIK BiH preuzelo od izbornih komisija (44.800 vreća) i kratkoću vremena za koje je bilo potrebno provesti kontrolno brojanje u Glavnom centru za brojanje kako bi se izborni rezultati utvrdili u roku Centralna izborna komisija BiH nije odmah naredila da se nedostajuće vreće pronađu. Sama činjenica da izborni materijal na ovim biračkim mjestima nije prepakovan u skladu sa pozitivnim propisima ne znači da nedostajuće vreće sa neiskorištenim glasačkim listićima su korištene za manipulaciju kako podnosilac žalbe želi da prikaže.

U vezi žalbenih navoda kojim podnositelj žalbe „podsjećaju i na činjenicu da je Glavni centar za brojanje, prema riječima članova CIK-a (18:32 min. snimka 73. hitne sjednice CIK) predložio da se izbori ponište na 253 biračkih mjesta, ali da takav prijedlog nije usvojen, uz opravdanje „da se mora podići izborni prag“ valja istaći da je Centralna izborna komisija BiH prilikom razmatranja izvještaja Glavne kontrole utvrdila da redosljed kandidata koji je bio na preliminarnim rezultatima i na kontrolnom brojanju se nije promjenio. U odnosu na preliminarne rezultate svi kandidati su imali neznatan broj nedostajućih glasova nakon kontrolnog brojanja i za taj broj glasova od svakog od kandidata, koji i da se pridruže kandidatima ne utiče na poredak, a realno glasački listići svih kandidata se mogu nalaziti u nedostajućim glasačkim listićima sa 253 biračka mjesta iz kojih razloga je Centralna izborna komisija BiH ocijenila da su se stekli uslovi za utvrđivanje izbornih rezultata.

U vezi navoda podnosioca žalbe koji se odnose na poništenje izbora odnosno na primjenu člana 2.10 Izbornog zakona BiH, Apelacijsko vijeće Suda BiH je istaknulo da je navedenom odredbom propisano da će Centralna izborna komisija BiH poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu, ako ustanovi da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na rezultate izbora. Centralna izborna komisija BiH nije utvrdila nepravilnosti koje mogu utjecati na rezultate izbora iz kojih razloga predmetnu žalbu nije ni mogla tretirati kao inicijativu za primjenu članka 2.10 Izbornog zakona BiH. Naime, nakon završenog ponovnog kontrolnog brojanja, Centralna izborna komisija BiH nije utvrdila nepravilnosti koje mogu utjecati na rezultate izbora, dok druge utvrđene nepravilnosti mogu biti predmetom prekršajnih postupaka koje Centralna izborna komisija BiH može voditi protiv izborne administracije, odnosno mogu biti predmet eventualnih kaznenih prijava prema nadležnim tužilaštvima. S obzirom na navedeno, po ocjeni Apelacijskog vijeća Suda BiH, pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa se istu primjenom odredbi člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovne, valjalo odbiti.

Slučaj 3.

Ivan Begić, nezavisni kandidat za Potpredsjednika Republike Srpske je dana 29.10.2022. godine uložio žalbu na Dopunsku odluku Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Opštih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-12317-22/22 od 27.10.2022. godine. U žalbi navodi da iz pobijane odluke nije moguće utvrditi razloge za donošenje ovakve odluke, kojom CIK BiH utvrđuje i objavljuje rezultate izbora za nivo vlasti predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, naročito imajući u vidu izvještaj Glavnog centra za brojanje, kao i raspravu na sjednici koja je prethodila donošenju pobijane odluke iz koje je nesporno da su svi članovi i predsjednik CIK BiH utvrdili da postoje utvrđene nepravilnosti na 260 biračkih mjesta u RS, te da je uprkos utvrđenim nepravilnostima donijeta pobijana odluka. Navodi da nije sporno da utvrđene nepravilnosti ne mogu uticati na dodjelu mandata za predsjednika Republike Srpske gdje razlika između kandidata oko 30.000 glasova, međutim utvrđene nepravilnosti itekako mogu uticati na dodjelu mandata između kandidata HDZ i podnosioca žalbe oko 100 glasova. Navodi da članica CIK BiH Vanja Bjelica Prutina upravo iz navedenog razloga nije glasala za ožalbenu odluku. Navodi da kako je nesporno da utvrđene nepravilnosti na oko 260 biračkih mjesta u RS mogu uticati na dodjelu mandata potpredsjednika RS iz reda hrvatskog naroda, CIK BiH je trebala poništiti izbore na biračkim mjestima za koje je Glavni centar za brojanje utvrdio nepravilnosti i u skladu sa Izbornim zakonom BiH odrediti da se isti ponove u roku od 15 dana ili naložiti ponovno brojanje sa ciljem potpunog i pravilnog utvrđenja broja glasova na navedenim biračkim mjestima, pogotovo u pogledu za potpredsjednika RS iz reda hrvatskog naroda.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da Sud BiH predmetnu žalbu odbije kao neosnovanu.

Apelacioni odjel Suda BiH je 31.10.2022. godine donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044262 22 Iž u kojem navodi sljedeće: „*Nakon što su se stekli uslovi, odnosno nakon što je Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine po službenoj dužnosti okončala postupak ponovnog kontrolnog brojanja glasačkih listića sa svih 2239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj uključujući i biračka mjesta u Brčko Distriktu BiH, sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, donesena je Dopunska odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Opštih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-2317-22/22 od 27.10.2022. godine. Prema utvrđenim rezultatima koji su sastavni dio ožalbene odluke, za potpredsjednika Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda izabran je Davor Pranjić, kandidat političkog subjekta HDZ BiH, HSP BiH, HKDU, HSP AS, HSP HB, HRAST, HDU sa osvojenih 1.966 glasova. Nesporno je da je Glavni centar za brojanje utvrdio nepravilnosti na 253 biračka mjesta. Imajući u vidu da su izborni rezultati za potpredsjednike Republike Srpske utvrđeni upravo na osnovu ponovnog kontrolnog brojanja u Glavnom centru za brojanje, gdje su prebrojani svi važeći i nevažeći glasački listići sa svih 2239 biračkih mjesta u Republici Srpskoj uključujući i biračka mjesta u Brčko Distriktu BiH, sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske, te glasova birača koji su glasali u odsustvu, birača koji su glasali putem mobilnog tima, birača koji su glasali putem pošte, glasova birača koji su glasali*

nepotvrđenim glasačkim listićima i glasovi birača koji su glasali u DKP-ima, Apelaciono vijeće Suda BiH zaključuje da je CIK BiH već poduzela radnje u cilju otklanja nepravilnosti. Naime, Centralna izborna komisija BiH je prilikom razmatranja izvještaja Glavne kontrole utvrdila da redosljed kandidata koji je bio na preliminarnim rezultatima i na kontrolnom brojanju se nije promjenio. U odnosu na preliminarne rezultate svi kandidati su imali tek neznatan broj nedostajućih glasova nakon kontrolnog brojanja i za taj broj glasova od svakog od kandidata, koji i da se pridruže kandidatima ne utiče na poredak, a realno glasački listići svih kandidata se mogu nalaziti u nedostajućim glasačkim listićima sa 253 biračka mjesta, a ne 260 kako to žalitelj ističe. Imajući u vidu naprijed navedeno, i da se ne radi o takvim nepravilnostima koji bi eventualno mogli dovesti do poništenja izbora, neosnovani su navodi podnositelja žalbe kojima se ukazuje da je Centralna izborna komisija BiH bila dužna postupati u skladu sa odredbama člana 2.10 Izbornog zakona BiH. S obzirom na navedeno, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa se istu primjenom odredbi člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovne, valjalo odbiti.“

GLAVA X

20. Zahtjevi za poništenje i ponavljanje izbora

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila ukupno 5 predmeta. Od toga je donijela 5 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao nedopušteni.¹⁶ U konkretnom slučaju, 5 zahtjeva za poništenje i ponavljanje izbora dostavljeni su od političkih subjekta i to: SDS- Srpska demokratska stranka, PDP-Partija demokratskog progresa, dva zahtjeva BOSS-Bosanska stranka- Mirnes Ajanović i zahtjev podnesen od strane lica A.J.

GLAVA XI

21. Postupci potvrđivanja rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine

U skladu a članom 5.32. Izbornog zakona BiH Centralna izborna komisija BiH je na 80. sjednici održanoj 02.11.2022. godine donijela Odluku broj 05-1-07-1-2355-1/22 od 02.11.2022. godine o potvrđivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine za sve nivoe vlasti.¹⁷

¹⁶ Na Zaključke Centralne izborne komisije BiH nije bilo žalbi.

¹⁷ Na Odluku broj 05-1-07-1-2355-1/22 od 02.11.2022. godine o potvrđivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine za sve nivoe vlasti nije bilo žalbi.

GLAVA XII

22. Postupci u vezi kršenja Zakona o finansiranju političkih stranaka

Na odluke CIK BiH u vezi kršenja Zakona o finansiranju političkih stranaka ukupno je izjavljeno 16 žalbi Sudu BiH od čega je 15 žalbi Sud BiH odbio kao neosnovane i jednu žalbu djelimično uvažio. Sve odluke CIK BiH su potvrđene.

Slučaj 1.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 28. sjednici održanoj 16.06.2022. godine donijela Odluku broj: 05-1-07-6-1215/21 o izricanju novčane sankcije političkoj stranci Hrvatski savez HKDU-Hrast-HS H-H u iznosu od 4.500,00 KM jer je prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Navedena politička stranka je sredstva u iznosu od 39.498,44 KM utrošila mimo utvrđenog Programa utroška finansijskih sredstava za 2019. godinu, te nije vodila poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, nije uspostavila tačnu evidenciju o svojim obavezama, nije postupala po propisima i principima blagajničkog poslovanja, niti je popunila Godišnji finansijski izvještaj u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Na naprijed navedenu Odluku, politička stranka Hrvatski savez HKDU-Hrast-HS H-H je dana 15.07.2022. godine podnijela žalbu. U žalbi navodi da sve što je navedeno u odluci CIK BiH glede nepravilnosti u finansijskom poslovanju ove političke stranke prihvataju kao činjenice koje su se desile u okolnostima stihijskog djelovanja. Navode, da zbog slabog finansijskog stanja ne mogu platiti djelatnu osobu koja bi bila zaposlena da vodi računa o knjigovodstvenim potrebama. U pogledu kazne, moli da se visina razmotri zbog toga što se radi o stranci sa jako malim primanjima.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da Sud BiH predmetnu žalbu odbije kao neosnovanu jer je ožalbena odluka donesena na pravilan i poput način u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

Apelacioni odjel Suda je dana 27.07.2022. godine donio Rješenje broj: S1 3 Iž 043286 22 Iž kojim je žalbu političke stranke Hrvatski savez HKDU-Hrast-HS H-H odbio kao neosnovanu. U obrazloženju navodi: “Žalba je neosnovana. Obzirom da ovo vijeće preispituje pravilnosti pobijene odluke u okviru i u granicama žalbenih navoda te na činjenicu da se žalbom ne osporava činjenično stanje u pogledu utvrđenih nepravilnosti u finansijskom poslovanju to nije ni preispitivalo postojanje utvrđenih nepravilnosti u finansijskom poslovanju žalitelja. U odnosu na samu visinu izrečene kazne valja istaći da je ista odmjerena na način kako je to i propisano Zakonom, jer iz obrazloženja pobijane odluke proizilazi da je Centralna izborna komisija BiH prilikom odlučivanja o visini novčane kazne cijenila i olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, kao i ekonomsko stanje stranke, a što je i bila dužna učiniti kako bi se pravilno utvrdila i izrekla pravična novčana kazna koja bi bila adekvatna učinjenom prekršaju i kojom bi se postigla svrha kažnjavanja.

Iz izloženih razloga, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredbi člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti. “

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 28. sjednici održanoj 16.06.2022. godine donijela Odluku broj: 05-1-07-6-1221/21 o izricanju novčane sankcije političkoj stranci Ujedinjena Srpska-US u iznosu od 10.500,00 KM jer je prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Navedena politička stranka je sredstva u iznosu od 189.862,754 KM utrošila bez donesenog programa utroška sredstava za 2019. godinu, nije vodila poslovne knjige na način koji je utvrđen zakonom i drugim propisima u skladu sa zakonom, nije uspostavila potpune i pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama i nije popunila obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Politička stranka Ujedinjena Srpska je dana 08.07.2022. godine podnijela žalbu, Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine, na odluku Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-6-1221/21 od 16.06.2022. godine. U žalbi navodi da je ožalbenu odluku pobija u cjelosti. Navodi da se u potpunosti zanemaruju navodi dostavljeni u Izjašnjenju od 08.02.2022. godine kojim se ističe da Plan utroška sredstava za 2019. godinu donesen shodno propisima, kao i da je dostavljen uz Godišnji finansijski izvještaj za 2018. godinu. Takođe navodi da je utvrđeno da stranka nije vodila poslovne knjige shodno propisima u smislu finansiranja političkih stranaka kao i forme izvještavanja o finansijskom poslovanju, odnosno da je stranka u prethodnom periodu imala poteškoće u poslovanju uzrokovane pandemijom Covid 19, kao i da je stranka bila prisiljena da angažuje novi knjigovodstveni biro, što je nenamjerno dovelo do određenih propusta. Isto tako navodi da s obzirom da je u ožalbenoj odluci navedeno da je stranka već dva puta kažnjavana pravosnažnim odlukama, nije navedeno na koju od dvije kazne se to odnosi, koja je od njih srodna prethodnoj kazni, pa da njenu visinu može uticati.

Centralna izborna komisija BiH je u izjašnjenju na žalbu predložila da Sud BiH istu odbije kao neosnovanu, jer je ožalbena odluka donesena na pravilan način, u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

Apelacioni odjel Suda BiH je *Rješenjem broj: S1 3 Iž 043240 22 Iž od 18.07.2022. godine žalbu Ujedinjene Srpske djelimično uvažio, Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-6-1221/21 od 16.06.2022. godine preinačio u stavu (1) tačka 1) izreke i tako da se: političkoj partiji Ujedinjena Srpska za povredu iz tačke a) izriče novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM, time se jedinstvena novčana kazna izriče u iznosu od 7.500,00 KM. U ostalom dijelu, ožalbena rješenje ostaje neizmjenjeno. Nadalje, u obrazloženju navodi sljedeće: „Žalba je djelimično osnovana. Prema stanju u spisu predmeta, Centralna izborna komisija BiH je razmatrajući Preliminarni izvještaj službe za reviziju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu političke stranke Ujedinje Srpska broj 03-07-6-336/20 iz juna 2021. godine, utvrdila da je politička stranka prekršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.*

Izveštaj je dostavljen političkoj stranci na izjašnjenje, pa je po prijemu izjašnjenja, Služba za reviziju, sačinila Konačni izvještaj o pregledu finansijskog izvještaja za 2019. godinu političke stranke Ujedinjena Srpska.

Navedeno je bilo osnov da CIK BiH, po službenoj dužnosti, Zaključkom broj: 05-1-07-6-1221/21 od 30.12.2021. godine, pokrene postupak utvrđivanja odgovornosti žalitelja, zbog osnovane sumnje da je ova politička stranka u 2019. godini kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

U postupku utvrđivanja odgovornosti, Centralna izborna komisija BiH je nakon uvida u Konačni izvještaj utvrdila da je politička stranka sredstva u iznosu od 189.862,754 KM utrošila bez donesenog programa utroška sredstava za 2019. godinu, nije vodila poslovne knjige na način koji je utvrđen zakonom i drugim propisima u skladu sa zakonom, nije uspostavila potpune i pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama i nije popunila obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Zakon o finansiranju političkih stranaka u članu 4. stav (1) propisuje obavezu političkih stranaka da koriste finansijska sredstva isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom. Navedeni zakon u članu 11. stav (1), članu 12. stav (1) i (4) propisuje dužnost političkih partija u vođenju poslovnih knjiga i podnose finansijske izvještaje, da vodi evidenciju o prihodima i rashodima u formi koju odobri CIK BiH. Ukoliko se utvrdi da politička partija nije postupila po naprijed navedenim odredbama, CIK BiH je ovlaštena odredbom člana 15. stav (2) navedenog zakona, da izreke propisanu novčanu kaznu.

Iz stanja spisa proizilazi da politička partija Ujedinjena Srpska uz Godišnji izvještaj za 2019. godinu nije dostavila Program utroška sredstava slijedom čega iznos od 189.862,75 KM nije utrošen prema donesenom planu. Naknadno dostavljeni Plan utroška sredstava od 14.05.2021. godine CIK opravdano nije prihvatila jer je dostavljen u prilogu izjašnjenja na zaključke Službe za reviziju, ali bez broja protokola ili datuma donošenja koji bi potvrdio da je takav akt blagovremeno donesen, ali da zbog propusta u dostavljanju nije priložen uz finansijski izvještaj. Kako je izostala bilo koja činjenica koja Plan utroška sredstava može dovesti u vezu sa fiskalnom godinom koja je bila predmet revizije, žalba političke partije neosnovano ukazuje da nije počinila povredu definisanu pod tačkom a) jer validnim planom nije opravdala utrošena finansijska sredstva.

U pogledu tačke b) koja se odnosi na povredu u vezi načina vođenja poslovnih knjiga žalba političke partije ove propuste opravdava problemima u poslovanju vezanih za pandemiju korona virusa i promjenom knjigovodstvenog biroa. Određene propuste u vođenju poslovnih knjiga politička partija je otklonila dostavljanjem korigovanih obrazaca koje je CIK BiH i prihvatila. Međutim, i pored ove korekcije ostale su nepravilnosti u vođenju knjiga koje nisu otklonjene i koje žalbeni navodi ne opravdavaju. Politička partija je u obavezi ispunjavati sve svoje zakonom utvrđene obaveze i obezbjediti da službe koje angažuju ove obaveze izvrše u propisanom roku ili kada se za to steknu uslovi, ali svakako prije isteka vremena u kome se mora dostaviti izvještaj CIK BiH.

Međutim, žalba osnovano osporava odluku o visini novčane kazne izrečene za povredu iz tačke a) jer je prekršena odredba člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih

stranaka. Za prekršaj navedene odredbe u članu 19. stav (1) tačka a) Zakon je propisao novčanu kaznu od 500,00 do 10.000,00 KM, u kojem rasponu je žalioocu izrečena kazna.

Prema zaključku Apelacionog vijeća određivanje visine kazne cijeni se prema visini sredstava koja su utrošena bez plana, prema činjenici da li je politička stranka ranije kažnjavana i koliko puta, te prema ukupnom prihodu koji je ostvaren u kalendarskoj godini za koju je podnesen finansijski izvještaj. Iz obrazloženja ožalbenog rješenja proizilazi da su cijenjani svi navedeni predmeti kod određivanja visine novčane kazne, ali je po zaključku Apelaciono vijeća izrečena kazna u neadekvatnoj visini, prije svega u odnosu na visinu kazne izrečene za istu povredu drugom političkom subjektu.

Naime, rješenjem Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-6-1185/21 od 16.06.2022. godine, a koje je bilo predmet odlučivanja o žalbi pred ovim sudom u presudi broj SI 3 IŽ 043189 21 IŽ od 12.07.2022. godine, političkoj partiji Srpska demokratska stranka, izrečena jr novčana kazna u iznosu od 6.000,00 KM jer je finansijska sredstva u iznosu od 186.490,29 KM utrošila mimo finansijskog plana odnosno Programa utroška sredstava za 2019. godinu. Iz obrazloženja rješenja proizilazi da je kod odluka o visini kazne cijenjen broj izrečenih novčanih kazni i godišnji ostvareni prihod.

Proizilazi da je u 2019. godini žalilac utrošio bez programa utroška iznos od 189.862,75 KM za razliku od SDS-a koji je utrošio neznatno manje 186.490,29 KM i da se radi o približno istom iznosu. Ali ono što povrede ova dva politička subjekta čini znatno drugačijom situacijom je činjenica da je žalilac prije predmetne odluke kažnjavan 2 puta, a politički subject SDS kažnjavan 12 puta, te okolnost da je žalilac ostvario neuporedivo manji godišnji prihod od 315.686, 00 KM za razliku od SDS-a koji je ostvario prihod od 1.367.533,90 KM.

Okolnost da je Centralna izborna komisija BiH primjenom istih kriterija, jednom političkom subjektu izrekla novčanu kaznu od 8.000,00 KM i ako je kažnjavan šest puta manje i ostvario je pet puta manji prihod od političkog subjekta kome je izrečena novčana kazna u iznosu od 6.000,00 KM ukazuje na nepravilnosti prilikom odlučivanja. Nedovoljna ocjena relevantnih okolnosti od kojih zavisi izricanje novčane kazne u zakonom propisanom rasponu, imala je za posljedicu da se tužitelju izrekne novčana kazna u neadekvatnoj visini i protivna dotadašnjoj kaznenoj politici Centralne izborne komisije BiH, a koja je u sudskom preispitivanju ocjenjena kao pravilna, budući da je odbijena žalba političkog subjekta Srpska demokratska stranka.

Iz navedenog razloga, a cijeneći ukazane parametere prilikom odmjeravanja visine novčane kazne, Apelaciono vijeće je zaključilo da iznos od 5.000,00 KM predstavlja novčanu kaznu koja odgovara težini počinjene povrede i kojom će se postići svrha kažnjavanja. Prilikom odlučivanja o visini kazne tužena je pravilno cijenila visinu prihoda ostvarenog u godini za koju je trebao biti dostavljen Plan utroška sredstava, jer se samo na taj način mogu utvrditi posljedice i domašaj povrede kada se uporede suma koja je utrošena bez plana i ukupni prihod u navedenoj godini.

U preostalo dijelu ožalbeno rješenje je ostalo neizmjenjeno budući da je tužitelju za povredu pod tačkom b) izrečena identična novčana kazna od 2.500,00 KM, kao i političkom subjektu Srpskoj demokratskoj stranci, pa je nakon djelimičnog usvajanja žalbe, kao jedinstvena kazna, utvrđen iznos od 7.500,00 KM.

S obzirom na navedeno, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH djelimično nije pravilna ni zakonita, a žalba je djelimično osnovana pa je istu,

primjenom odredbe člana 81. stav (1) u vezi sa odredbom člana 54. stav (2) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo uvažiti i djelmično preinačiti ožalbena rješenja Centralne izborne komisije BiH.

GLAVA XIII

23. POSREDNI IZBORI

Na Odluke CIK BiH koje se odnose na posredne izbore izjavljeno je 21 žalbu Sudu BiH od čega je 16 žalbi odbijeno kao neosnovane; u jednom slučaju je utvrđen odustanak od žalbe i 4 žalbe je Sud BiH uvažio.

Prvobitno su uložene 3 žalbe na Odluku o dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske koje je Apelacioni odjel suda BiH Rješenjem uvažio, poništio Odluke CIK BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz RS i predmete vratio CIK BiH na ponovno odlučivanje. Na Odluke CIK BiH u postupku ponovnog odlučivanja uložene su 2 žalbe, koje je Sud BiH ponovo uvažio, poništio Odluke CIK BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda PSBIH iz RS (stav 1 dispozitiva) i predmete vratio CIK BiH na ponovno odlučivanje, te naložio CIK BiH da u ponovnom postupku donese novu odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz RS u skladu sa Izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine RS od 01.12.2022. godine.

Uložena je 1 (jedna) žalba na Odluku o ovjeri kandidatske liste za izbor delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Skupštine SBK iz reda bošnjačkog naroda koja je Rješenjem Suda BiH odbijena kao neosnovana, te 1 (jedna) žalba na Odluku o dodjeli mandata u Gradsko vijeće Grada Sarajevo koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu.

Uloženo je 9 žalbi na odluke o dodjeli mandata u Domu naroda u Parlamentu Federacije BiH, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane.

Dana 06.01.2023. godine uložena je jedna (1) žalba političkog subjekta Partija demokratskog progresa na Odluku Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023. godine, koju je Sud BiH Rješenjem odbio kao neosnovanu.

Takođe, uložene su 2 (dvije) žalbe na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine kojom se odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih, a koje je Sud BiH odbio kao neosnovane.

Osim toga, uložene su 4 (četiri) Apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine na rješenja Suda Bosne i Hercegovine, Apelacioni odjel.

Centralna izborna komisija BiH je 14.03.2023. godine donijela odluku broj: 06-1-07-1-100/23, kojom je Stojanović Igoru utvrđen prestanak mandata delegata iz reda srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, a na temelju zahtjeva podnositelja. Nedostajući mandat Centralna izborna komisija BiH je dodijelila kandidatu političke stranke SDA-Stranka demokratske akcije Lukić Saši, čime su kumulativno ispunjena sva tri kriterija propisana odredbom člana 2. Kriterija i postupka popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Na ovu odluku je politička stranka Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik dana 24.03.2023. godine uložila žalbu, koju je Sud BiH Rješenjem odbio kao neosnovanu.

Isto tako, Centralna izborna komisija BiH je 05.04.2023. godine donijela odluku broj: 06-1-07-1-141/23 kojom je Magoda Kenanu utvrđen prestanak mandata delegata iz reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta F BiH sa liste predlagača SDP-Socijaldemokratska partija BiH, na osnovu zahtjeva podnosioca, a upražnjeni mandat dodjeljen je Peštak Enesu, sljedećem neizabranom kandidatu političkog subjekta Stranka za Bosnu i Hercegovinu za Skupštinu Kantona Sarajevo, za Opšte izbore 2022. godine, iz reda Ostalih.

Na ovu odluku je dana 06.04.2023. godine Ademir Spahić uložio žalbu koja je Rješenjem Suda BiH odbijena kao neosnovana.

Dodjela mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Slučaj 1.

Politički subjekt Narod i pravda je putem Centralne izborne komisije BiH podnio žalbu Apelacionom odjelu Suda BiH na Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 05-01-07-3-4805/22 od 30.11.2022 godine kojom se ovjerava kandidatska lista predlagača Orlović Amira za izbor delegata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Skupštine Srednjobosanskog kantona iz reda bošnjačkog naroda i to A.O., I. Č. i S. M.

Žalitelj navodi da S.M. nije mogao biti predložen na navedenu kandidatsku listu, niti je istu mogao potpisati, jer je aktuelni član Vlade Kantona kao ministar Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede. Isto tako navodi da su u Skupštini Srednjobosanskog kantona mandat

prihvatili i aktuelni ministar Vlade Kantona i aktuelni ministar u Ministarstvu prostornog uređenja, obnove i povratka, iako to nisu mogli učiniti zbog navedene ustavne odredbe i načela nespojivosti funkcija, te s tim u vezi ne mogu biti učesnici u procesu izbora delegata.

Centralna izborna komisija BiH je u izjašnjenju na žalbu predložila Sudu BiH da žalbu političkog subjekta Narod i pravda odbaci jer je izjavljena od neovlaštenog lica. U suprotnom, ukoliko Sud BiH ne odbaci žalbu kako je to CIK BiH predložila, predlaže da istu odbije kao neosnovanu, jer žalitelj nije imao kandidata na listi koju ovjerava i jer nije bilo zakonskog osnova da se odbije ovjeravanje kandidature S.M.

Apelaciono odjeljenje Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044547 22 Iž od 08.12.2022. godine žalbu političkog subjekta Narod i pravda odbio kao neosnovanu. U obrazloženju navodi sljedeće: *„Naime, Centralna izborna komisija BiH je potvrdila listu tri kandidata iz reda bošnjačkog naroda za izbor delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, među kojima je i S.M., te donijela odluku nakon što je utvrđeno da li lista sačinjena u skladu sa članom 10.11 Izbornog zakona BiH i članom 23. do 25. i 30. Uputstva o postupku provođenja posrednih izbora za tijela vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH. Okolnost na koju žalba ukazuje da je kandidat S.M. prihvatio mandat, ne utječe na zakonitost ožalbene odluke kojom je ovjerena kandidatura imenovanog za izbor u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Ovo iz razloga jer odredba člana 1.8 stav (4) Izbornog zakona BiH propisuje izuzetak od nespojivosti istovremenog vršenja više od jedne funkcije u izvršnim organima vlasti, dozvaljajući je u periodu dok se konstituišu izvršni organi vlasti izabrani na redovnim izborima u istom izbornom procesu. Upravo propisani izuzetak ostvario se u konkretnom slučaju, pa nije bilo zakonskih smetnji da se ožalbenom odlukom ovjeri kandidatura S.M. Dalje, imajući u vidu da je politički subjekt Narod i pravda kandidatima sa svoje liste sudjelovao u formiranju Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, žalba je prihvaćena kao dozvoljena posmatrajući u širem smislu njen pravni interes da se uspostavi ovo tijelo na zakonit način. Međutim, po ocjeni ovog vijeća pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa se istu primjenom odredbi člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovne, valjalo odbiti.“*

Slučaj 2.

Centralna izborna komisija BiH je na 99. sjednici održanoj dana 20.12.2022. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-1-4937/22, kojom je dodijelila mandat delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih Belmi Kapo, kandidatkinji s liste političkog subjekta SDP-Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine za Skupštinu Kantona Sarajevo za Opće izbore 2022. godine.

Na navedenu Odlu, politička stranka Laburistička stranka Bosne i Hercegovine je dana 22.12.2022.godine uložila žalbu. U žalbi navodi da se pobijanom Odlukom mandat delegata u Domu naroda Parlamenta F BiH iz reda Ostalih dodjeljuje kandidatkinji političkog subjekta SDP-Socijaldemokratska partija BiH za Skupštinu Kantona Sarajevo za Opće izbore 2022. godine,

zanemarujući činjenicu da su predstavnici Ostalih iz Kantona Sarajevo zastupljeni u Domu naroda Parlamenta FBiH, dok Unsko-sanski kanton nije zastupljen pripadajućem brojem delegata iz reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta FBiH, dok su drugi kantoni prezastupljeni s obzirom na popis stanovništva iz 2013. godine. Navodi, da je Centralna izborna komisija BiH morala uzeti u obzir navedenu činjenicu posebno jer je Laburistička stranka BiH kao kvalifikovan politički subjekt sa osvojenim mandatom u Skupštini Unsko-sanskog kantona na svojoj listi imala kandidata iz reda Ostalih. Navodi da se kandidatkinja Laburističke stranke BiH iz reda Ostalih Edina Abdić Pleho nalazila na ovjerenoj listi ovog političkog subjekta te je na osnovu navedenog, CIK BiH u postupku popunjavanja reda nedostajućeg kandidata iz reda Ostalih navedeno morala uzeti u obzir. Navodi da je mandat trebao biti dodjeljen delegatu iz Unsko-sanskog kantona, a dodjeljen je delegatu iz Kantona Sarajevo za koji je kvota popunjena, odnosno osigurana zastupljenost delegata iz reda Ostalih. Posebno ističe povredu člana 38. Uputstva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u BiH, te Kriterija i postupka popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

U izjašnjenju na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da Apelaciono vijeće predmetnu žalbu odbije kao neosnovanu.

Apelacioni odjel Suda BiH je Rješenjem broj: S1 3 Iž 044712 22 Iž od 28.12.2022. godine žalbu političke stranke Laburistička stranka BiH odbio kao neosnovanu. *U obrazloženju ističe: “Žalba nije osnovana. Prema shvatanju Apelacionog vijeća, pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH je zasnovana na pravilnoj primjeni materijalnog prava, a razloge za donošenje iste u cjelosti prihvata i ovo vijeće. Iz stanja spisa proizilazi da je CIK BiH nakon ponovne raspodjele mandata iz svih kantona u skladu sa članom 10.16 stav (2) Izbornog zakona BiH u Domu naroda Parlamenta FBiH nije dodijelila 11 mandata, odnosno dodijela je mandate za 8 delegata iz reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta FBiH, te utvrdila da iz reda Ostalih nedostaju 3 delegata. Nadalje, u obrazloženju rješenja se citira odredba člana 10.16 stav (3) Izbornog zakona BiH, te navodi da je Centralna izborna komisija BiH dana 04.11.2022. godine donijela Kriterije i postupak popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.*

Nemaju osnova žalbeni navodi da je prije donošenja pobijane odluke o dodjeli mandata delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih dodjeljen kandidatu političkog subjekta SDP za Skupštinu Kantona Sarajevo za Opće izbore 2022. godine zanemarena činjenica da su predstavnici Ostalih iz Kantona Sarajevo već zastupljeni u Domu naroda Parlamenta FBiH, odnosno da je zanemarena činjenica da Unsko-sanski kanton nije zastupljen sa pripadajućem brojem delegata iz reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta FBiH. Ovo iz razloga što je odredbom člana 3. Kriterija i postupka popune nedostajućih mandata propisano da nepopunjena delegatska mjesta pripadaju kantonima koji imaju najviše stanovnika iz reda Ostalih u apsolutnom broju stanovnika kantona i procentualnom broju stanovnika u odnosu na ukupan broj stanovnika iz reda Ostalih, a to su Kanton Sarajevo (28.075 ili 35,16%), Tuzlanski kanton (17.815 ili 22,31%) i Zeničko-dobojski kanton (12.808 ili 16,04%), te da se popuna delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine vrši sa kandidatske

liste političkog subjekta koji je osvojio najmanje jedan mandat u Skupštini kantona, kandidatom iz reda Ostalih koji ima najveći broj osvojenih ličnih glasova na Općim izborima 2022. godine.

Iz navedenog proizilazi da je CIK BiH cijenila sve uslove propisane Kriterijima, te da je nakon uvida u Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora 2022. godine izvršila uvid u broj osvojenih glasova za Skupštinu Kantona Sarajevo između ostalih političkih subjekata koji su osvojili mandat u Skupštini tog kantona, pa je utvrdila da Belma Kapo, kandidat iz reda Ostalih sa liste političkog subjekta SDP BiH ima najveći broj ličnih glasova-2 .571, te je imenovanj i dodjelila mandat delegata u Domu naroda Parlamenta FBiH za Skupštinu Kantona Sarajevo.

Prema shvatanju Apelacionog vijeća, da je mandat trebao biti dodjeljen delegatu iz Unsko-sanskog kantona kako bi se osigurala zastupljenost delegata iz reda Ostalih je paušalan. Naime, prema posljednjem popisu stanovništva u BiH u Unsko-sanskom kantonu je manji broj stanovnika koji su se izjasnili kao pripadnici Ostalih, nego u Kantonu Sarajevo. To je i bio razlog koji je opredijelio CIK BiH da dodijeli mandat kandidatu Belmi Kapo, pri tome vodeći računa da pored uslova-broj stanovnika Kantona Sarajevo koji su se na posljednjem popisu 2013. godine izjasnili kao Ostali, navedena kandidatkinja je ispunjavala i drugi uslov da je osvojila najviše ličnih glasova za Skupštinu Kantona Sarajevo iz reda Ostalih. Stoga, nije osnovan žalbeni navod da je navedena kandidatkinja imala najviše osvojenih glasova iz svih kantona iz reda Ostalih, obzirom da ovaj uslov nije predviđen Kriterijima.

Radi gore navedenog, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka Centralne izborne komisije BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa se istu primjenom odredbi člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine, valjalo odbiti.“

Dodjela mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

Slučaj 3.

Politički subjekt Savez nezavisnih socijaldemokrata – SNSD –Milorad Dodik je dana 07.12.2022. godine, a Ranka Perić Romić, predlagač kandidatske liste za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH dana 08.12.2022. godine, podnijeli su žalbe Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 06-1-07-1-4815/ 22 od 05.12.2022.godine, gotovo identičnog teksta. U oba slučaja, Sud BiH je odlučio isto, i donio Rješenja broj: S1 3 Iž 044583 22 Iž i S1 3 Iž 044584 22 Iž od 13.12.2022. godine kojima je žalbe uvažio, poništio Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-4815/ 22 od 05.12.2022.godine i predmete vratio Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje. Obrazloženja navedenih rješenja Suda BiH su gotovo pa identična.

Obraditi ćemo slučaj žalbe Ranke Perić Romić, predlagača kandidatske liste za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH koja u žalbi navodi da je odredbom člana 2.9 stav (1) tačka 2) Izbornog zakona BiH propisano da Centralna izborna komisija BiH donosi administrativne

propise za provođenje ovog zakona, odnosno propise kojim se preciznije razrađuju odredbe zakona, u konkretnom slučaju za posredan izbor delegata u Dom naroda iz Republike Srpske, neophodno je prethodno konstatovati da je postupak posrednog izbora delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske proveden u skladu sa Izbornim zakonom BiH i Uputstvom, te je potrebno primjeniti osnove iz Uputstva i prilikom utvrđivanja ispravnosti načina glasanja i utvrđivanja rezultata, iz čega proizilazi da ukoliko je procedura provedena u skladu sa Zakonom i Uputstvom, onda je i utvrđeni rezultat izbora u Narodnoj skupštini Republike Srpske, koji je posljedica procedure provedene u skladu sa Zakonom i Uputstvom zakonit. Nadalje navodi da Centralna izborna komisija BiH u ovom slučaju nije bila ovlaštena da utvrđuje valjanost spornog glasačkog listića i da svojom nezakonitom odlukom direktno utiče na izbor jednog delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, te ako se već upustila u ovu ocjenu isto je trebala vršiti u skladu sa odredbama zakona, a ne na štetu kandidata koji bi dobio mandat bez postupka žrijebanja, kao i na štetu podnosioca žalbe. Navodi i da Centralna izborna komisija BiH nije mogla glasački listić koji je Komisija za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske utvrdila kao nevažeći, proglasiti važećim, te na nezakonitom utvrđivanju važećih glasačkih listića utvrditi rezultate izbora, a da pri tome ne poništi izbore u dijelu za koji smatra da nisu sprovedeni u skladu sa zakonom i podzakonskim aktom. Nadalje navodi da je Centralna izborna komisija BiH pravilnom primjenom odredbe 2.9 stav (1) tačka 9) Izbornog zakona BiH u konkretnom slučaju mogla samo da utvrdi ili ne utvrdi rezultate posrednog glasanja, a ne da se upušta u samovoljno ispravljanje nepravilnosti. Navodi i da je odredbom člana 17. stav (2) Uputstva propisano da u slučaju povrede postupka propisanog Odjeljkom C, poglavlja II, ovog Uputstva Centralna izborna komisija BiH poništiti će izbore i narediti ponavljanje procedure izbora delegata u onom dijelu postupka izbora gdje su povrede učinjene. Navodi da je i na samoj sjednici Centralne izborne komisije BiH konstatovano da je utvrđeno da je izbor delegate iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, proveden u skladu sa propisanim procedurama, te da nije evidentirano kršenje pravila izbora, koje izlaganje je kontradiktorno sa nastavkom sjednice i ožalbenom odlukom. Nadalje navodi da je Centralna izborna komisija BiH prekoračila granice svojih ovlaštenja, što samu odluku čini nezakonitom. Navodi i da su Izbornim zakonom BiH jasno utvrđene mogućnosti glasanja na glasačkom listiću koje birač ima prilikom glasanja, kao što je nesporno i kada je glasački listić nevažeći, a sporni glasački listić je označen suprotno od načina propisnog u članu 5.14 Izbornog zakona BiH i iz istog nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem političkom subjektu birač daje glas, što ga čini nevažećim kako je to prvobitno pravilno utvrđeno od Komisije za izbor i imenovanje. Isto tako navodi da iz načina na koji je narodni poslanik glasao na spornom glasačkom listiću ne može se sa sigurnošću utvrditi da je isti izraz njegove volje da svoj glas da političkom subjektu čiji je naziv prekrizio umjesto da stavi iks u kvadrat pored njegovog naziva, jer isti ostavlja prostor i za drugačije činjenično utvrđenje, a to je da isti nije htio dati svoj glas prekrizenom političkom subjektu. Navodi i da je 8 od 9 članova Komisije za izbor i imenovanje nisu vidjeli jasnu volju birača na spornom listiću što isti čini nevažećim. Isto tako navodi da se na dnu glasačkog listića nalazi napomena gdje je u prvoj rečenici uputstvo o glasanju „Glasanje se vrši stavljanjem znaka X u kvadratić pored naziva predlagача kandidatske liste (politički subjekt ili poslanik zastupljen u Narodnoj skupštini Republike Srpske)“, dok je na spornom glasačkom listiću politički subjekt prekrizhen (ne radi se o znaku x) a kvadratić pored naziva političkog subjekta je ostao prazan. Navodi i da s obzirom da

sporni glasački listić nije ispunjen (kvadratić pored naziva političkog subjekta je ostao prazan) isti je nevažeći u smislu odredbe člana 5.17 stav (1) tačka 1) Izbornog zakona BiH koji propisuje da je glasački listić nevažeći ako nije ispunjen. Navodi i da je Centralna izborna komisija BiH u ožalbenoj odluci propustio da odluči i o dodjeli mandata, ista ima karakter djelimične odluke te je organ isto dužan naznačiti u skladu sa odredbama člana 205 Zakona o upravnom postupku BiH.

U odgovoru na žalbu Centralna izborna komisija BiH predložila je da Sud predmetnu žalbu odbije kao neosnovanu.

Apelacioni odjel Suda BiH zaključuje da je žalba osnovana. Nadalje navodi: *“Odredbom člana 2.9 stav (1) tačka 9) Izbornog zakona BiH propisano je da Centralna izborna komisija BiH je nezavisan organ koji podnosi Izvještaj neposredno Parlamentarnoj skupštini BiH čije ovlasti iz nje proizilaze. Centralna izborna komisija BiH utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćeni ovim Zakonom, ovjerava da su ti izbori provedeni u skladu sa ovim Zakonom i objavljuje rezultate svih nesporednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom. Odredbom člana 9.12a stav (4) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisano je da delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH (pet Srba) iz Republike Srpske bira Narodna skupština Republike Srpske. Odredbama člana 9.12f Izbornog zakona BiH propisano je da svaki poslanik u Narodnoj skupštini Republike Srpske daje jedan glas za listu kandidata za izbor delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske. Nakon provedenog tajnog glasanja, izborni materijal i rezultati glasanja iz člana 9.12f Izbornog zakona BiH dostavljaju se Centralnoj izbornoj komisiji BiH na utvrđivanje i potvrđivanje rezultata u skladu s članom 2.9 Izbornog zakona BiH i konačnu raspodjelu mandata u skladu sa članom 9.5 Izbornog zakona BiH. Uvidom u dostavljeni materijal o provedenim posrednim izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH utvrđeno je da su svi poslanici glasali, te da je Komisija za izbor i imenovanje koja je provodila posredne izbore konstatovala da je jedan (1) glasački listić nevažeći, te da isti koji je okarakterisan kao nevažeći glasački listić utiče na cjelokupni rezultat. Odredbama člana 5.17 Izbornog zakona BiH propisano je da je glasački listić nevažeći između ostalog, i ako nije ispunjen, ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas. Nadalje, u skladu s odredbama člana 13. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine utvrđen je izgled i sadržaj, te uputstvo o načinu glasanja na glasačkom listiću, gdje je jasno navedeno kada se glasački listić smatra nevažećim: Glasanje se vrši stavljanjem znaka X u kvadratić pored naziva predlagača kandidatske liste (politički subjekt ili poslanik zastupljen u Narodnoj skupštini Republike Srpske). Svaki poslanik u Narodnoj skupštini Republike Srpske daje jedan glas za listu kandidata za izbor delegata u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH. Glasački listić će biti nevažeći ukoliko se umjesto kandidatske liste označi ime kandidata na listi. Po ocjeni Centralne izborne komisije BiH, sporni glasački listić ne sadrži nijednu nepravilnost utvrđenu članom 5.17 Izbornog zakona BiH, odnosno da je isti ispunjen na način da je moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci birač dao svoj glas, da nisu dopisana imena kandidata, da je označen samo jedan predlagač, da se ne može, na osnovu oznaka koje je birača dopisao, utvrditi njegov identitet i da glasački listić nije označen na način suprotan od onog utvrđenog u članu 5.14 Izbornog zakona BiH, te je na osnovu navedenog Centralna izborna komisija BiH istakla da je sa*

sigurnošću utvrdila kojoj političkoj opciji, odnosno kojem predlagачu je birač u konkretnom slučaju dao svoj glas. S tim u vezi, Centralna izborna komisija BiH je zaključila da je u konkretnom slučaju glasački listić, koji je od strane Komisije za izbor i imenovanje proglašen nevažećim, važeći, te da je Kandidatska lista PDP-Partija demokratskog progresa osvojila ukupno 12 glasova.

Po shvatanju Suda BiH navedeni zaključak Centralne izborne komisije BiH nije prihvatljiv, cijeneći da nijedan politički subjekt, o čijim se prijedlozima kandidatskih lista glasalo, nije izjavio prigovor odnosno žalbu Centralnoj izbornoj komisiji BiH na utvrđene rezultate glasanja, Centralna izborna komisija BiH nije imala ovlaštenja da samovoljno drugačije utvrđuje rezultate glasanja, odnosno da cijeni nevažeći glasački listić kao važeći. U konkretnom slučaju, rezultate glasanja je utvrdila nadležna Komisija, sastavljena od 9 predstavnika političkih subjekata, odnosno predlagачa lista, a sastav Komisiji su čini predstavnici svih političkih staranka, odnosno predlagачa lista (dakle predstavnici i pozicije i opozicije). Od 9 članova Komisije, 8 je glasalo da se radi o nevažećem glasačkom listiću, dakle, suprotno zaključku Centralne izborne komisije BiH (koja ni sama nije bila jednoglasna, dva člana CIK-a su bila protiv takve odluke).

I pored toga, Centralna izborna komisija BiH preinačava odluku Komisije za utvrđivanje rezultata glasanja, iako u konkretnom slučaju za to nije imala zakonskih ovlaštenja.

Naime, Centralna izborna komisija BiH prihvata da su u konkretnom slučaju ispoštovane procedure samih izbora i glasanja, ali smatra da treba napraviti razliku između postupka glasanja i izbora i samog utvrđivanja rezultata izbora, a što je, prema citiranim odredbama Izbornog zakona BiH i Uputstva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH u nadležnosti Centralne izborne komisije BiH. Naime, prilikom provjere da li je postupak glasanja i izbora proveden u skladu sa Izbornim zakonom BiH, Centralna izborna komisija BiH utvrđuje, između ostalog, procedure samih izbora i glasanja kao npr. da li je ispoštovana tajnost glasanja, da li je svima koji imaju pravo omogućeno glasanje, da li je glasanje izvršeno na glasačkom listiću čije je izgled i sadržaj propisala Centralna izborna komisija BiH, da li su izbore proveli nadležni organi, dok je, prema shvatanju Centralne izborne komisije BiH, prilikom utvrđivanja rezultata izbora najvažnija provjera da li je brojanje glasačkih listića izvršeno na način propisan Izbornim zakonom BiH.

Nužno je istaći da u konkretnom slučaju nije bilo prigovora, odnosno žalbi Centralnoj izbornoj komisiji BiH na način prebrojavanja glasačkih listića, ocjenu važećih, odnosno nevažećih glasačkih listića, niti na utvrđene rezultate, te u takvoj situaciji ni Centralna izborna komisija BiH nije imala ovlaštenja da isključivo po svojoj volji to provjerava i suprotno, skoro jednoglasnoj odluci Komisije za utvrđivanje rezultata izbora, na drugačiji način cijeni važnost jednog glasačkog listića, a s tim u vezi i konačne rezultate glasanja. Ako je Centralna izborna komisija BiH utvrdila da su u konkretnom slučaju ispoštovane sve procedure i da nije bilo povrede postupka, nije imala osnova ni razloga da odvojeno cijeni procedure brojanja glasačkih listića i pritom, drugačije u odnosu na Komisiju za provođenje izbora, ocjenjuje da li je jedan glasački listić važeći ili nevažeći, a što je bilo od uticaja na utvrđene rezultate izbora.

Po shvatanju suda, prebrojavanje glasačkih listića i pritom, ocjena da li je listić važeći, je također sastavni dio jedinstvenih procedura, za koje je Centralna izborna komisija BiH ocijenila da su provedene u skladu sa zakonom.

Ukoliko je Centralna izborna komisija BiH smatrala da su povrijeđene procedure prebrojavanja glasačkih listića, odnosno utvrđivanje da li je jedan glasački listić važeći ili nevažeći, u takvoj situaciji nije imala ovlašćenja da preinači odluku Komisije za utvrđivanje rezultata glasanja i drugačije cijeni važnost jednog glasačkog listića, posebno kod činjenice da to nije bilo sporno, odnosno da nije izjavljen prigovor, odnosno žalba Centralnoj izbornoj komisiji BiH. U takvoj situaciji, Centralna izborna komisija BiH je eventualno, mogla predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

Sud ističe da je tačno da Centralna izborna komisija BiH cijeni neosnovanim navode podnosioca žalbe, a koji se odnose na napomenu na samom glasačkom listiću da se glasanje se vrši stavljanjem znaka X u kvadratić pored naziva predlagača kandidatske liste (politički subjekt ili poslanik zastupljen u Narodnoj skupštini Republike Srpske) su neosnovani iz razloga što sama činjenica da birač ne glasa u skladu sa uputstvom ne čini glasački apriori nevažećim, ukoliko se volja tog birača može utvrditi. Dakle, birač je umjesto znaka X u navedeni kvadratić mogao staviti kvačicu, zvjezdicu ili neki drugi znak ili označiti naziv političkog subjekta, ali da tako nije postupljeno u konkretnom spornom slučaju.

Neosnovani su navoda podnosioca žalbe „da je Centralna izborna komisija BiH u ožalbenoj odluci propustila da odluči i o dodjeli mandata, ista ima karakter djelimične odluke te je organ isto dužan naznačiti u skladu sa odredbama člana 205 Zakona o upravnom postupku BiH“. Naime, odredbom člana 17. Uputstva propisano je da će nakon isteka roka za podnošenje žalbi na odluku o utvrđivanju rezultata glasanja, odnosno nakon pravosnažnosti odluke, Centralna izborna komisija BiH potvrditi rezultate glasanja i dodijeliti mandate u skladu s članom 9.5 Izbornog zakona BiH.

Dakle, upravo suprotno shvatanju podnosica žalbe, Centralna izborna komisija BiH, tek nakon pravosnažnosti odluke o utvrđivanju rezultata, potvrđuje rezultate izbora i dodjeljuje mandate. Iz navedenog proizilazi da se u konkretnom slučaju, ne radi o djelimičnoj odluci, nego o utvrđivanju i potvrđivanju rezultata, na način kako je to propisano podzakonskim aktom.

S obzirom na navedeno, odlučeno je kao u izreci, primjenom odredbe člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH.

U ponovljenom postupku, Centralna izborna komisija BiH će prilikom donošenja odluke postupiti u skladu sa primjedbama i uputama ovog Suda.”

Ponovni postupak 1

Iz stanja spisa proizilazi da je u ponovnom postupku postupajući po uputama iz Rješenja Suda BiH broj S1 3 Iž 044583 22 Iž od 13.12.2022. godine Centralna izborna komisija BiH dana 22.12.2022. godine donijela je Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske kojom je na identičan način kao i prethodnom Odlukom broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.12.2022. godine utvrdila rezultate posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske.

Ranka Perić Romić i politički subjekt Savez nezavisnih socijaldemokrata – SNSD – Milorad Dodik uložili su žalbe dana 26.12.2022. godine, Apelacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 05-1-07-1-4815/ 22 od 22.12.2022. godine.

Sud BiH je dana 30.12.2022. godine donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044738 22 Iž i S1 3 Iž 044738 22 Iž i S1 3 Iž 044739 22 od 30.12.2022.godine kojima je žalbe Ranka Perić Romić i političkog subjekta Savez nezavisnih socijaldemokrata – SNSD –Milorad Dodik uvažio, poništio Odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-4815/ 22 od 22.12.2022. godine, u dijelu kojim se utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske (stav 1 dispozitiva) i predmet vraća na Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje, te se nalaže Centralnoj izbornoj komisiji BiH da u ponovnom postupku donese novu odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske u skladu sa Izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske od 01.12.2022. godine.

U obrazloženju Rješenja Sud BiH koja su gotovo identičnog teksta navodi da su žalbe osnovane. Nadalje navodi sljedeće: “ *Nesporno je da CIK BiH prema odredbi člana 2.9 stav (1) tačka 9) Izbornog zakona BiH nezavisan organ koji podnosi Izvještaj Parlamentarnoj skupštini BiH i čije ovlasti iz nje proizilaze. CIK BiH utvrđuje i potvrđuje rezultate svih nesporednih i posrednih izbora obuhvaćanih Izbornim zakonom BiH, ovjerava da su ti izbori provedeni u skladu sa istim i objavljuje rezultate svih nesporednih i posrednih izbora. U predmetnom postupku CIK BiH je, cijeneći upute Suda BiH, uzela u obzir činjenicu da je proces provedbe posrednih izbora delegate iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH uloženi prigovor. Uvidom u cjelokupan spis predmeta i dokaze koji se nalaze u istom, kao i uvidom u spis predmeta, Apelaciono vijeće je utvrdilo da CIK BiH u prethodnom postupku nije razmatrala eventualno postojanje prigovora, nego je po službenoj dužnosti primjenom odredbe člana 5.17 Izbornog zakona BiH zaključila da u konkretnom slučaju glasački listić koji je od strane Komisije za izbor i imenovanje proglašen nevažećim, vežeći, te da je kandidatska lista PDP-Partija demokratskog progresa osvojila ukupno 12 glasova. U obrazloženju navedene Odluke CIK BiH se nije referisala u pogledu prigovora, odnosno nema izjašnjenja da li je prigovor razmatran, te da li je isti blagovremen. U ponovnom postupku se moglo raspravljati samo o činjenicama i dokazima koje su bile u spisu, i o kojima je CIK BiH dao svoju ocjenu u ranijem postupku. Dakle, cijeneći procesna pravila postupka, u ponovnom postupku predmet raspravljanja nije bilo mogao biti prigovor o kome se ranije nije raspravljalo, kako to osnovano žalba ukazuje.*

Osnovani su žalbeni navodi o pogrešnoj primjeni člana 62. Zakona o upravnim sporovima BiH od strane CIK BiH. Navedenom odredbom je propisano da u slučaju kada Sud u upravnom sporu poništi konačan upravni akt, predmet se vraća u stanje u kome se nalazio prije nego što je konačni akt donesen, a nadležna institucija, u konkretnom slučaju CIK BiH, je dužna da novi akt donese bez odgađanja, a pri tome je vezana pravnim shvatanjem Suda i primjedbama u pogledu postupka. Stoga, donošenjem identičnog upravnog akta u ponovljenom postupku, po shvatanju Apelacionog vijeća, nije postupljeno po citiranoj odredbi, što pobijanu odluku čini nezakonitom. U konkretnom slučaju Sud BiH je u ranijoj odluci o istoj pravnoj stvari od 13.12.2022. godine istakao da je CIK BiH utvrdila da su ispoštovane procedure izbora i glasanja koje je provedeno u Narodnoj skupštini Republike Srpske, odnosno da nije bilo povrede postupka na dan glasanja 01.12.2022. godine.

I po nalaženju ovog Apelacionog vijeća, uvidom u Izvještaj Komisije za izbor i imenovanje, o izboru delegate iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH od 01.12.2022. godine jasno proizilazi da su izboru prisustvovala svi poslanici XI saziva Narodne skupštine, da je predsjednik navedene Komisije upoznao navedne poslanike sa članom 9.12e i 9.12f Izbornog zakona BiH, kao i prispjelim kandidatskim listama za delegate. Takođe je izvršena kontrola glasačke kutije i narodnim poslanicima su dodjeljeni glasački listići, nakon čega se svaki poslanik po prijemu glasačkog listića potpisao na biračkom spisku, te su glasački listići ovjereni neposredno prije uručivanja a nakon potpisivanja glasača u birački spisak. Po provedenoj procedure glasanja Komisija je konstatovala koliko glasova su dobile predložene liste, i to poimenično navela u svom Izvještaju, a takođe je konstatovala i to da je Izvještaj usvojen sa 8 glasova za i 1 glasom protiv, te je navedeni Izvještaj sa kompletnim materijalom dostavljen CIK BiH.

Uvidom u pobijanu odluku ovo vijeće utvrđuje da je CIK BiH u konkretnoj pravnoj stvari utvrdila da su prilikom glasanja za izbor delegata ispoštovani principi, i to: 1. svaki poslanik je imao pravo glasa, 2. svi poslanici su imali po jedan glas za kandidatsku listu, 3. glasanje je bilo direktno, 4. izbori su bili slobodni jer nikome nije bilo zabranjeno da formira listu i da se kandiduje i 5. glasanje je bilo tajno. Nakon takvog utvrđenja, prema shvatanju ovog Apelacionog vijeća, a kako je bio stav ranijeg vijeća u odluci od 13.12.2022. godine, CIK BiH je bio u obavezi da primjeni odredbu člana 16. Uputstva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u BiH obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH. Naime, navedena odredba propisuje da u postupku utvrđivanja rezultata izbora, koje je nesumnjivo u nadležnosti CIK BiH, CIK BiH utvrđuje da li je cjelokupni postupak glasanja i izbora proveden u skladu sa Izbornim zakonom BiH i ovim Uputstvom, te nakon toga utvrđuje rezultate izbora. Iz navedenog proizilazi da obzirom da nisu utvrđene nikakve nepravilnosti u pogledu cjelokupnog postupka glasanja i izbora, u tom slučaju CIK BiH nije imala ovlaštenja da posebno cijeni da li je neki glasački listić važeći, odnosno nevažeći, već da prihvati Izvještaj Komisije o provedenom glasanju.

U slučaju da je CIK BiH utvrdila nepravilnosti po bilo kojem gore navedenom principu od 1-5, trebala je kod potvrđivanja rezultata izbora i raspodjele mandata primjeniti član 17. stav (2) Uputstva, te poništiti izbore i narediti ponavljanje procedure izbora delegate u onom dijelu postupka izbora gdje su povrede učinjene. Stoga, žalba osnovano ukazuje da se ne može odvojeno

cijeniti da li je glasački listić važeći ili nevažeći jer je isti sastavni dio jedinstvene procedure za sprovođenje posrednih izbora, a koje činjenice je CIK BiH zanemarila prilikom donošenja pobijane odluke.

Nadalje, osnovano žalba ukazuje da je ocjena da li je sporni glasački listić važeći ili nevažeći ne predstavlja prethodno pitanje koje je CIK BiH dužna riješiti prije donošenja pobijane odluke. Ovo iz razloga što je odredbom člana 135. Zakona o upravnom postupku BiH propisano da ako organ koji postupak naiđe na pitanje bez čijeg rješenja se ne može riješiti sama stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu za čije je rješenje nadležan sud ili neki drugi organ (prethodno pitanje), on može pod uslovim iz ovog Zakona sam raspraviti to pitanje, ili postupak postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi. Stoga, je pogrešan zaključak CIK BiH da odluka da li je glasački listić važeći ili nevažeći predstavlja prethodno pravno pitanje, obzirom da pitanja glasačkih listića čine sastavni dio jedinstvene procedure za sprovođenje posrednih izbora.

U ponovnom postupku CIK BiH je dužna da prilikom donošenja nove odluke cijeni gore navedena pravna shvatanja Suda, kao i iznesene primjedbe u pogledu postupka, kako bi otklonila nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo-podnosioca žalbe. Naime, odredba člana 81. Zakona o upravnim sporovima u stavu 1. propisuje da kada Apelaciono odjeljenje nađe da je žalba osnovana donijet će odluku kojom će odrediti da se otklone nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo. Stavom 2. istog člana je propisano da će se odrediti mjere koje treba preduzeti da bi se otklonile nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo podnosioca žalbe, te se mogu odrediti sankcije za slučaj neizvršenja odluke. S tim u vezi je i odlučeno kao u izreci rješenja, pa kako je žalba uvažena i odluka CIK BiH poništena, data je jasna uputa kako postupati u ponovnom postupku prilikom donošenja odluke, a koje upute se CIK BiH dužna pridržavati.”

Ponovni postupak 2

Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske

Centralna izborna komisija BiH utvrđuje rezultate posrednih izbora za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, te je na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 9), a u vezi sa članom 9.12 g Izbornog zakona BiH i članom 16. Uputstva o postupku provedbe izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH, odlučujući u ponovnom postupku na 1. sjednici održanoj 05.01.2023. godine donijela Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023. godine, a u skladu sa izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske, kako je navedenim rješenjima naložio Sud BiH. Na ovu odluku uložena je 1 žalba političkog subjekta PDP-Partija demokratskog progresa.

Politička stranka Partija demokratskog progresa je dana 06.01.2023. godine podnijela žalbu Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije

BiH broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023.godine. Podnosilac žalbe istu ulaže zbog pogrešne primjene materijalnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene procesnog prava sa prijedlogom da Centralna izborna komisija BiH nakon ispitivanja dopustivosti istu prosljedi Apelacionom odjeljenju Suda BiH da donese Odluku kojom će žalbu usvojiti u cjelosti kao osnovanu i poništiti ožalbenu Odluku Centralne izborne komisije BiH, te predmet vratiti na ponovno odlučivanje. Podnosilac žalbe navodi da pravilna i zakonita odluka u ovoj pravnoj stvari mora nužno uključivati pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, pravilnu primjenu materijalnog i procesnog prava, te da je nezakonitost i nepravilnost osporene Odluke upravo posljedica postupanja Centralne izborne komisije BiH protivno prethodno navedenim elementima. Navode da u toku izbornog procesa Centralna izborna komisija BiH i Sud BiH moraju pružiti potpunu pravnu zaštitu izbornog prava svih učesnika o čijem se izbornom pravu odlučuje. Navode da se Sud BiH morao suzdržavati od arbitrarne primjene procesnog prava na način da zahtjev podnosioca žalbe za učestvovanjem u postupku odbije na osnovu proizvoljnog tumačenja odredbi Zakona o upravnom postupku. Navode da podnosiocu žalbe, kao nespornoj stranci u izbornom procesu, nije bila data mogućnost izjašnjenja na žalbene navode ranijih žalbi, iako se u tim sudskim postupcima odlučivalo o njegovom izbornom pravu, iz kog razloga su navedene povrede bez sumnje uticale na zakonitost osporene Odluke. Navode da je u toku drugog ponovljenog postupka Centralna izborna komisija BiH osporenom Odlukom pogrešno utvrdila da je sporni glasački listić nevažeći, kako je to prvobitno utvrdila i Komisija za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske, te da je pogrešno primjenila član 5.17 Izbornog zakona BiH u vezi sa članom 13. Upustva. Navode da je u konkretnom slučaju birač svoju volju izrazi oznakom X, stavljanjem dvije prekrizene crte preko pravougaonika u kojem stoji PDP-Partija demokratskog progressa, ali preko cijelog pravougaonika u kojem stoji naziv te liste. Podnosilac žalbe podsjeća na član 5.17 Izbornog zakona BiH u kojem se taksativno nabrojani slučajevi u kojima se jedan listić smatra nevažećim, te da u konkretnom slučaju nije nastupila niti jedna od predviđenih okolnosti. Navode da je birač jasno označio kandidatsku listu kojoj daje svoj glas, iz čega jasno proizilazi volja birača da svoj glas da upravo podnosiocu žalbe. Dalje navode da Sud BiH ima samo kontrolnu/supsidijarnu funkciju pravilne primjene primarnih i sekundarnih zakona. Navode da primarnu zaštitu pruža Centralna izborna komisija BiH, kao samostalno upravo tijelo, te da se Centralna izborna komisija BiH i držala ovakvog stava u toku postupka sve do drugog ponovljenog postupka, kada je Sud BiH dao upustvo da Centralna izborna komisija BiH svoju ponovnu odluku uskladi prema zapisniku Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske. Iz ovog razloga navode da je Centralna izborna komisija BiH imala pravo da cijeni sadržaj spornog glasačkog listića, ali pogrešnom primjenom materijalnog prava sadržanog u Izbornom zakonu BiH i Upustvu, u ponovnom postupku pogrešno utvrdila da je listić nevažeći. Podnosilac žalbe podsjeća da je Centralna izborna komisija BiH organ koji ima isključivo ovlaštenje za utvrđivanje izbornih rezultata posrednih izbora, te je prema tome uprkos nalogu Suda BiH mora da utvrdi rezultate potpuno i pravilno. Podnosilac žalbe navodi da je Centralna izborna komisija BiH donijela osporenu Odluku bez pribavljanja prethodnog izjašnjenja podnosioca žalbe iako je podnosilac žalbe stranka u postupku o čemu je Centralna izborna komisija BiH i formalno zauzela svoj stav dopisom od dana 20.12.2022. godine.

Navode da je Centralna izborna komisija BiH propustila odlučiti o uloženom prigovoru podnosioca žalbe od dana 02.12.2022. godine, te obzirom da ni do danas o njemu nije odlučeno

učinjena je povreda člana 6.6 Izbornog zakona BiH. Navode da obzirom da im nije omogućeno da učestvuju u postupku u kojem se odlučivalo o njihovom pravu, a koji je iniciran žalbama SNSD-Milorad Dodik, te da nije odlučeno i o prigovoru koji su uložili na rad Komsije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske došlo je do jasnih povreda relevantnih odredbi Zakona o upravnom postupku, kao i odredbi člana 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava, na način da je podnosilac žalbe lišen svake vrste institucionalne zaštite prava koja mu i po Izbornom zakonu BiH, i po ZUP-u i po Ustavu BiH pripadaju. Na osnovu svega navedenog podnosilac žalbe smatra da je Centralna izborna komisija BiH pogrešno utvrdila činjenično stanje, te poziva Sud BiH da još jednom utvrdi važnost ovih žalbenih navoda i predlaže Sudu BiH održavanje usmene rasprave u ovoj pravnoj stvari.

Postupajući po predmetnoj žalbi, Sud BiH je dana 11.01.2023. godine donio *Rješenje broj: SI 3 Iž 044789 22 Iž kojim je žalbu Partije demokratskog progresa odbio kao neosnovanu*. Navodi sljedeće: „*Žalba nije osnovana. Iz stanja spisa proizilazi da je u ponovnom postupku postupajući po uputama Suda iz Rješenja Suda broj: SI 3 Iž 044738 22 Iž od 30.12.2022. godine Centralna izborna komisija BiH dana 05.01.2023. godine donijela Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata poslanica u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske. Za takvu odluku je dala potpšuno i jasno obrazloženje koje u cjelosti prihvata i Apelaciono vijeće jer se zasniva na pravilnoj primjeni materijalnog prava. Stoga, se žalbeni razlozi koji upućuju na nepravilno i nepotpuno činjenično stanje, pogrešnu primjenu materijalnog i procesnog prava pokazuju kao neosnovani.*

Prema shvatanju Apelacionog vijeća, pobijana odluka je donesena u skladu sa datim uputama Suda BiH koje ima ovlaštenje da ako nađe da je žalba osnovana, donosi odluku kojom će odrediti da se uklone nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo, te odrediti mjere koje treba preduzeti da bi se otklonile nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo podnosioca žalbe. Na takav način je i postupljeno u predmetu po izornoj žalbi SI 3 Iž 044738 22 Iž. Po shvatanju Apelacionog vijeća, Sud nije izašao iz okvira svoje nadležnosti jer nije primjenom odredbe člana 37. ZUS BiH sam u sporu pune jurisdikcije poništavanjem pobijane odluke CIK BiH riješio upravnu stvar donoseći odluku koja u svemu zamjenjuje poništeni konačni upravni akt, iz razloga što se ne radi o redovnom upravnom sporu nego, je predmet sa jasnim uputama vratio CIK BiH koja je nadležna da utvrđuje rezultate posrednih izbora i koja nakon što ih utvrdi, dodjeljuje mandate prema rezultatima prethodno provedenog postupka kod organa koji su proveli posredne izbore.

ZUS BiH svojim odredbama u glavi IX-Postupak po izbornim žalbama nije predvidio održavanje rasprave pred Sudom povom izbornih žalbi, pa je i neopravdan zahtjev žalitelja da se primjeni odredba člana 29. stav (3) ZUS BiH, obzirom da se u ovom postupku cijeni pravilnost i zakonitost akta koji se pobija žalba, te ako su žalbeni razlozi osnovani, poništava se odluka CIK BiH i predmet vraća na ponovno postupanje uz jasne upute šta se u ponovnom postupku treba otkloniti. Također, navedeni zakon je na različite načine regulisao i pitanje učesnika redovnog upravnog spora i spora pokrenutog po izbornim žalbama. Na ovo upućuje odredba člana 28. stav (1) ZUS BiH koja propisuje da se prepis tužbe sa priložima dostavlja na odgovor instituciji čiji upravni akt se pobija i zainteresovanim licima ako ih ima, dok odredba člana 80. stav (2) istog

zakona propisuje da se žalba dostavlja zainteresovanim stranama navedenih u žalbi, te da se strane navedene u žalbi mogu u roku od 48 sati od primitka žalbe pismeno izjasniti o njenim navodima.

Apelaciono vijeće posebno ističe da je u pogledu pitanja učešća žalitelja u postupku pred sudom već odlučeno Rješenjem broj: S1 3 Iž 044752 22 Iž od 05.01.2023. godine, pa žalbeni navodi koji idu u pravcu osporavanja navedenog rješenja ne mogu biti predmet preispitivanja u ovom postupku koji je pokrenut po žalbi političkog subjekta Partija demokratskog progresa protiv odluke CIK BiH broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023. godine.

Nemaju osnova ni žalbeni navodi da CIK BiH nije do sada donijela odluku u pogledu uloženog prigovora žalitelja. Naime, o navedenom pitanju je Apelaciono vijeće u odluci S1 3 Iž 044738 22 Iž od 30.12.2022. godine dalo jasno obrazloženje da CIK BiH u prethodnom postupku dana 05.12.2022. godine na javnoj sjednici nije razmatrala eventualno postojanje prigovora niti se u obrazloženju svoje odluke od 05.12.2022. godine CIK BiH o toj činjenici referisala. Osnovani su žalbeni navodi o pogrešnoj primjeni člana 62. Zakona o upravnim sporovima BiH od CIK BiH. Navedenom odredbom je propisano da u slučaju kada Sud u upravnom sporu poništi konačan upravni akt, predmet se vraća u stanje u kome se nalazio prije nego što je konačni akt donesen, a nadležna institucija, u konkretnom slučaju CIK BiH, je dužna da novi akt donese bez odgađanja, a pri tome je vezana pravnim shvatanjem Suda i primjedbama u pogledu postupka. Stoga, donošenjem identičnog upravnog akta u ponovljenom postupku, po shvatanju Apelacionog vijeća, nije postupljeno po citiranoj odredbi, što pobijanu odluku čini nezakonitom.

Obzirom na navedeno, po ocjeni ovog vijeća, pobijana odluka CIK BiH je pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom odredaba člana 81. stav (1) Zakona o upravnim sporovima BiH, valjalo odbiti.”

Apelacija Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine

Slučaj 1.

Apelant je dana 06.01.2023. godine dostavio Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine apelaciju protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 Iž 044752 22 Iž od 04.01.2023. godine kojim je odbijen zahtjev apelanta za učestvovanje u postupku pred Sudom BiH.

Apelant je kao razlog podnošenja apelacije naveo da su predmetnim rješenjem Suda Bosne i Hercegovine povrijeđene odredbe člana I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, odredbe člana 3. Dopunskog protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i odredbe člana 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima

Predloženo je da Ustavni sud Bosne i Hercegovine donese odluku kojim će staviti van snage Rješenja Apelacionog odjela Suda BiH broj: S1 3 Iž 044752 22 Iž od 04.01.2023. godine i broj: S1 3 Iž 044738 22 Iž od 30.12.2022.godine, vratiti predmet apelanta po prigovoru i žalbi SNSD Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak i odlučivanje, uz nalog da omogući apelantu

puno izjašnjenje, uz prikladan rok, na žalbu SNSD i naložiti objavljivanje svoje odluke u službenim glasilima u BiH.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 23. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/14), je dana 30.01.2023. godine dostavila Odgovor na Apelaciju Ustavnom sudu BiH u kojem navodi sljedeće: “S obzirom da Centralna izborna komisija BiH nije bila stranka u postupku kada je odbijen zahtjev apelanta za učešće u postupku pred Sudom BiH, a u cilju potpunog i pravilnog informisanja, Centralna izborna komisija BiH daje hronološki pregled bitan za ovu pravnu stvar, kako slijedi:

Narodna skupština Republike Srpske je dana 02.12.2022. godine Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine dostavila akt broj: 02/4.01-1-1798/22 od 01.12.2022. godine, te u prilogu istog cjelokupan izborni materijal u vezi s provedenim posrednim izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, koji čine: Izvještaj o izboru delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine broj: 02/4.01-1-1798-1/22 od 01.12.2022. godine, birački spisak za izbor delegata iz reda srpskog naroda u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Zapisnik sa sjednice Komisije za izbor i imenovanja za prebrojavanje glasova radi izbora delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine broj: 02/4.01-1-1798/22 od 01.12.2022. godine, Zapisnik sa žrijebanja redoslijeda političkih subjekata i predlagača kandidatskih listi na glasačkom listiću za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Odluka o usvajanju Izvještaja Komisije za izbor i imenovanje o izboru delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, glasački listići sa izbora delegata iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Nakon provedenog postupka, Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku broj: 05-1-07-1-4815/22 od 05.12.2022.godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, na koju su Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik i Ranka Perić Romić uložili žalbe Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine.

Rješenjima Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 3 Iž 044583 22 Iž od 13.12.2022.godine i broj: S1 3 Iž 044584 22 Iž od 13.12.2022.godine uvažene su žalbe Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik i Ranke Perić Romić i predmet je vraćen Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine na ponovno odlučivanje.

Nakon prijema navedenih rješenja Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku broj: 05-1-07-1-4815/22 od 22.12.2022.godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, na koju su Savez nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik i Ranka Perić Romić uložili žalbe Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine.

Rješenjima Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 3 Iž 044738 22 Iž od 30.12.2022.godine i broj: S1 3 Iž 044739 22 Iž od 30.12.2022. godine uvažene su žalbe Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD-Milorad Dodik i Ranke Perić Romić i predmet je vraćen Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine na ponovno odlučivanje, te je Centralnoj izbornoj komisiji BIH naloženo da u

ponovnom postupku donese novu odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske u skladu sa Izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske od 01.12.2022.godine.

Centralna izborna komisija BiH je nakon prijema navedenih rješenja Suda BiH, donijela Odluku broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023.godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske u skladu sa izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske, kako je navedenim rješenjima izričito naložio Sud BiH.

Na navedenu odluku Partija demokratskog progresa je, dana 06.01.2023.godine uložila žalbu, koja je Rješenjem Suda BiH broj: S1 3 Iž 044789 22 Iž od 11.01.2023.godine odbijena kao neosnovana.

Nakon prijema navedenog rješenja Suda BiH i pravosnažnosti odluke 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023.godine, Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku broj: 06-1-07-1-4815/22 od 16.01.2023.godine kojom su potvrđeni rezultati izbora i dodjeljeni mandati za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske.

CIK BiH u odgovoru ističe neosnovanost navoda apelanta da „Odluka o važenju tog jednog listića utječe na činjenicu da li će jedan mandat, od pet u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske biti dodijeljen opoziciji ili ne.“ i „Takvim izbornim rezultatom Apelantu je trebao biti dodijeljen jedan mandat za delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske.“ i navodi da ista proizilazi iz odredbe člana 9.12 g stav (3) Izbornog zakona BiH kojom je propisano da ako prilikom raspodjele u skladu sa članom 9.5 ovog Zakona budu dobijeni identični količnici, mandat se dodjeljuje žrijebanjem.

Imajući u vidu činjenicu da bi ukoliko bi se sporni glasački listić priznao kao važeći, lista aplikanta (PDP-Partija demokratskog progresa) i lista Ranke Perić Romić imale bi identičan broj glasova (12) i mandat bi u konkretnom slučaju bio dodijeljen žrijebanjem, te postoji mogućnost da aplikantu ni na ovaj način isti ne bi bio dodijeljen.

Nadalje, u vezi navoda aplikanta da „upravo iz tog razloga je bitna činjenica podnošenja prigovora, međutim do dana otpreme ove apelacije, apelant odluku nije zaprimio“ ističe da je Centralna izborna komisija BiH prilikom donošenja odluka broj: 05-1-07-1-4815/22 od 05.12.2022.godine i broj: 05-1-07-1-4815/22 od 22.12.2022. godine imala u vidu i navode prigovora aplikanta, te s obzirom da je navedenim odlukama sporni glasački listić proglašen važećim, kako je i traženo podnesenim prigovorom, o istom nije donošena posebna odluka jer se radilo o već riješenoj pravnoj stvari.

Takođe, u vezi navoda da aplikantu nije dozvoljeno da, kao stranka, učestvuje u postupku, odnosno da dostavlja izjašnjenja na žalbe ističe da je aktom Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-5-4815/22 od 20.12.2022. godine aplikant obavješten da je donošenjem odluke broj: 05-1-07-4815/22 od 05.12.2022.godine isti stekao pravo stranke u postupku, te je pozvan da ukoliko je došao do novih saznanja i činjenica koje smatra relevantnim za donošenje odluke u predmetnoj stvari iste dostavi Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Dakle aplikant je podnio zahtjev sa prijedlogom da mu se odobri status stranke u postupku ponovnog utvrđivanja rezultata posrednih izbora u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske, što mu je omogućeno a isto, između ostalog, potvrđuje i činjenica da je Centralna izborna komisija BiH svoje odluke dostavljala direktno aplikantu, dok je ostalim zainteresovanim odluke dostavljala putem Narodne skupštine Republike Srpske.

Naime, aplikantu je odobreno učešće kao stranka u postupku utvrđivanja rezultata, kako je i tražio svojim zahtjevom, dok je postupak rješavanja po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH sasvim drugi postupak, u kojem su stranke u postupku pred Sudom BiH, bile Centralna izborna komisija BiH i podnositelj žalbe.”

Slučaj 2.

Apelant je dana 25.01.2023. godine dostavio Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine apelaciju protiv rješenja Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 Iž 044789 22 Iž od 11.01.2023. godine kojim je žalba apelanta odbijena kao neosnovana. Apelant je kao razlog podnošenja apelacije naveo da su predmetnim rješenjem Suda Bosne i Hercegovine povrijeđene odredbe člana 3. Dopunskog protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, te odredbe člana 6. i člana 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima

Predloženo je da Ustavni sud Bosne i Hercegovine donese odluku kojim će usvojiti apelaciju, utvrditi povredu, staviti van snage Rješenje Apelacionog odjela Suda BiH broj: S1 3 Iž 044789 22 Iž od 11.01.2023. godine i odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023, vratiti predmet apelanta po prigovoru i žalbi SNSD Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak i odlučivanje, uz nalog da omogući apelantu puno izjašnjenje, uz prikladan rok, na žalbe SNSD i naložiti objavljivanje svoje odluke u službenim glasilima u BiH.¹⁸

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 23. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14), je dana 06.02.2023. godine dostavila Odgovor Ustavnom sudu BiH identičnog teksta kao i na prethodnu Apelaciju.

¹⁸ U konkretnom slučaju Centralna izborna komisija BiH je bila stranka u postupku, te je Sud BiH postupajući po žalbi političke stranke PDP-Partija demokratskog progresa na Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023. godine, dana 11.01.2023. godine donio *Rješenje broj: S1 3 Iž 044789 22 Iž kojim je žalbu Partije demokratskog progresa odbio kao neosnovanu.*

23.2 Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Na osnovu utvrđenih rezultata glasanja i provedenih u skupštinama kantona, te preraspodjele i dodjele manata u skladu sa članom 10.16 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, Centralna izborna komisija BiH potvrđuje rezultate posrednih izbora i dodjeljuje mandate za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, te shodno navedenom, na 105. sjednici, održanoj 30.12.2022. godine donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine broj: 06-1-07-1-2701-1/22 od 30.12.2022. godine.

23.3 Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske

Na osnovu dostavljenih rezultata glasanja provedenog u Narodnoj skupštini Republike Srpske, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine potvrđuje rezultate posrednih izbora i dodjeljuje mandate za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, te je na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 9, a u vezi sa članom 9.12 g Izbornog zakona BiH, na 5. sjednici održanoj 16.01.2023. godine donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske broj: 06-1-07-1-4815/22 od 16.01.2023. godine.

23.4 Izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 6., a u vezi s članom 9.13 Izbornog zakona BiH i članom 58a. Uputstva o postupku provedebe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 75/22 i 83/22), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 12. sjednici, održanoj 02.02.2023. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine kojom se odbija ovjera Zlata Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih. Na ovu odluku su uložene 2 žalbe, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane.

Slučaj 1.

Zlatan Begić, kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, podnio je dana 04.02.2023. godine, žalbu Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije BiH kojom se odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata

u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023.godine.

U žalbi navodi da je kandidovan u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i odredbama Evropske konvencije i njenih protokola za izbor na funkciju predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH. Dalje navodi da je jedino što je Centralna izborna komisija BiH tačno utvrdila to da je kandidat Zlatan Begić kandidovan iz reda Ostalih (po svom nacionalnom opredjeljenju Bosanac i Hercegovac), te da ga je kandidovala grupa delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih. Navodi da je Centralna izborna komisija BiH potpuno zanemarila činjenicu da je kandidovan građanin BiH koji po Ustavu BiH mora imati jednaka prava kao i svaki drugi građanin bez obzira na njegovu etničku i nacionalnu pripadnost. Prema mišljenju podnosioca žalbe donošenjem sporne Odluke Centralne izborne komisije BiH prekršene su odredbe Ustava BiH i Evropske konvencije i njenih protokola, naročito odredbe člana 1. Protokola 12 uz Evropsku konvenciju. Takođe, navodi da je prekršen i član 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda radi dovođenja u težak ponižavajući položaj podnosioca žalbe na javnoj sjednici Centralne izborne komisije BiH, onemogućavanjem njegove kandidature na predmetnu javnu funkciju i dovođenjem u diskriminatorski položaj na osnovu nacionalne pripadnosti tj. ograničavanjem njegovih prava kao ljudskog bića i građanina, a na očigled široke javnosti u BiH i regionu. Navodi i da je Centralna izborna komisija BiH zanemarila presude, odnosno praksu Evropskog suda za ljudska prava u predmetima koji su vođeni povodom kršenja izbornih prava građana BiH i diskriminacije po etničkoj i nacionalnoj pripadnosti zasnovanom na diskriminatorском konceptu konstitutivnosti naroda, posebno u predmetima Sejdić-Finci protiv BiH, Zornić protiv BiH, Šlaku protiv BiH, itd. Podnosilac žalbe na kraju ističe da je sasvim jasno da je Centralna izborna komisija BiH svojom Odlukom direktno prekršila odredbe Ustava BiH, Evropske konvencije i njenih protokola i drugih međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kao i presude Evropskog suda za ljudska prava u naprijed navedenim predmetima, iz kog razloga predlaže Sudu BiH da vrati predmet na ponovno odlučivanje Centralnoj izbornoj komisiji BiH ili da sam odluči u meritumu na načini koji bi omučio kandidaturu podnosiocu žalbe za izbor na funkciju predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih.

U izjašnjenju na žalbu, Centralna izborna komisija BiH je predložila da Apelacioni odjel Suda BiH žalbu Zlatana Begića odbije kao neosnovanu. Ističe, da smatra da je cijeneći odredbe člana 9.13 Izbornog zakona, čl. 2 Glave IV.B. Ustava F BiH koji je amandmanom CXX na Ustav F BiH nametnuo svojom Odlukom od 02.10.2022. godine Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, te odredbu čl. 58c stav (1) i stav (3) Upustva o izmjenama i dopunama Upustva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, pravilno donijela ožalbenu Odluku, iz razloga što delegati iz Kluba Ostalih u Domu Naroda Parlamenta Federacije BiH nemaju zakonsko uporište da budu kandidati ili da predlažu kandidate za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH. Takođe, posebno ističe da kandidati i predlagači kandidata za navedenu funkciju u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Amandmanom CXX na Ustav Federacije BiH, mogu biti samo delegati iz klubova konstitutivnih naroda (Bošnjaka, Srba i Hrvata) Doma Naroda Parlamenta Federacije BiH. Nadalje, ističe da je Centralna izborna komisija BiH odbila navedeni prijedlog kandidature Zlatana Begića za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH i iz razloga što isti ima samo tri potpisa podrške grupe delegata iz Kluba Ostalih, a ni u jednoj odredbi Izbornog

zakona BiH tri delegata ne mogu predložiti kandidata za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH bez obzira o kojim rokovima se radi.

Apelacioni odjel Suda BiH je, odlučujući po žalbi Zlatana Begića, donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044967 23 Iž od 08.02.2023. godine kojim je odbio žalbu kao neosnovanu. U svom obrazloženju navodi sljedeće: „Iz stanja spisa proizlazi da je pobijanom odlukom CIK BiH odbijena ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih, iz razloga što isti ne ispunjava uslove iz člana 9.13 Izbornog zakona BiH. Odredbom člana 9.13 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07,33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22), odnosno članom 2. Glave IV.B. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, koji je amandmanom CXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine nametnuo svojom Odlukom, od 02.10.2022. godine, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu propisano je da: (1) Bilo koja grupa od jedanaest delegata iz svakog od klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda može predložiti kandidata iz reda odgovarajućeg konstitutivnog naroda. Svi kandidati mogu biti izabrani u skladu s članovima 9.15 do 9.19 ovog Zakona ili na mjesto predsjednika ili na mjesto potpredsjednika Federacije. (2) Ukoliko u roku od 30 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesta predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (1) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od sedam delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili. (3) Ukoliko u roku od 50 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesta predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavovima (1) i (2) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od četiri delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili. Neosnovano se žalbom ukazuje da su pobijanom odlukom CIK BiH prekršene odredbe Ustava BiH i Evropske konvencije, naročito odredbe člana 1. Protokola 12 uz Evropsku konvenciju, zatim član 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i da su zanemarene presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetima Sejdić-Finci protiv BiH, Zornić protiv BiH, Šlaku protiv BiH, itd.

Imajući u vidu navedeno, apelaciono vijeće zaključuje da je CIK BiH donoseći pobijanu odluku pravilno tumačila odredbu člana 9.13 Izbornog zakona BiH, iz razloga što delegati iz Kluba Ostalih u Domu Naroda Parlamenta Federacije BiH nemaju zakonsko uporište da budu kandidati ili da predlažu kandidate za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.

Prijedlog kandidature Zlatana Begića je odbijen zato što je imao samo tri potpisa podrške grupe delegata iz Kluba Ostalih, što nije dovoljno bez obzira o kojima rokovima se radi, niti je u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH. Kandidati i predlagači kandidata na navedenu funkciju u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Amandmanom CXX na Ustav Federacije BiH mogu biti samo delegati iz klubova konstitutivnih naroda (Bošnjaka, Srba i Hrvata) Doma Naroda Parlamenta Federacije BiH.

Sud Bosne i Hercegovine naročito naglašava da nema ni ustavotvornu ni zakonodavnu nadležnost, pa ne može svojim djelovanjem zamijeniti institucije, najprije Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine koja ima nadležnost da, u propisanoj proceduri, mijenja Ustav Bosne i Hercegovine ili zakone, odnosno da zamijeni institucije koje imaju obavezu poduzeti odgovarajuće mjere radi provođenja odluka Evropskog suda u pitanjima ostvarivanja aktivnog ili pasivnog biračkog prava.

Radi gore izloženog, apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine ocjenjuje da je pobijana odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), valjalo odbiti.“

Slučaj 2.

Albin Zuhrić, Sandra Imširović i Senita Handukić, delegati u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, podnijeli su dana 04.02.2023. godine, žalbu Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine na Odluku Centralne izborne komisije BiH kojom se odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine.

U žalbi se navodi da je Zlatan Begić kandidovan u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i odredbama Evropske konvencije i njenih protokola za izbor na funkciju predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH. Dalje navodi da je jedino što je Centralna izborna komisija BiH tačno utvrdila to da je kandidat Zlatan Begić kandidovan iz reda Ostalih (po svom nacionalnom opredjeljenju Bosanac i Hercegovac), te da ga je kandidovala grupa delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih. Navodi da je Centralna izborna komisija BiH potpuno zanemarila činjenicu da je kandidovan građanin BiH koji po Ustavu BiH mora imati jednaka prava kao i svaki drugi građanin bez obzira na njegovu etničku i nacionalnu pripadnost. Prema mišljenju podnosioca žalbe donošenjem sporne Odluke Centralne izborne komisije BiH prekršene su odredbe Ustava BiH i Evropske konvencije i njenih protokola, naročito odredbe člana 1. Protokola 12 uz Evropsku konvenciju. Takođe, navodi da je prekršen i član 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda radi dovođenja u težak ponižavajući položaj podnosioca žalbe na javnoj sjednici Centralne izborne komisije BiH, onemogućavanjem njegove kandidature na predmetnu javnu funkciju i dovođenjem u diskriminatorski položaj na osnovu nacionalne pripadnosti tj. ograničavanjem njegovih prava kao ljudskog bića i građanina, a na očigled široke javnosti u BiH i regionu. Navodi i da je Centralna izborna komisija BiH zanemarila presude, odnosno praksu Evropskog suda za ljudska prava u predmetima koji su vođeni povodom kršenja izbornih prava građana BiH i diskriminacije po etničkoj i nacionalnoj pripadnosti zasnovanom na diskriminatorskom konceptu konstitutivnosti naroda, posebno u predmetima Sejdić-Finci protiv BiH, Zornić protiv BiH, Šlaku protiv BiH, itd. Podnosilac žalbe na kraju ističe da je sasvim jasno da je Centralna izborna komisija BiH svojom Odlukom direktno prekršila odredbe Ustava BiH, Evropske konvencije i njenih protokola i drugih međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kao i presude Evropskog suda za ljudska prava u naprijed navedenim predmetima, iz kog razloga predlaže Sudu BiH da vrati predmet na ponovno odlučivanje Centralnoj izornoj

komisiji BiH ili da sam odluči u meritumu na načini koji bi omućiio kandidaturu podnosiocu žalbe za izbor na funkciju predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih.

U izjašnjenju na žalbu, Centralna izborna komisija BiH je predložila da Apelacioni odjel Suda BiH žalbu Zlatana Begića odbije kao neosnovanu. Ističe, da smatra da je cijeneći odredbe člana 9.13 Izbornog zakona, čl. 2 Glave IV.B. Ustava F BiH koji je amandmanom CXX na Ustav F BiH nametnuo svojom Odlukom od 02.10.2022. godine Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, te odredbu čl. 58c stav (1) i stav (3) Upustva o izmjenama i dopunama Upustva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, pravilno donijela ožalbenu Odluku, iz razloga što delegati iz Kluba Ostalih u Domu Naroda Parlamenta Federacije BiH nemaju zakonsko uporište da budu kandidati ili da predlažu kandidate za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH. Takođe, posebno ističe da kandidati i predlagачi kandidata za navedenu funkciju u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Amandmanom CXX na Ustav Federacije BiH, mogu biti samo delegati iz klubova konstitutivnih naroda (Bošnjaka, Srba i Hrvata) Doma Naroda Parlamenta Federacije BiH. Nadalje, ističe da je Centralna izborna komisija BiH odbila navedeni prijedlog kandidature Zlatana Begića za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH i iz razloga što isti ima samo tri potpisa podrške grupe delegata iz Kluba Ostalih, a ni u jednoj odredbi Izbornog zakona BiH tri delegata ne mogu predložiti kandidata za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH bez obzira o kojim rokovima se radi.

Apelacioni odjel Suda BiH je, odlučujući po žalbi AlbinA ZuhrićA, Sandre Imširović i Senite Handukić, delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, donio Rješenje broj: S1 3 Iž 044968 23 Iž od 08.02.2023. godine kojim je odbio žalbu kao neosnovanu. U svom obrazloženju navodi sljedeće: *„Iz stanja spisa proizlazi da je pobijanom odlukom CIK BiH odbijena ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih, iz razloga što isti ne ispunjava uslove iz člana 9.13 Izbornog zakona BiH. Odredbom člana 9.13 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07,33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22), odnosno članom 2. Glave IV.B. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, koji je amandmanom CXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine nametnuo svojom Odlukom, od 02.10.2022. godine, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu propisano je da: (1) Bilo koja grupa od jedanaest delegata iz svakog od klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda može predložiti kandidata iz reda odgovarajućeg konstitutivnog naroda. Svi kandidati mogu biti izabrani u skladu s članovima 9.15 do 9.19 ovog Zakona ili na mjesto predsjednika ili na mjesto potpredsjednika Federacije. (2) Ukoliko u roku od 30 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesta predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (1) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od sedam delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili. (3) Ukoliko u roku od 50 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesta predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavovima (1) i (2) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od četiri delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili. Neosnovano se žalbom ukazuje da su pobijanom odlukom CIK BiH prekršene odredbe Ustava BiH*

i Evropske konvencije, naročito odredbe člana 1. Protokola 12 uz Evropsku konvenciju, zatim član 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i da su zanemarene presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetima Sejdić-Finci protiv BiH, Zornić protiv BiH, Šlaku protiv BiH, itd.

Imajući u vidu navedeno, apelaciono vijeće zaključuje da je CIK BiH donoseći pobijanu odluku pravilno tumačila odredbu člana 9.13 Izbornog zakona BiH, iz razloga što delegati iz Kluba Ostalih u Domu Naroda Parlamenta Federacije BiH nemaju zakonsko uporište da budu kandidati ili da predlažu kandidate za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.

Prijedlog kandidature Zlatana Begića je odbijen zato što je imao samo tri potpisa podrške grupe delegata iz Kluba Ostalih, što nije dovoljno bez obzira o kojima rokovima se radi, niti je u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH. Kandidati i predlagači kandidata na navedenu funkciju u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Amandmanom CXX na Ustav Federacije BiH mogu biti samo delegati iz klubova konstitutivnih naroda (Bošnjaka, Srba i Hrvata) Doma Naroda Parlamenta Federacije BiH.

Sud Bosne i Hercegovine naročito naglašava da nema ni ustavotvornu ni zakonodavnu nadležnost, pa ne može svojim djelovanjem zamijeniti institucije, najprije Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine koja ima nadležnost da, u propisanoj proceduri, mijenja Ustav Bosne i Hercegovine ili zakone, odnosno da zamijeni institucije koje imaju obavezu poduzeti odgovarajuće mjere radi provođenja odluka Evropskog suda u pitanjima ostvarivanja aktivnog ili pasivnog biračkog prava.

Radi gore izloženog, apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine ocjenjuje da je pobijana odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine pravilna i zakonita, a žalba neosnovana, pa je istu, primjenom člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), valjalo odbiti.“

23.5 Odluka o ovjeri kandidatske liste za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 6), a u vezi s članom 9.13 do 9.15 Izbornog zakona BiH i članom 58g. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 75/22 i 83/22), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 15. sjednici, održanoj 07.02.2023. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23 od 07.02.2023. godine kojom se ovjerava kandidatska lista za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH, i to kako slijedi:

1. **Lidija Bradara** – kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba hrvatskog naroda,
2. **Refik Lendo** - kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba bošnjačkog naroda i
3. **Igor Stojanović** - kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba srpskog naroda.

Na ovu Odluku nije bilo žalbi Apleacionom odjelu Suda Bosne i Hercegovine.

Apelacija Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine

Slučaj 1.

Zlatan Begić, apelant, podnio je dana 21.02.2023. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine apelaciju protiv odluke Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine i rješenja Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 Iž 044967 23 Iž od 08.02.2023. godine.

Apelant je kao razlog podnošenja apelacije naveo da su predmetnom odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine i rješenjem Suda Bosne i Hercegovine povrijeđene odredbe alineje 1., 2., 3 i 8 Preambule Ustava BiH, član I/2, II/1, II/2, II/3.b), II/4, II/6, III/3.b) i VI/4 Ustava Bosne i Hercegovine i alineja 5 preambule Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te članovi 1,3,6,13 Evropske konvencije, te član 14 Evropske konvencije u vezi sa članom 3 Protokola 1 uz Evropsku konvenciju, kao i član 3. protokola 1., član 17. Evropske konvencije, član 1 Protokola 12 Evropske konvencije, te član 25. tačka b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima samostalno i u vezi sa članom 2., član 5.c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i član 4. stav (1) Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Predloženo je da Ustavni sud Bosne i Hercegovine donese odluku iz svoje nadležnosti kojom utvrđuje kršenje prava i sloboda apelanta u ovom predmetu, garantovanih Ustavom BiH, Evropskom konvencijom i njenim protokolima i drugim međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava i sloboda koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, odnosno odluku kojom usvaja apelaciju i ukida sporno Rješenje Suda BiH broj: S1 3 Iž 044967 23 Iž od 08.02.2023. godine i predmet vraća nadležnom organu koji je sporno rješenje donio na ponovni postupak, ili da na drugi prikladan način otkloni posljedice kršenja ustavnih prava i sloboda podnosioca ove apelacije, u skladu sa Ustavom BiH i Pravilima Ustavnog suda BiH.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 23. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14) i zahtjeva Ustavnog suda Bosne i Hercegovine od 03.03.2023. godine, dana 13.03.2023. godine dostavila Odgovor na apelaciju s prijedlogom da Ustavni sud Bosne i Hercegovine odbaci apelaciju Zlatana Begića kao očigledno (*prima facie*) neosnovanu. U odgovoru ističe sljedeće:

„Predočene činjenice ni na koji način ne upućuju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava, niti da su Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, kao ni Sud Bosne i Hercegovine na bilo koji način povrijedili prava apelanta odnosno odredbe alineje 1., 2., 3 i 8 Preambule Ustava BiH, član I/2, II/1, II/2, II/3.b), II/4, II/6, III/3.b) i VI/4 Ustava Bosne i Hercegovine i alineje 5 preambule Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te članovi 1,3,6,13 Evropske konvencije, te član 14 Evropske konvencije u vezi sa članom 3 Protokola 1 uz Evropsku konvenciju, kao i član 3. Protokola 1., član 17. Evropske konvencije, član 1 Protokola 12 Evropske konvencije, te član 25. tačka b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima

samostalno i u vezi sa članom 2., član 5.c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i član 4. stav (1) Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, radi čega nije bilo potrebno ispitivanje i samog merituma apelacije.

Naime u obrazloženju, navodi: „Predlagač grupa od 3 delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih je dana 30.01.2023. godine putem Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, dostavio Centralnoj izbornoj komisiji BiH kandidatski obrazac za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba Ostalih, kandidata Zlatana Begića.

Centralna izborna komisija BiH je na 12. sjednici održanoj dana 02.02.2023. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23, kojom se odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih.

Odredbom člana 9.13 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22), odnosno članom 2. Glave IV.B. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, koji je amandmanom CXX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine nametnuo svojom Odlukom, od 02.10.2022. godine, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu propisano je da:

*(1) Bilo koja grupa od jedanaest delegata iz svakog od **klubova konstitutivnih naroda** u Domu naroda može predložiti kandidata iz reda odgovarajućeg konstitutivnog naroda. Svi kandidati mogu biti izabrani u skladu s članovima 9.15 do 9.19 ovog Zakona ili na mjesto predsjednika ili na mjesto potpredsjednika Federacije.*

(2) Ukoliko u roku od 30 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesto predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavom (1) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od sedam delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili.

(3) Ukoliko u roku od 50 dana od dana potvrđivanja rezultata za izbor delegata u Dom naroda, potreban broj delegata u jednom ili više klubova konstitutivnih naroda ne predloži kandidata za mjesto predsjednika i dva potpredsjednika Federacije u skladu sa stavovima (1) i (2) ovog člana, onda će to učiniti bilo koja grupa od četiri delegata iz kluba ili klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda koji kandidate nisu predložili.

Nadalje, u odgovoru ističe, da je odredbom člana 58c stav (1) i stav (3) Upustva o izmjenama i dopunama Upustva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine između ostalog propisano da Centralna izborna komisija BiH provjerava da li kandidati ispunjavaju uslove za kandidaturu. U slučaju da kandidati ne ispunjavaju uslove, Centralna izborna komisija BiH će odbiti ovjeru kandidata.

Navodi da je, cijeneći gore citirane zakonske i podzakonske odredbe, odnosno Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, Centralna izborna komisija BiH, suprotno svim navodima apelanta, pravilno

donijela osporenu Odluku, iz razloga što delegati iz Kluba Ostalih u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH nemaju zakonsko uporište da budu kandidati ili da predlažu kandidate za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.

*Kandidati i predlagači kandidata za navedenu funkciju u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Amandmanom CXX na Ustav Federacije BiH, mogu biti samo delegati iz **klubova konstitutivnih naroda** (Bošnjaka, Srba i Hrvata) Doma naroda Parlamenta Federacije BiH.*

Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je odbila navedeni prijedlog kandidature Zlatana Begića za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH i iz razloga što isti ima samo tri potpisa podrške grupe delegata iz Kluba Ostalih. Cijeneći navedeno, a uzimajući u obzir citirane odredbe Izbornog zakona BiH, navodi da jasno proizilazi da ni u jednoj odredbi Izbornog zakona BiH tri delegata ne mogu predložiti kandidata za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH bez obzira o kojim rokovima se radi.

Posebno ističe, da imajući u vidu član 1. Protokola 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koji glasi: „1. Uživanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što su: spol, rasa, boja kože, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. 2. Nikoga ne smiju diskriminirati javna tijela na bilo kojoj osnovi, kako je i navedeno u stavu“ apelant nije diskriminiran po osnovu njegovog izjašnjenja u pogledu uživanja prava zagwarantiranih domaćim zakonom. Ograničenja koja se odnose na biračko pravo su utvrđena odredbama Izbornog zakona BiH za sve državljane BiH i s aspekta zakonskih odredbi, ni jedno ograničenje se ne odnosi na aplikanta kao pojedinca.

Pored toga, navodi da imajući u vidu utvrđene činjenice i izneseni pravni osnov, navodi apelanta u pogledu onemogućavanja uživanja propisanih prava Ustavom BiH, međunarodnim standardima i Evropskom konvencijom osporenom odlukom *nije ni na koji način uskraćeno, niti su povrijeđene relevantne odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Ustava Bosne i Hercegovine, nego je donošenjem predmetne odluke Centralna izborna komisija BiH pimjenila i postupala po važećim zakonskim i ustavnim normama.*

Naime, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u okviru svojih nadležnosti, te kao organ koji je nadležan za provođenje Izbornog zakona Bosne i Hercegovine može samo konstatovati da je predmetnu odluku donijela u skladu sa odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, kako je naprijed obrazloženo, i u skladu sa odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, po kojima je u okviru tih utvrđenih zakonskih i ustavnih normi, dužna i obavezna postupati.

S obzirom da je apelant podnio žalbu na odluku Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine, a koju je Sud BiH rješenjem broj: SI 3 Iž 044967 23 Iž od 08.02.2023. godine odbio te da apelant nije ulagao daljnje pravne lijekove, ističe da su navodi koji se odnose na nemogućnost apelanta za ulaganje djelotvornog pravnog lijeka u okviru sistema redovnog pravosuđa BiH neosnovani i isti predstavljaju subjektivno mišljenje apelanta a nikako se ne mogu prihvatiti kao argument u ovoj pravnoj stvari.

Naglašava, da se iz svega iznesenog jasno može zaključiti da su navodi istaknuti u apelaciji neosnovani i da se zasnivaju na subjektivnoj interpretaciji Izbornog zakona Bosne i Hercegovine od strane apelanta, jer je primjenom odredbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, kako je naprijed navedeno, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine donijela predmetnu odluku koja se temelji na zakonom propisanim normama.

Ističe, da su neosnovani navodi apelanta u pogledu onemogućavanja uživanja propisanih prava Ustavom BiH, međunarodnim standardima i Evropskom konvencijom, osporenom odlukom nije ni na koji način uskraćeno apelantu, niti su povrijeđene relevantne odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Ustava Bosne i Hercegovine.

Zbog toga je, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine imala potpun zakonski osnov u pogledu donošenja predmetne odluke, što je potvrdio i Sud Bosne i Hercegovine rješenjem broj: S1 3 Iž 044967 23 Iž od 08.02.2023. godine kojim je žalbu Zlatana Begića na predmetnu odluku odbio.

U odgovoru se napominje, da je Centralna izborna komisija BiH odlukom broj: 06-1-07-3-29/23 od 07.02.2023.godine ovjerila kandidatsku listu za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH i to: 1. Lidija Bradara – kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba hrvatskog naroda, 2. Refik Lendo - kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba bošnjačkog naroda, 3. Igor Stojanović - kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba srpskog naroda.

Nakon dostave odluke Predstavničkog doma Parlamenta FBiH broj: 01-02-573/23-1 od 16.02.2023.godine i odluke Doma naroda Parlamenta FBiH broj: 02-02-573/23 od 16.02.2023. godine o prihvatanju-odobranju liste tri kandidata za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH, te odluke Predstavničkog doma Parlamenta FBiH broj: 01-02-949/23-1 od 28.02.2023.godine, Centralna izborna komisija BiH je na 25. sjednici donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.03.2023.godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH.

Nakon pravosnažnosti Odluke broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.03.2023.godine o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH, Centralna izborna komisija BiH je na 26. sjednici donijela Odluku broj: 05-1-07-3-29/23 od 06.03.2023.godine o potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH koja je objavljena u Službenom glasniku BiH broj 15/23.

Osim toga, ukoliko Ustavni sud Bosne i Hercegovine apelaciju ne odbaci na način kako je Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine predložila, predlaže da Ustavni sud Bosne i Hercegovine apelaciju Zlatana Begića odbije iz razloga što ne postoji povreda Ustava Bosne i Hercegovine.”

Slučaj 2.

Albin Zuhrić, Sandra Imširović i Senita Handukić, apelanti, podnijeli su dana 21.02.2023. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine apelaciju protiv odluke Centralne izborne komisije BiH broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine i rješenja Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 Iž 044968 23 Iž od 08.02.2023. godine.

Apelanti su kao razlog podnošenja apelacije naveli da su predmetnom odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine i rješenjem Suda Bosne i Hercegovine povrijeđene odredbe alineje 1., 2., 3 i 8 Preambule Ustava BiH, član I/2, II/1, II/2, II/3.b), II/4, II/6, III/3.b) i VI/4 Ustava Bosne i Hercegovine i alineje 5 preambule Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te članovi 1,3,6,13 Evropske konvencije, te član 14 Evropske konvencije u vezi sa članom 3 Protokola 1 uz Evropsku konvenciju, kao i član 3. protokola 1., član 17. Evropske konvencije, član 1 Protokola 12 Evropske konvencije, te član 25. tačka b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima samostalno i u vezi sa članom 2., član 5.c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i član 4. stav (1) Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Predloženo je da Ustavni sud Bosne i Hercegovine donese odluku iz svoje nadležnosti kojom utvrđuje kršenje prava i sloboda apelanata u ovom predmetu, garantovanih Ustavom BiH, Evropskom konvencijom i njenim protokolima i drugim međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava i sloboda koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, odnosno odluku kojom usvaja apelaciju i ukida sporno Rješenje Suda BiH broj: S1 3 Iž 044968 23 Iž od 08.02.2023. godine i predmet vraća nadležnom organu koji je sporno rješenje donio na ponovni postupak, ili da na drugi prikladan način otkloni posljedice kršenja ustavnih prava i sloboda podnosioca ove apelacije, u skladu sa Ustavom BiH i Pravilima Ustavnog suda BiH.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 23. stav (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14) i zahtjeva Ustavnog suda Bosne i Hercegovine od 03.03.2023. godine, dana 13.03.2023. godine podnijela je odgovor s prijedlogom da Ustavni sud Bosne i Hercegovine odbaci apelaciju Albina Zuhrića, Sandre Imširović i Senite Handukić kao očigledno (*prima facie*) neosnovanu. Dostavljeni odgovor na apelaciju Ustavnom sudu BiH je identičnog teksta kao odgovor na apelaciju Zlatana Begića.¹⁹

¹⁹ Odgovor na apelaciju Zlatana Begića sadržan je u tekstu Slučaja 1.

23.6 Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 9., a u vezi s članom 9.14 i 9.19 Izbornog zakona BiH i članom 58 h. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 75/22 i 83/22), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 25. sjednici, održanoj 02.03.2023. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.03.2023. godine kojom se utvrđuju rezultati posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine. Na ovu odluku *nije bilo žalbi* Apelacionom odjelu Suda BiH.

23.7 Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 9. i 12., a u vezi s članom 9.14 i 9.19 Izbornog zakona BiH i članom 58 h. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 75/22 i 83/22), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 26. sjednici, održanoj 06.03.2023. godine, donijela Odluku broj: 06-1-07-3-29/23 od 06.03.2023. godine kojom se potvrđuju i objavljuju rezultati posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine. Ova Odluka je stupila na snagu donošenja i objavljena je u Službenom glasniku BiH broj 15/23.

Usvajanjem ove Odluke okončan je izborni proces započet 04.05.2022. godine kada su raspisani Opći izbori u Bosni i Hercegovini održani 02.10.2022. godine.

* * *

PRILOZI

1. Tabela pregled žalbi i Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi
2. Saopćenje od 06.03.2023. godine kojim je proglašeno okončanje izbornog procesa započetog 04.05.2022. godine kada su raspisani Opći izbori u Bosni i Hercegovini

Prilog 1. Tabelarni prikaz žalbi i Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi²⁰

R.B	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Centralne izborne komisije BiH u prvostepenom ili drugostepenom postupku	Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
OPĆI IZBORI 2022. GODINE					
1.	30	imenovanje članova izborne komisije		9-žalbi odbacio kao nedopuštene, 16- odbio kao neosnovane, 1-odbacio kao nedozvoljenu, 2 - odbio kao neosnovane i odbacio kao nedopuštene u dijelu u kojem se poništava Rješenje CIK BiH, 2 - uvažio i predmet vratio CIK BiH na ponovno odlučivanje	
2.	23	podnošenje izjava o imovinskom stanju	2 žalbe CIK BiH uvažila i poništila svoje odluke, a postupke u tim predmetima obustavila	2-žalbe odbacio kao neblagovremene, 18-žalbi odbio kao neosnovane i 1-odbacio kao nedopuštenu	
3.	3	ovjera/odbijanje ovjere prijave političkog subjekta		2 žalbe odbio kao neosnovane, 1- odbacio kao neblagovremenu	
4.	1	utvrđivanje prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe		1 žalbu uvažio, poništio Odluku CIK BiH i predmet vratio na ponovno odlučivanje	
5.	3	prestanak mandata		3 -žalbe odbio kao neosnovane	
6.	2	ovjera/odbijanje ovjere kandidatski listi političkih subjekata		2- žalbe odbio kao neosnovane	
7.	405	utvrđivanje i objava broja birača upisanih u izvod iz CBS za glasanje izvan BiH	38-žalbi CIK BiH uvažila, 62- utvrđeno da nema teksta žalbe, 6- utvrđeno da nije obrađena prijava (prijava kroz aplikaciju e-izvori nije završena), 24 žalbe- utvrđeno da su podnosioci registrovani za glasanje izvan BiH (poslana im obavijest)	275- žalbe je sud riješio (240-žalbi odbio kao neosnovane, 16-žalbi odbacio kao neblagovremene, 19-žalbi odbacio kao nedopuštene)	
8.	42	utvrđivanje i objava broja izbjeglih osoba upisanih u izvod iz CBS za glasanje izvan BiH	4-žalbe CIK BiH uvažila, 1-žalba nema teksta, 18-žalbi utvrđeno da nije obrađena prijava (prijava kroz aplikaciju e-izvori nije završena)	17-žalbi sud odbio kao neosnovane, 1-žalbu odbacio kao neblagovremenu, 1-žalbu odbacio kao nedopuštenu	
9.	11	preuranjena kampanja - kršenje čl. 16.14		8-žalbi odbio kao neosnovane, 3- žalbe djelimično uvažio	
10.	8	kršenje čl. 7.2a - zloupotreba javnih sredstava i resursa		6-žalbi odbio kao neosnovane, 2-žalbe uvažio, i to na način da je u jednom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku CIK BiH, a u drugom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku CIK kao nezakonitu	

²⁰ Napomena: Tabelarni prikaz žalbi odnosi se na stanje zaključno sa žalbama na Odluke CIK BiH zaprimljenim do mjeseca aprila.

R.B	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Centralne izborne komisije BiH u prvostepenom ili drugostepenom postupku	Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
11.	28	kršenje čl. 7.3 stav (2) - lažno predstavljanje	1- nepotpisanu žalbu, CIK donio Zaključak kojim se smatra da žalba nije podnesena	21-žalbi odbio kao neosnovane, 7- žalbi uvažio i poništio Odluku CIK BiH	
12.	5	kršenje čl. 7.3 stav (1) tačka 7) - govor mržnje		4-žalbe odbio kao neosnovane, 1-žalbu uvažio, poništio Odluku CIK BiH i predmet vratio na ponovni postupak.	
13.	13	kršenje čl. 7.4 stav (1) tačka 3) - izborna šutnja		12-žalbi odbio kao neosnovane, 1- odbacio kao nedozvoljenu	
14.	14	drugostepene odluke CIK BiH	76 predmeta odlučivala CIK BiH (36 Odluka CIK BiH kojom se žalba odbija kao neosnovana, 1- Odluka kojom se žalba odbacuje kao neblagovremena, 7- Odluka kojom se žalba odbacuje kao podnesena od neovlaštenog lica, 16- Odluka kojom se žalba uvažava)	6-žalbi odbio kao neosnovane, 8-žalbi odbacio kao nedozvoljene	
15.	2	naredba o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednika i potpredsjednike RS, naredba o ispravci naredbe, naredba od 25.10.2022.g.		2-žalbe odbio kao neosnovane, * 1 zahtjev za ocjenu zakonitosti Naredbe o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednika i potpredsjednike RS koji je Rješenjem Upravnog odjeljenja Suda BiH odbijen i donesena Presuda kojom je zahtjev odbijen kao neosnovan	
16.	12	ponovno brojanje glasačkih listića	1-Odluka CIK BiH kojom se žalba uvažava i poništava Odluka, a zahtjevi odbijaju kao neosnovani	10-žalbi odbio kao neosnovane, 1-žalbu odbacio kao neblagovremenu	
17.	13	utvrđivanje i objavljivanje rezultata	1-žalbu riješila CIK BiH kroz Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata	10-žalbio odbio kao neosnovane, 2-žalbu odbacio kao nedozvoljene	
18.	16	o izricanju novčane sankcije zbog kršenja odredbi Zakona o finansiranju političkih stranaka		15-žalbi odbio kao neosnovane, 1-žalbu djelimično uvažio	
OPOZIV					
1.	1	postupak opoziva načelnika		1-žalba se odbija kao neosnovana	

R.B	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Centralne izborne komisije BiH u prvostepenom ili drugostepenom postupku	Odluka Apelacionog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
POSREDNI IZBORI					
1.	1	o ovjeri kandidatske liste za izbor delegata u Dom naroda Parlamenta F BiH iz Skupštine SBK iz reda bošnjačkog naroda		1-žalba se odbija kao neosnovana	
2.	1	dodjela mandata delegatima u u GV Grada Sarajevo		1-žalba se odbija kao neosnovana	
3.	9	dodjela mandata delegatima u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH		9-žalbi odbio kao neosnovane	
4.	5	o dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	Ukupno zaprimljeno 5-žalbi, ali je u zabilježen odustanak od jedne (1) žalbe	2-žalbe uvažio, poništio Odluku CIK BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz RS i predmete vratio na ponovno odlučivanje, u postupku ponovnog odlučivanja uložene su -2 žalbe, koje je Sud BiH ponovo uvažio, poništio Odluke CIK BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda PSBiH iz RS (stav 1 dispozitiva) i predmete vratio CIK BiH na ponovno odlučivanje, te naložio CIK BiH da u ponovnom postupku donese novu odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz RS u skladu sa Izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine RS od 01.12.2022. godine.	
	1	o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske		1-žalba se odbija kao neosnovana	
5.	2	odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine iz reda Ostalih		2-žalbe odbio kao neosnovane	uložene 2 apelacije Ustavnom sudu BiH, CIK BiH dostavila odgovore
6.	2	popuna nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH		2-žalbe odbio kao neosnovane	
PRIJEVREMENI IZBORI					
1.	1	o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Bihać, Tuzla, Srebrenik i Zvornik i načelnika Općine Bratunac i Vogošća		1-žalbu odbio kao neosnovanu	

Prilog 2. Saopćenje za javnost

Potvrđeni rezultati posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 06.03.2023. godine - Centralna izborna komisija BiH danas je na 26. sjednici donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema usvojenoj odluci Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine potvrđuje rezultate i ovjerava da su posredni izbori za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine provedeni u skladu sa odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te da su za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine izabrani:

- a) **Lidija Bradara**-predsjednica Federacije Bosne i Hercegovine
- b) **Refik Lendo**-potpredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine
- c) **Igor Stojanović**-potpredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine

Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine će biti objavljena u službenim glasilima a izabranoj predsjednici i potpredsjednicima Federacije Bosne i Hercegovine će biti uručena Uvjerenja o dodjeli mandata.

Danas usvojenom odlukom okončan je izborni proces započet 04.05.2022. godine kada su raspisani Opći izbori u Bosni i Hercegovini održani 02.10.2022. godine.

Podsjećamo da je Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine rezultate neposrednih izbora održanih 02.10.2022. godine potvrdila u zakonskom roku 02.11.2022. godine.

Na neposrednim izborima održanim 02.10.2022. godine izabrano je ukupno 518 članova sljedećih organa vlasti:

- Predsjedništvo BiH: 3
- Parlament BiH: Ukupno 42 - iz FBiH 28 (21 direktno i 7 kompenzacijski mandati), iz RS 14 (9 direktno i 5 kompenzacijski mandati)
- Parlament FBiH: 98 (73 direktno i 25 kompenzacijski mandati)
- Predsjednik i potpredsjednici RS: 3
- Narodna skupština RS: 83 zastupnika (63 direktno i 20 kompenzacijski mandati)
- Kanton 1 (Unsko-sanski Kanton): 30
- Kanton 2 (Posavski Kanton): 21
- Kanton 3 (Tuzlanski Kanton): 35

- Kanton 4 (Zeničko-Dobojski Kanton): 35
- Kanton 5 (Bosansko-podrinjski Kanton-Goražde): 25
- Kanton 6 (Srednjobosanski Kanton): 30
- Kanton 7 (Hercegovačko-neretvanski Kanton): 30
- Kanton 8 (Zapadnohercegovački Kanton): 23
- Kanton 9 (Kanton Sarajevo): 35
- Kanton 10: 25

Centralna izborna komisija BiH je 25.08.2022. godine donijela Odluku o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu sa stanjem na dan 18.08.2022. godine u 24:00 sati. Prema navedenoj odluci 3.368.666 birača su upisana u izvode iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine.

Ovjereno je 145 političkih subjekata (90 političkih stranaka, 17 nezavisnih kandidata i 38 koalicija) za učešće na Općim izborima 2022. godine. Međutim, na glasačkom listiću se našlo ukupno 127 političkih subjekata (72 političke stranke, 38 koalicija i 17 neovisnih kandidata) jer se 8 stranaka pojavilo na izborima samo u okviru koalicije, a 10 političkih stranaka nije imalo ovjerene kandidatske liste.

Na Općim izborima 2022. godine angažirano je više od 50.000 redovnog i vanrednog osoblja izborne administracije:

- 7 članova Centralne izborne komisije BiH
- 58 stalnih i 37 privremenih službenika u Sekretarijatu Centralne izborne komisije BiH
- 571 član u 143 općinske/gradske izborne komisije
- 217 službenika u općinskim/gradskim centrima za birački spisak
- Oko 50.000 članova i zamjenika članova biračkih odbora
- 474 angažiranih službenika u Glavnom centru za brojanje
- Na dan održavanja Općih izbora 2022. godine angažirano je 13 regionalnih supervizora i 130 supervizora za koordiniranje i nadgledanje provođenja Općih izbora 2022. godine u svim osnovnim izbornim jedinicama.

Nakon konstituisanja zakonodavnih i predsjedničkih tijela izabranih neposredno 02.10.2022. godine, u skladu sa ustavnim i zakonskim rokovima organiziran je i realiziran izborni proces posrednih izbora za sljedeća tijela: Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH (15), Dom naroda Parlamenta Federacije BiH (80), Vijeće naroda RS (28) i predsjednik i potpredsjednici Federacije BiH (3), što je ukupno 126 posredno izabrana nosioca mandata.

U periodu maj-decembar 2022. godine Apelacionom odjelu Suda BiH ukupno je izjavljeno 467 žalbi od kojih je Sud BiH 392 žalbe odbio kao neosnovane; 21 odbacio kao neblagovremenu; 29 odbacio kao nedopuštene; 18 žalbi uvažio; 4 žalbe djelimično uvažio; utvrđen je jedan (1) odustanak od žalbe; a jednu (1) žalbu je Centralna izborna komisija BiH riješila kroz odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju rezultata Općih izbora 2022. godine i odbijen je jedan (1) zahtjev za poništenje naredbe kao neosnovan što u procentu iznosi da je 96% odluka Centralne izborne komisije BiH potvrđeno.

Konačni izvještaj Međunarodne izborne posmatračke misije (OSCE/ODIHR) Bosna i Hercegovina – Opći izbori, 2. oktobar 2022. godine objavljen je 02.02.2023. godine i dostupan je na linku <https://bit.ly/3JiayHu>. U izvještaju se pored ostalog navodi: „Centralna izborna komisija je provela izbore učinkovito, transparentno i u zakonskim rokovima, uprkos kašnjenjima uzrokovanim kasnom isplatom potrebnih sredstava i velikim nedostatkom ljudskih resursa. Dok su komisije na višim nivoima, posebno Centralna izborna komisija, uživale povjerenje zainteresovanih strana, povjerenje javnosti u komisije biračkih odbora (BO) ostalo je nisko zbog široko rasprostranjenih optužbi da neke političke stranke trguju pozicijama na biračkim mjestima kako bi kontrolisale biračka mjesta na dan izbora.”

Ured za informiranje

*Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

Broj: 05-1-50-4-607-1/23

O AUTORU

MA iur. Amila Delić, stručna je saradnica za pravne poslove u Sekretarijatu Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

Rođena je u Travniku. Zvanje bakalaureat prava stekla je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Master studij i zvanje magistra prava završila je također na Pravnom fakultetu Univerziteta Sarajevo. Tokom drugog ciklusa studija obavljala je funkciju demonstratora na katedri krivičnog prava, i svojom zalaganjem dala doprinos članku na temu analize naše prakse u oblasti maloljetničkog prestupništva. Radi osposobljavanja za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva na pravnim poslovima, završila je pripravnički staž u Federalnom zavodu za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje, Kantonalna administrativna služba Sarajevo, Odjeljenje za rješavanje u prvom stepenu. Također, radila je i kao advokatski pripravnik.

Od septembra 2021. godine zaposlena je kao državna službenica u Sekretarijatu Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine. Obavlja poslove stručne saradnice za pravne poslove u Odsjeku za pravne poslove, Sektor za pravne poslove i upravno rješavanje. Uspješno je stekla Uvjerenje Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine o položenom stručnom upravnom ispitu za visoko školsku spremu i govori engleski jezik.